

AZ ÁLLAMTAN ÉS AZ ÁLLAMELMÉLET SZAKIRODALMA 1500 – 2000

Összeállította: Takács Péter

A. AZ ÁLLAMTAN ELŐZMÉNYEI ÉS KIALAKULÁSA, 1500 – 1850

Általános közjog és államjog, kameralisztika, korai államtan

- Achenwall, Gottfried: *Abriss der neuesten Staatswissenschaft der heutigen vornehmsten Europäischen Reiche und Staaten [Republiken]*. Göttingen, 1749, ⁵1768, ⁷1798; *Die Staatsklugheit nach ihren ersten Grundsätzen*. Göttingen, 1761, ⁴1779; *Prolegomena juris naturalis*. Göttingen, ³1767; *Ius naturae in usum auditorum*. Göttingen, ⁶1767, ⁷1871; [Johann Stephan Pütterrel] *Elementa iuris naturae in usum auditorum adornata*. Göttingen, Wilhelm Schmidt, 1750, ³1755 ⁷1781 [az ³1755. évi kiadásból: Achenwall: *Ius naturae*. Göttingen, 1755]
- Arnisaeus, Henning: *Doctrina politica in genuinam methodicem, quae est Aristotelis, reducta*. 1606; *De jure majestatis libri tres*. 1610.
- Besold, Christoph: *De arcanis rerum publicarum*. Tübingen, 1614; *Politiorum libri II*. Tübingen, 1618; *Synopsis doctrinae politicae*. Tübingen, 1620, Ingolstadt, 1637, németül: *Synopse der Politik*. Ford.: Cajetan Cosmann, szerk.: Laetitia Boehm. Frankfurt am Main /Bibliothek des deutschen Staatsdenkens, 9/ 2000.
- Bodin, Jean: *Les six livres de la republique*. Párizs, Jacques du Puis, 1576; latinul [kisebb szövegeltérésekkel]: *De republica libri six*. 1586; Frankfurt am Main, 1594; magyarul részletei: *Az államról*. Válogatás. Bp. Gondolat, ford.: Máté Györgyi és Csűrös Klára, 1987; *Methodus ad faciliem historiarum cognitionem*. Párizs, 1566, angolul: *Method for the Easy Comprehension of History*. New York, ford.: B. Reynolds, 1945. **Egyéb művek:** *Démonomanie des sorciers*. Párizs, 1580; *Universae naturae theatrum*. Lyon, 1596; *Colloquium Heptaplomeres*. Schwein, 1857, angolul: *Colloquium of the Seven about Secrets of the Sublime*. Princeton University Press, ford.: M. L. D. Kuntz, 1975; *La Répons de Jean Bodin aux paradoxes de M. Malestroict*. Párizs, 1568. **Művei:** *Oeuvres philosophiques de Jean Bodin*. Párizs, 1951; **válogatás műveiből angolul:** *Selected Writings of Jean Bodin on Philosophy, Religion and Politics*. North Queensland, 1980.
- Botero, Giovanni: *Della ragion di stato*. Velence [Venedig], Nicolo Misserini, 1589; 1606; angolul: *The Reason of State*. [megj.: a *Della cause della grandezza delle citta* (angolul: *The Greatness of Cities*) című, 1606. évi művel egy kötetben]. Ford.: P. J. Waley - D.P. Waley. London, Routledge, 1956; *De illustrium statu & politia. libri X*, németül Georg Draudius fordításában: Straßburg, 1602.
- Bossuet, Jacques-Bénigne [Bossuet abbé]: *Politique tirée des propres paroles de l'Écriture Sainte* [1679, megj. post. 1709]. Magyarul [részlete] *Politika a Szentírás szavai szerint*. = *Abszolutizmus és isteni jogalap*. Szerk.: Kiss G. – Radó B. – Sas-

- halmi E. Ford.: Kiss Gergely et al. Bp. Magyar Egyháztörténeti Enciklopédiai
Munaközösség, 2006. 87-112.
- Böhmer, Justus Henning: *Introductio in ius publicum universale* [1710]. Frankfurt-
Lipce, 1758.
- Bülau, Friedrich: *Encyklopädie der Staatswissenschaften*. Lipce, 1832. Ver-
fassungsrecht des Königreichs Sachsen. Lipce, 1833. Der Staat und die Industrie.
Lipce, 1834. Handbuch der Staatswissenschaftslehre. Lipce, 1835. Die Behörden
in Staat und Gemeinde. Lipce, 1836. *Wahlrecht und Wahlverfahren*. 1849.
Geschichte des europäischen Staatensystems. 3. kötet. Lipce, 1837–1840,
- Chemnitz, Bogislaw Philipp von [Hippolithus a Lapide]: *Dissertatio de ratione sta-
tus in Imperio nostro Romano-Germanico*. 3 kötet. Kh. n., kn. 1640; ²1647.
Königlich schwedischen in Teutschland geführten Kriegs. 1. kötet: Stettin 1648, 2.
kötet: Stockholm, 1653, 3. és 4. kötet [szerk.: F. A. von Dahlgren]: Stockholm,
1855.
- Conring, Hermann: *Hemnanni Conrigii Discursus Novus de imperatore Romano-
Germanico* [1642], angolul: *New Discourse on the Roman-German Emperor*.
Szerk. és ford.: Constantin Fasolt. Temple, Arizona Center for Medieval and
Renaissance Studies, 2005.
- Eggers, Christian Ulrich Detlev [Freiherr] von: *Institutiones iuris civitatis publici et
gentium universalis*. Koppenhága [Hafniae], 1796; Lehrbuch des Natur- und all-
gemeinen Privatrechts und gemeinen Preussischen Rechts. Berlin 1797; Denkwür-
digkeiten der französischen Revolution. 6 kötet. Koppenhága [Kopenhagen] 1794-
1807
- Eiselen, Johann Friedrich Gottfried: *Grundzüge der Staatswirtschaft und der sich
darauf beziehenden Regierungskunst*. Berlin, 1818. Handbuch des Systems der
Staatswissenschaften. Wrocław [Breslau], J. Max, 1828. Der preußische Staat. Ber-
lin, 1862.
- Eisenhart, Hugo: *Philosophie des Staats, oder Allgemeine Sozialtheorie*. 2 kötet [a 2.
kötet: Positives System der Volkswirtschaft, oder Oekonomische Socialtheorie
címen is]. Lipce, F. A. Brockhaus, 1843–1844; *Die gegenwärtige Staatenwelt in
ihrer natürlichen Gliederung u. ihren leitenden Großmachten*. Lipce, F. Fleischer,
1856.
- Filmer, Sir Robert: *Patriarcha; of the Natural Power of Kings* [1614/42 k., megj.
post. 1680]. Angolul: *Patriarcha and other Writings*. Szerk.: J. P. Sommerville.
Cambridge, Cambridge University Press, 1991. Magyarul: *Patriarcha és egyéb írások*.
Ford.: Nagy Levente. Kolozsvár, Polis, 2003.
- Guiccardini, Francesco: *Francesci Guiccardini patricii florentini historiarum sui
temporis libri viginti, ex Italico in latinum fermorem nunc primum et conuersi, et
editi*. Basel, 1566. *Considerazioni sui discorsi di Machiavelli*. 1526; *Ricordi
politici e civili*. 1527-1530; *Das politische Erbe der Renaissance*. Bern. Francke,
1946. *Geschichte Italiens*. 2. kötet Darmstadt, 1843, 1846. **Egyéb művek:** *Antológia*.
Emlékezések. Bp. Franklin, 1942; *A Dialogo del reggimento di Firenze*. 1526;
Storia d'Italia. 1537-1540.
- Guevara, Anton [Antal]: *Horologii Principum* [1529], magyarul: *Fejedelmeknek ser-
kentő órája*. Az 1. és 3. kötetet Prágai András, a 2. kötetet Draskovics János fordí-
totta. Grecz [Grác], Widmanstadius, 1610. Bártfa, Klösz, 1628; újraközölve: *Ma-*

- gyar gondolkodók 17. század. Szerk.: Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi Kiadó, 1979. 23-50 és 87-103.
- Haller, Karl Ludwig von: *Restauration der Staatslehre*. 6 kötet. Winterthur, 1816-1834.
- Heeren, Arnold Herrmann Ludwig: *Idee über die Politik, den Verkehr und den Handel der vornehmsten Völker der alten Welt*. 3 kötet. 1793-1796.
- Heineccius, Johann Gotlieb: *Elementa iuris civilis secundum ordinem institutionum, commoda auditoribus methodo adornata*. Lipsce, 1740; *Recitationes in Elementa iuris civilis secundum ordinem institutionum*. Wroclaw [Breslau], 1789; *Elementa Iuris Germanici tum veteris, tum hodierni, Genuinis principiis eruit ei commoda auditoribus methodo adornavit*. Halae, 1743-1746; *Elementa juris naturae, et gentium, commoda auditoribus methodo adornata*. Velence [Venetiis], 1740; *Historia juris civilis Romani, ac Germanici, qua utriusque origo et usu in Germania ex ipsis fontibus ostenditur*. Velence [Venetiis], 1742; *Historia Juris Civilis Romani ac Germanici observationibus aucta Io. Dan. Ritteri et Io. Mart. Silberradii accessit eiusdem Historiae iuris Gallicani epitome*. Strassburg, 1765.
- Huber, Ulric: *De iure civitatis. Nuova disciplina iuris publicii universalis*. 1652; *Oratio qua disseritur; quamobrem Jus Publicum olim in Academia nostra professione publica non sit honoratum*. Franeker, 1682; újranyomva (holland fordítással is): Zwolle, 1978.
- Jakab, I. [első] és VI [hatodik] [James Stuart]: *Βασιλικὸν Δῶρον* [Basilikon doron] [1603]. Magyarul: *Basilikon Doron. Az angliai első Jakab királynak fia tanításáért irt királyi ajándék*. Ford.: Szepsi Korocz György. Oppenheim, 1612.; részlete: *Magyar gondolkodók 17. század. Szerk.: Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi Kiadó, 1979. 50-69.*; *The True Law of Free Monarchies; or, The Reciprocal and Mutual Duty Betwixt a free King, and his naturall Subiectes* [1598]. Magyarul: *A szabad monarchiák igazi törvénye. Avagy kölcsönös és viszonos kötelesség egy szabad király és természetes alattvaló között*. Ford.: Radó Bálint. = *Abszolutizmus és isteni jogalap*. Szerk.: Kiss G. – Radó B. – Sashalmi E. Ford.: Kiss Gergely et al. Bp. Magyar Egyháztörténeti Enciklopédiai Munkaközösség, 2006. 39-72.
- Jacob, Ludwig Heinrich von: *Einleitung in das Studium der Staatswissenschaften*. Halle, 1819.
- Kronburg, A von: *Encyclopädie und Methodologie der practischen Staatslehre nach den neuesten Ansichten der berühmtesten Schriftsteller dargestellt und ergänzt*. Dreza, 1821.
- Limnaeus, Johannes: *Iuris publici Imperii libri IX*. Starssbourg, Paul Ledertz, 1629-1634, első kötete: *Liber primus iuris publici Imperio Romano-Germanici*. Starssbourg, Paul Ledertz, 1629.
- Lips, Alexander: *Die Staatswissenschaftslehre oder Enzyklopädie und Methodologie der Staatswissenschaft als Einleitung in das Studium derselben, und zum Gebrauche bei akademischen Vorlesungen bearbeitet*. Erlangen - Lipsce, Heyder 1813.
- Lipsius, Justus: *Politiorum sive civilis doctrinae libri sex, qui ad principatum maxime spectant*. Leiden, Plantijn, 1589; angolul: *Sixe Bookes of Politickes or Civil Doctrine*. Ford.: William Jones. London, Richard Field, 1594, újranyomva [reprint]: Amszterdam, Theatrum Orbis Terrarum, 1970, németül [ford.: Melchior

- Haganeus]: 1599; Neustadt, 21618; magyarul: *Justus Lipsiusnak a polgári társaságnak tudományáról írt hat könyvei, melyek kiváltképpen a fejedelemségre tartoznak* [s „melyeket újonnan deákból magyarrá fordított Laskai János“]. Bártfa, Klósz Jakab, 1641; részlete újabb kiadásban: *Magyar gondolkodók 17. század.* Szerk.: Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi Kiadó, 1979. 138-164. **Egyéb művek:** *De Constantia libri duo, qui alloquium praecipue continent in Publicis malis.* Antwerpen, Plantijn, 1584 ; magyarul: *Justus Lipsiusnak az álhatatosságról írt két könyvei.* Debrecen, ford.: Laskai János, 1641; részlete újabb kiadásban: *Magyar gondolkodók 17. század.* id. kiad. 535-557.; *Manuductionis ad Stoicam Philosophiam libri tres, L. Annaeo Senecae, aliisque scriptoribus illustrandis.* Antwerpen, Plantijn-Moretus, 1604; *Annaei Senecae philosophi opera, quae exstant omnia, A Iusto Lipsio emendata, et Scholiis illustrata.* Antwerpen, Plantijn-Moretus, 1605.
- Machiavelli, Niccolò: A fejedelem. Beszélgetések Titus Livius első tíz könyvéről. A háború művészete. = Machiavelli művei. 2. kötet Bp. Európa, ford.: Lutter Éva, Iványi Norbert és mások, 1978. *Il principe, e discorsi sopra la prima-deca di Tito Livio.* Firenze. Le Monnier, 1857; németül: *Der Fürst.* Lipcse, Meiner, übersetzen: F. Blaschke, 1940; Berlin. Heimann, ford.: W. Grünmacher, 1870; Karlsruhe. Groos, ford.: H. v. Valentinois, 1833. *Gesandtschafts berichte.* München. Müller, 1925. magyarul: A fejedelem. Bp. Franklin, ford.: Orbán Dezső, 1906; Bp. Phönix-Hajnal, ford.: Lányi Margit, 1939, 21944; **Egyéb művek:** *Le istoire Fiorentine.* Firenze. Le Monnier, 31851.
- Moser, Johann Jakob: *Neueste Geschichte der Teutschen Staats-Rechts-Lehre und dessen Lehrer.* Frankfurt, 1770; *Von der reichsverfassungsmäßigen Freyheit von Teutschen Staatssachen zu schreiben.* Göttingen, Gotha, 1772.
- Obrecht, Georg: *Politisch Bedencken und Discurs: von Verbesserung Land und Leut, Anrichtung gutter Policey, und furnemlich von nutzlicher Erledigung grosser Ausgaben ...* Strassburg, k. n. 1606; *Funff unterschiedliche Secreta politica von Anstellung, Erhaltung, und Vermehrung guter Policey.* Strassburg, Lazari Zetzners, 1644.
- Osse, Melchior von: *Prudentia regnativa* [1555], kinyomtatva: Frankfurt, 1607.
- Palazzo, Giovanni A.: *De Gubernaculo & vera status ratione.* Velence [Venedig], 1604.
- Pölitz, Karl Heinrich Ludwig: *Die Staatswissenschaften im Lichte unserer Zeit. Practisches (europäisches) völkerrecht; diplomatie und staatspraxis.* 5 kötet. Lipcse, J. C. Hinrich, 1823-1824, 1827-1828; *Geschichte der Teutschen...* Fortgesetzt von K. H. L. P[ölitz]. 3-4. kötetek, Lipcse, 1789. **Szerkesztőként:** *Die europaeischen Verfassungen seit dem Jahre 1789 bis auf die neueste Zeit.* Bev.: K. H. L. Pölitz. Lipcse, Brockhaus. *Grundriss für encyklopaedische Vorträge über die gesammten Staatswissenschaften.* Lipcse, 1825.
- Pütter, Johann Stephan: *Vorbereitungen zu einem collegio practico iuris publico.* Göttingen, 1749; *Nähere Vorbereitungen zur Teutschen Reichs- und Staatspraxis.* Göttingen, 1750; *Historische Entwicklung der heutigen Staats-Verfassung des Teutschen Reiches.* 3 kötet, Göttingen, 1786.
- Reinkingk, Dietrich: *Biblische Policey.* Frankfurt am Main [Franckfurth a. M.], 1653. 61701; *Tractatus de Regimine Saeculari et Ecclesiasitico.* 1619, 51651; *Jus feciale Armatae Daniae.* Kopenhagen, 1657.

- Rößig [Rössig], Karl Gottlob: Entwurf einer Encyklopaedie und Methodologie der Staatswissenschaft. Lipcse, 1797. Versuch über die Aufklärung in Bezug auf die Philosophie, den Staat und die Religion, zur nähern Bestimmung der Grundsätze über die Censur und Preßpolizey. Lipcse, Graffé 1799.
- Schlözer, August Ludwig von: Allgemeines Staatsrecht und Staatsverfassungslehre. [címlapján: Einleitung in alle Staatswissenschaften. Encyklopaedie derselben Metapolitik]. Göttingen, 1793. **Egyéb művek:** Weltgeschichte im Auszuge und Zusammenhange. 2 kötet. Göttingen, 1792-1801; Allgemeine nordische Geschichte. 2 kötet. Halle, 1772; Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. Göttingen, 1795.
- Schlözer, Christian: Anfangsrunde der Staatswirtschafts. 1804-1806
- Schmitthenner, Friedrich Jakob: Grundlinien des allgemeinen oder idealen Staatsrechtes. Gießen, 1845. újanyova: Hamburg, Metzner, 1967; Zwölf Bücher vom Staate oder Systematische Encyklopädie der Staatswissenschaften. Giessen, megj.: 1. kötet: 1839, 3. kötet: 1843-1845; Über den Charakter und die Aufgaben unserer Zeit in Beziehung auf Staat und Staatswissenschaft. Gießen, Heyer, é. n. [o.J.]; Grundriß der politischen und historischen Wissenschaften. 2 kötet. Gießen, 1830-32; Grundlinien der Geschichte der Staatswissenschaften, der Ethnologie, des Naturrechtes und der Nationalökonomie. Gießen, Heyer 1839; Über Pauperismus und Proletariat. Frankfurt a. M., Heyer, 1848. **Egyéb művek:** Kurzes deutsches Wörterbuch für Etymologie, Synonymik und Orthographie. Darmstadt. Jonghaus 21837; Die Main-Weser-Eisenbahn. Staatswirthschaftliches Gutachten über die Frage: ob dieselbe am zweckmäßigsten über Marburg oder über Fulda zu führen sei? | Im Namen und Auftr. der Eisenbahn-Comité's in Marburg und Gießen von Friedrich Schmitthenner. Gießen, Heyer 1838; Die Jahreszeiten. Ein lyrisch-didaktisches Gedicht | von Friedrich Schmitthenner. Gießen, Heyer, é. n. [o.J.]; Gedichte der Teutschen. Herborn, 1824.; Die Lehre von der Satzzeichnung oder Interpunction in der teutschen Sprache, nebst einer kurzen, vorbereitenden Darstellung der Satzlehre. Frankfurt a. M., Hermann, 1824; Ursprachlehre: Entwurf zu einem System der Grammatik. Frankfurt 1827. újanyomva: Stuttgart – Bad Cannstatt, Frommann, 1976; Teutsche Sprachlehre für Gelehrtschulen. Herborn, Krieger, ²1826; Teutonia. Ausführliche teutsche Sprachlehre, nach neuer wissenschaftlicher Begründung. 2 kötet (egybekötve). Frankfurt a. M. 1828, újanyomva: Hildesheim, Olms, 1984.
- Schön [Schoen] J.: Die Staatswissenschaft, geschichtsphilosophisch begründet. Wroclaw [Breslau], 1831.
- Seckendorff, Veit Ludwig von: *Teutsche Fürsterstaat*. Hanau, 1654; Frankfurt-Lipcse, 1656; Jena, 1754; újanyomva (az 1737. évi kiadás alapján): *Deutscher Fürstenstaat* [Samt des Autors Zugabe sonderbarer und wichtiger Materien. Vergessert mit Anmerkungen, Summarien und Register versehen von Andres Simson von Biechling címen], Aalen, Scientia Verlag, 1972; *Teutsche Reden, an der Zahl vier und vierzig, samt einer ausführlichen Vorrede von der Art und Nutzbarkeit solcher Reden*. Lipcse, 1686 [ebben: *Entwurf oder Versuch von dem allgemeinen oder natürlichen Recht nach Anleitung der Bücher Hugonis Grotii und anderer dergleichen Autoren*]. **Egyéb művek:** *Christen-Staat*, in drey Bücher abgetheilet [Im ersten wird von dem Christenthum an sich selbst 6 und dessen Behauptung | wider die Atheisten und dergleichen Leute; im andern von der

- Verbesserung des weltlichen | und im dritten des geistlichen Standes | nach dem Zweck des Christenthums gehandelt]. 3 kötet. Lipcse, Gleditsch, 1685, ⁴1716; *Commentarius Historicus et apologeticus de Lutheranismosive de Reformatione*. 3 kötet. Lipcse, 1692.
- Sonnenfels, Joseph Feriherrn von: *Grundsätze der Polizey, Handlung und Finanz*. 3 kötet. Bécs, 1765, ⁵1787, részenként kiegészítésekkel: *Polizeywissenschaft*. 1765; *Handlungswissenschaft*. 1768; *Finanzwissenschaft*. 1766, új kiadásban (az első rész): *Grundzätze der Polizey*. Szerk.: W. Ogris. München, C. H. Beck. /Bibliothek des deutschen Staatsdenkers 12/ 2003. **Egyéb művek:** *Briefe über die wienerische Schaubühne*. 4. kötet. Bécs, 1768; *Über Abschaffung der Tortur*. Zürich, 1775.
- Ungewitter, Friedrich H.: *Populäre Staatswissenschaft oder staatswissenschaftliches Handbuch*. Halle, 1845. *Neueste Erdbeschreibung und Staatenkunde oder geographisch-statistisch-historisches Handbuch*. Drezda, Adler und Dietze, 21848.
- Voß [Voss], Christian Daniel: *Handbuch der allgemeinen Staatswissenschaften*. 4 kötet. Lipcse, 1796-1802. *Handbuch der neuesten Staatengeschicht Europens*. Halle, Waisenhause, 1794. *Blick auf die Lage Europens beym Wiederausbruche des Kriegs im Jahre 1803*. Halle, Neue Societäts Buch- u. Kunsthandlung, 1803. *Historisch-statistische Übersicht der merkwürdigsten Europäischen Staaten aus dem Gesichtspunkte des allgemeinen Staatszwecks*. Halle, Hemmerde & Schwetschke, 1795
- Weber, Johann Adam: *Spiritus principalis* [-], magyarul: *Fejedelmi lélek, avagy a jó fejedelemnek szükséges ajándék*. Kolozsvár, Némethi, ford.: ifj. széki Teleki Mihály, 1689.
- Zachariä, Karl Salomo: *Vierzig Bücher vom Staate*. 4 kötet. Stuttgart, 1820-1832; 7 kötet: Heidelberg, 1839-1843.

Kora-újkorai természetjog – külföldi irodalom

- Feder, Johann Georg Heinrich: *Grundlehren zur Kenntniss des Menschlichen Willens und der natürlichen Gezetze des Rechtsverhaltens*. Göttingen, ²1785.
- Felde[r], Johann von: *Annotata in Hugonem Grotium De Jure Belli ac Pacis*. Amsterdam, 1652, ²1653; *Elementa Iusris Universi et in specie publici Justiniaei*. Frankfurt-Lipcse, 1664.
- Fleischer, Johann Laurentius: *Institutiones Iuris Naturae et Gentium, in quibus regulae justae, decori atque honesti potissimum secundum Principia Thomasiana distincte explanantur et applicantur*. Halle-Magdeburg, 21730.
- Gerhard, Ephraim: *Delineatio iuris naturalis sive de principiis iusti libris tre. = Gratiam Praelocorum academicarum editi quibus fundamenta generalia doctrine de decoro accesserunt*. Jéna, 1712.
- Glafey, Adam Friedrich: *Vernunft und Völckerrecht*. Frankfurt-Lipcse, 1723; *Vollständige Geschichte des Rechts der Vernunft*. Lipcse, 1739; újrányomva: Aalen, Scientia Verlag, 1965.
- Gribner, Michael Heinrich: *Principiorum jurisprudentiae naturalis libri IV*. Wittenberg, 51774.
- Gros, Karl: *Heinrich Lehrbuch der philosophischen rechtswissenschaft oder Naturrechts* [1802]. Stuttgart-Tübingen, ⁴1822, ⁵1829; magyarul: *Bölcsészeti jogtudomány*. Pest, Heckenast, ford.: Greguss Ágoston, 1854.

- Grotius, Hugo: *De Iure Belli ac Pacis libri tres*, in quibus ius naturae et gentium, item iuris publici praecipua explicantur. Párizs, 1625; magyarul: *A háború és béke jogáról*. 3 kötet. Bp. Akadémiai, Haraszi György és mások, 1960. *De Iure Praedae Commentarius* [1604], megj.: Hága, 1868; *Mare Liberum sive de iure quod Batavis copetit ad Indicana Commercia dissertatio*. Leiden, 1609 ; németül: Lipcse, 1919.; magyarul részlete: *A tengerek szabadságáról*. = *Jogtudományi Közlöny*, 1996/6.; *De Imperio Summarum potestatum circa sacra* [1614], Párizs, 1647. Egyéb művek: *Inleydinge tot de Hollandsche Rechtsgeleertheyd*. Hága [Gravenhage] 1631; *Florum sparsio ad Ius Iustinianum*. Párizs, 1642; *Tételes nemzetközi jog, kérdések és feleletekben*. Bp. Eggenberger, 1877; *De antiquitate reipublicae Batavae*. Leiden, 1610; *Annales et historiae de rebus Belgicis* [1612], megj.: Amsterdam, 1657; *De veritate religionis Christianae*. Leiden, 1627, magyarul: *A 'keresztény vallás' igasságáról írott könyvei*. Hamburg, Müller, 1732; *Opera omnia theologica in tres tomos divisa*. Amsterdam, 1679.
- Hobbes, Thomas: *Leviathan, or the Matter, Forme and Power of a Commonwealth, Ecclesiasticall and Civill*. London, 1651; magyarul: *Leviatán vagy az egyházi és a világi állam anyaga, formája és hatalma*. Bp. Magyar Helikon, ford.: Vámosi Pál, 1970; *The Elements of Law, Natural and Politic*. Szerk.: F. Tönnies. London, Simpkin, Marsall and Co. 1889, Cambridge, Cambridge University Press, 21928, valamint London, Cass, szerk.: M. M. Goldsmith, 1969; *De Cive*. Latin Version and *De Cive*. English Version. Szerk.: H. Warrender. Oxford, Clarendon Press, 1983. Egyéb művek: *Elementorum philosophiae sectio prima [De Corpore]* 1655, *sectio secunda [De Cive]*, 1642; *sectio tertia [De Homine]*, 1658. megjelent: *Opera Latina*, és (a második rész *De Cive* or *The Citizen* címen, szerk.: Sterling Lamprecht) New York, 1949); *Elementorum philosophiae, sectio secunda [De Cive]*. 1642, Oxford, Clarendon Press, 1983; *A Dialouge between a Philosopher and a Student of the Common Laws of England*. 1668. megj.: *The English Works*. 6. kötet: 1-160. és J. Cropsey szerkesztésében: Chicago, 1971. Művei: *Opera Latina. Opera philosophica quae Latine scripsit. Omnia in unum corpus nunc primum collecta studio et labore Gullielmi Molesworth*. 5. kötet. London, Apud Johannem Bohn, 1839-1845; *The English Works of Thomas Hobbes of Malmesbury*. 11. kötet. London, John Bohn, szerk.: William Molesworth, 1839-1845.
- Leibniz, Gottfried Wilhelm: *Elementa juris naturalis*. 1669-1670, újranyomva: *Sämtliche Schriften und Briefe*. Szerk.: Preußischen Akademie der Wissenschaften [Akademie-Ausgabe]. Berlin, 1923-tól, VI-1. 445.; *Specimen demonstrationum politicarum pro eligendo Rege Polonorum novo scribendi genere ad claram certitudinem exactum*. Vilnae, 1669, újranyomva: *Sämtliche Schriften ...*, IV-1. 3-98.; *Codex Juris Gentium Diplomaticus*. Hannover [Hannoverae], 1693. Egyéb művek: *Vernunftprinzipien der Natur und der Gnade. Monadologie [Auf Grund der Kritischen Ausgabe von André Robinet, 1954, und der Übersetzung von Arthur Buchenau]*. Szerk.: Herbert Herring, Hamburg /Philosophische Bibliothek, 253/1956. Művei: *Die Werke von Leibniz*. 11. kötet. [ebben 1. kötet: *Historisch-politische und staatswissenschaftliche Schriften*.] Szerk.: O. Klopp. Hannover 1864-1884; *Oeuvres de Leibniz*. Szerk.: A. Foucher de Careil. 7. kötet, Párizs, 1858-1875.

- Locke, John: *Two Treatises of Government*. 1689; magyarul (a második értekezés): *Értekezés a polgári kormányzat igazi eredetéről, hatásköréről és céljáról*. Bp. Gondolat, ford.: Endreffy Zoltán, 1986; *Levél a vallási türelemről*. Bp. Akadémiai, 1973, 1982, 1993, Bibliaiskolák Közössége, 1992; *Essays on the Law of Nature*. 1664. Oxford, Clarendon Press, szerk.: W. von Leyden, 1954. Egyéb művek: *Értekezés az emberi értelemről*. 2 kötet. Bp. Akadémiai, 1964, 21979; *Gondolatok a nevelésről*. Gyula, Mutschenbacher, 1914; más kiadásban: *Az értelem vezetése*. Gyula, Mutschenbacher, 1906.
- Martini, Caroli Antonii de [Carl Anton]: *De Lege Naturali Positiones in usum auditori vindobensis*. Bécs, Kurzböck, 1772; *De Lege Naturali exercitationes sex*. Editio nova et emendata. Bécs [Vindobonae], Kurzböck, 1776. Lásd még: Dienes Sámuel: *Martini állításainak magyarázata a természet törvényeiről*. 2 kötet. Bécs, 1792. *Lehrbegriff des Naturrechts zum Gebrauch der öffentlichen Vorlesungen in den k. k. Staaten*. Bécs [Wien]. Blumauer, 1797. *Sechs Uebungen ueber das Naturrecht*. Aus dem Lateinischen übers. Bécs [Wien], Sonnleithner, 1783. *Völkerrecht*. Bécs [Wien], szerzői kiadás, 1791.
- Pufendorf, Samuel von: *De Iure Naturae et Gentium libri octo*. Lund, Scand, 1672, Frankfurt am Main, 21684, editio ultima: 1688 (egyéb kiadások: Amszterdam, 1704; Frankfurt, 1739); ... cum integris commentariis Virorum Clarissimorum Nicolai Herti atque Johannis Barbeyraci. 2 kötet. Frankfurt–Lipce, Ex officiana Knoxiana, 1744 és 1759, újranyomva: Frankfurt am Main, Minerva, 1967, angolul: *The Law of Nature and Nations*. London, szerk.: Jean Barbeyrac, ford.: Basil Kennet, 1716, 1719, 1722, 1729, 1749, franciául: *Le droit de la nature et des gens*, traduit du latin de Samuel Puffendorf, par Jean Barbeyrac. 2. kötet. Amszterdam, 1706; Leyden, 1759 (új kiadásban: Bale, 1771), latinul és angolul: *De Jure Naturae et Gentium - On the Law of Nature and Nations*. Oxford-London, Clarendon Press - Humphrey Milford, 1934; *De officio hominis et civis prout ipsi praescribantur lege naturali*. Lund, Scand, 1673; ... cum notis Barbeyracii. Cambridge, 1682; Lugd. Bat., 1769; valamint: *De officio hominis et civis secundum legem naturalem libri duo cum Joannis Barbeyracii notis et examine*. Frankfurt–Lipce, 1775, franciául: *Les devoirs de l'homme et du citoyen, tels qu'ils lui sont prescrits par la loi naturelle*. Trad. du latin du Baron Puffendorf par Jean Barbeyrac. Amsterdam, 1707, 1734, újranyomva: Hildesheim, Georg Olms Verlag, 1992, *Les devoirs de l'homme et du citoyen*. Amszterdam, 1705 (új kiadásban: Párizs, 1830), angolul: *On the Duty of Man and Citizen According to Natural Law*. Washington, The Carnegie Institution of Washington, 1916; Cambridge, Cambridge University Press, szerk.: James Tully, 1991, németül [részletek]: *Die Gemeinschaftspflichten des Naturrechts*. Ausgewählte Stücke aus: *de officio hominis et civis*. Frankfurt am Main, Klostermann, ford.: Erik Wolf, 1943, /*Deutsche Rechtsdenken*, 5/ 21948; *Elementorum Jurisprudentiae Universalis, methodo mathematica, libri duo*. Hága-Comitis, 1660; Jéna, 21669, 31680; Cambridge, 1672.; újranyomva: Oxford, Clarendon Press, 1931; *Specimen controversiarum circa jus naturale ipsi nuper motarum*. Uppsala, 1678; *Jus feciale Divinum sive de consensu et dissensu protestantium*. Exercitatio posthuma. Lübeck, 1695; *De habitu religionis christianae ad vitam civilem*. 1678; *Eris Scandica, qua adversus libros de Iure Naturae et Gentium objecta diluuntur*, Frankfurt am Main, 1686; [Severini de Monzambano Veronensis álnéven] *De Statu Imperii Germanici ad Laelium*

- Fratrem, Dominum Trezolani, liber unus. Genevae [= Hága], Petrum Columesium, 1667. 1667, németül: Stuttgart, ford.: H. Denzer, Reclam /Univ.-Bibliothek 966/, 1976.
- Sammet, Johann Gottfried: Vorlesungen über das gesammte Naturrecht, nach dem Grundlingischen Lehrbuche. Lipcse, Gottlob von Friedrich Born, 1799.
- Selden, John [Iohannis Seldeni]: *De Iure Naturali et Gentium Iuxta Disciplinam Ebraeorum*, libri septem. London, 1640; Strassburg, 1665; Agrentorati, G. A. Dolphopffii & J. E. Zetzneri, 1665; *Mare Clausum seu de Dominio Maris*. London, Will Stanesbeii - Richardo Meighen, 1636; angolul: *Of the Dominion, or, Ownership of the Sea*. London, 1652.
- Spinoza, Baruch: Tractatus Theologico-Politicus [1670], magyarul: Teológiai-politikai tanulmány. Bp. Akadémiai, ford.: Szemere Samu, 1953, 1984; más kiadásban: Bp. Franklin, ford.: Posch Árpád és Rencz János, 1903; Tractatus Politicus [megj.: Opera Posthuma. 1677], magyarul: Politikai tanulmány és levelezés. Maximilien Lucas és Johannes Colerius Spinoza-életrajzaival. Bp. Akadémiai, ford.: Szemere Samu, 1957, 1980; (más kiadásban: Politikai tanulmány. Levelek. Bukarest, Kriterion, 1979; Etika. Bp. Akadémiai, 1952, Helikon, 1969, Gondolat, 1979; más kiadásban: Bp. Franklin, 1909, 1919; Ifjúkori művek. Bp. Akadémiai, 1956, 1981; Levelei. Bp. Franklin 1926.
- Thomasius, Christian: Fundamenta iuris naturae et gentium | et sensu communii deducata, in quibus ubique secernuntur principia Honesti, Iusti ac Decori, cum adjuncta emendatione ad ista | Fundamenta Institutionum Jurisprudentiae Divinae. Halle, 1688, 1705; 1709, Halle-Lipcse, 1718; újrányomva: Aalen, 1966; Einleitung zu der Vernunft-Lehre | worinnen durch eine leichte, und allen vernünftigen Menchen, wasserley Standes oder Geschlechts sie seyn , verständliche Manier der Weg gezeiget wird, ohne die Syllogistica, das wahre, wahrscheinliche und falsche von einander zu entscheiden, und neue Wahrheiten tu erfinden. Halle, 1719; Ausübung der Vernunft-Lehre | oder Kurze, deutliche und wohlgegründete Handgriffe, wie man in seinem Kopffe aufräumen und sich zu Erforschung der Wahrheit geschickt machen; die erkante Wahrheit andern beybringen; | andere verstehen und auslegen, von anderer Meynungen urtheilen, und die Irrthürmer geschicklich wiederlegen solle. Halle, 1727; Institutiones Jurisprudentiae Divinae libri tres | in quibus Fundamenta Iuris Naturalis secundum hypotheses illustris Pufendorffii prespicue demonstrantur et ab objectionibus dissententium, potissimum D. Valentini Albert Professoris, Lipsiensis, liberantur, fundamenta itidem Juris Divini Positivi Universalis primum a Jure Naturali distincte secernuntur et explicantur. Frankfurt-Lipcse, 1688, Halle, 1720, 1730, újrányomva: Aalen, 1963; Grundlehren des Natur- und Völkerrechts. 1709; Summarischer Entwurf der Grundlehren. Die einem studioso iuris zu wissen und auf universitäten zu lernen nötig sind. Halle, 1699; újrányomva: Aalen, 1979; Scherz- und ernsthafte, vernünftige und einfal:ltige Gedanken über allerhand nützliche Bücher und Fragen [„Monatgespräche“] Frankfurt – Lipcse, 1688-1690 [az 1689 utáni kiadásokban: Freymütlige, lustige und ernsthafte, jedoch vernunft und gezezmässige Gedanken, oder Monat-Gespräche über allerhand, fürnehmlich aber neue Bücher címmel]; Über die Folter. Untersuchungen zur Geschichte der Folter. Ford. és szerk. Rolf Lieberwirth. Weimar, Hermann Böhlhaus Nachfolger, 1960; Über die Hexenprocesse. Ford. és szerk. Rolf Lieberwirth. Weimar, Hermann Böhlhaus

Nachfolger, 1967. Magyarul: Észjog. Kérdések és feleletekben. Bp. Eggenberger, 1861; újranyomva: Bp. Phyteas, 2003.

Wolff, Christian: Grundzätze des Natur- und Völkerrechts | worin alle verbindlichkeiten und alle Rechte aus der Natur des Menschen in einem beständigen Zusammenhange hergeleitet werden. Halle im Magdeburgischen, 1754, 21769; újranyomva: Christian Wolf Gesammelte Werke. 19. kötet. Hildesheim - New York, Georg Olms Verlag, szerk.: Marcel Thomann, 1980; Institutiones Iuris Naturae et Gentium | in quibus ex ipsa hominis natura continuo nexu omnes obligationes et iura omnia deducuntur. Halle Magdeburgicae, 1749; Ius gentium methodo scientifica pertractatum | in quo jus gentium naturale ab eo, quod voluntarii, practitii et consuetudinarii est, accurate distinguitur. Hala Magdeburgicae, 1749; Ius Naturae methodo scientifica pertractatum. 8. kötet. 1740-1748. újranyomva: Christian Wolf Gesammelte Werke. 17. kötet, Hildesheim - New York, Georg Olms Verlag, szerk.: Marcel Thomann, 1980. Egyéb művek: Oratio de Sinarum philosophia practica [1721], megj.: 1726, újranyomva: Hildesheim 1974; De theoria negotiorum publicorum. De Rege philosophante et Philosopho regnante. = Horae subsecivae Marburgensis. 1731, 179-242. és 1730. 563-632. [németül és franciául:1740, angolul 1750]; Vernünftige Gedanken von dem gesellschaftlichen Leben der Menschen | und insonderheit dem gemeinen Wesen zur Beförderung der Glückseligkeit des menschlichen Geschlechts mitgeteilt. 1721.

Az államtanhoz szorosabban kapcsolódó társadalom- és jogfilozófiai, etikai és politikatudományi művek – külföldi szakirodalom

Adams, John: Gondolatok a kormányzásról [és más írások]. = Új rend egy új világban. Debrecen, Multiplex Media - Debrecen U. P., ford.: Lévai Csaba, 1997, 3-73.

Althusius, Johannes: Politica methodice digesta atque exemplis sacris et profanis illustrata. Herborn, 1603. újranyomva (a Herborn, 31614. évi kiadás alapján): Aalen, 1961; angolul (részletek): *The Politics of Johannes Althusius*. Ford.: S. F. Carney. Boston, Beacon Press, 1964 – London, Ere and Spottiswoode, 1965, ill. *Politica. Politics Methodically Set Forth and Illustrated with Sacred and profane Examples*. Liberty Press, 1995.

Babeuf, François-Noel: Válogatott írásai. Bp. Hungária, 1950.

Beccaria, Cesare Bonesana: A bűnökről és büntetésekről. Zágráb, Suppan, 1834; Büntett és büntetés. Akadémiai, 1967 (más kiadások: Bp. Révai, 1887, Franklin, 1916).

Bentham, Jeremy: An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. Szerk.: J. H. Burnes - H. L. A. Hart. London, Althone Press, 1970, London, Methuen, 1982; magyarul részlete: *Brit moralisták a XVIII. században*. Bp. Gondolat, ford.: Fehér Ferenc, 1977. 677-772.; *Of Laws in General*. London, Althone Press, szerk.: H. L. A. Hart, 1970. [első kiadása: *The Limits of Jurisprudence Defined*. New York, Columbia University Press, szerk.: C. W. Everett, 1945]; *Comment on the Commentaries and A Fragment on Government*. Szerk.: J. H. Burnes - H.L.A. Hart. London, Althone Press, 1970; Ál-okoskodási módok törvényhozási kérdésekben. Pest, Beimel, 1842; Polgári s büntető törvényhozási értekezések. 2 kötet Kolozsvár, Tilsch, 1842-1844; Taktika, vagy a politikai gyülekezések tanácskozási rendjének theóriája. Buda, Egyetemi Nyomda, 1843. Művei: *The*

- Collected Works of Jeremy Bentham. London, Althone Press, Oxford, Clarendon Press, szerk.: J. H. Burns - J. Dinwiddy - F. Rosen, 1968-től folyamatosan.
- Blackstone, Sir William: Commentaries on the Laws of England [1765-1769: 4. kötet], két kötetben: Philadelphia, Lipencott, 1959, reprint: Buntingford, Layston Press, 1966.
- Burke, Edmund: Töprengések a francia forradalomról. Bp. Atlantisz-Medvetánc, ford.: Kontler László, 1990.
- Campanella, Tommaso: A Napváros. Bp. Gondolat, 1959, Bukarest, Kriterion, 1970 (egyéb kiadás: Napállam és politikai aforizmák. Bp. Phönix, 1942); Campanella [és Galilei]: Szemelvények. Bp. Művelt Nép, 1953 - Bukarest, Tudományos, 1952.
- Condorcet, Marie-Jean, Marquies de: Az emberei szellem fejlődésének vázlatos története. Bp. Gondolat, 1986.
- Constant, de Rebeque Henri Benjamin: A régiek és a modernnek szabadsága [és más írások: Politikai alapelvek. A hódító szellem és a bitorlás az európai civilizáció tükrében, stb.]. Bp. Atlantisz, ford.: Csepeli Réka és mások, 1997; Az alkotmányos politika tana. Pest, Trattner, 1864; A politikai ellenhatások. Pest, Trattner, 1845. Egyéb művek: Adolphe. Bp. Európa, 1958, Szépirodalmi, 1979, Bukarest, Kriterion, 1984; más kiadásokban: Adolf. Bp. Franklin, 1886, 1943, Athenaeum, 1920.
- Fichte, Johann Gottlieb: A tökéletes állam [eredetileg: Der geschlossene Handelstaat. 1800]. Bp. Phönix, 1943; Staatslehre oder über das Verhältnis des Urstaates zum Vernunftreiche [1813]. Lipcse, Felix Meiner, 1912. angolul: The Theory of the State or the Relationship of the Primitive State to the Kingdom of Reason. Ford.: G. H. Turnbull; megj.: The Educational Theory of J. G. Fichte. London, Hodder and Stoughton, 1926. 266-280. Egyéb művek: Első és második bevezetés a tudománytanba. Debrecen - Gyula, Leopold Nyomda, 1941; Az ember rendeltetése. Bp. Helikon-Európa, 1976; Az erkölcsstan rendszere. Bp. Gondolat, 1976, Az író. Székesfehérvár, Csitári, 1908, Válogatott filozófiai írások. Bp. Gondolat, 1981. Összes művei: Johann Gottlieb Fichtes sämtliche Werke. 8 kötet. Szerk.: I. H. Fichte. Berlin, Veit, 1845-1846. Johann Gottlieb Fichtes nachgelassene Werke. 3 kötet. Szerk.: I. H. Fichte. Bonn, Adolph-Marcus, 1834-1835
- Hamilton, Alexander – Madison, James – Jay, John: The Federalist Papers. London. Penguin, 1987; magyarul: A föderalista. Bp. Európa Könyvkiadó, ford.: Balabán Péter, 1998.
- Helvetius, Claude-Adrien: Az emberről, értelmi képességeiről és neveltetéséről. Bp. Tankönyvkiadó, 1962.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich: A jogfilozófia alapvonalai vagy a természetjog és az államtudomány vázlata [1820]. Bp. Akadémia, ford.: Szemere Samu, 1971, 21983; A szellem fenomenológiája. Bp. Akadémiai, 1961, 1973, 1979; Ifjúkori írások. Bp. Gondolat, 1982. Válogatás műveiből: Recht, Staat, Geschichte. 71970; Politische Schriften. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1966. Egyéb művek: A logika tudománya. 1-2 kötet. Bp. Akadémiai, 1957, 1979. Előadások a világtörténet filozófiájáról. Bp. Akadémiai, 1966, 1979; Ember és történelem. Bp. Codex, 1942; Történelem és társadalom. Bukarest, Kriterion, 1972; A filozófiai tudományok enciklopédiájának alapvonalai. 3. kötet Bp. Akadémiai, 1971, 1983; Előadások a filozófia történetéről. 3 kötet. Bp. Akadémiai, 1958-1960, 1979; Esztétika. Bp. Akadémiai, 1952, 1980 és Gondolat, 1974;

- Herder, Johann Gottfried: *Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások*. Bp. Gondolat, 1978; *Értekezések*. Bp. Európa, 1983. *Egyéb művek: Cidrománczai*. Bp. Franklin 1880, 1887; *Kalászkok az ószövetségi szent költészet mezőin*. Pest, Osterlamm, 1861; *Paramythionjai*. Bécs, Széphalmy, 1793.
- Humboldt, Wilhelm von: *Ideen zu einem Versuch, die Grenzen der Wirksamkeit des Staats zu bestimmen. = Werke in fünf Bänden. 1. kötet: Schriften zur Anthropologie und Gesichte*. Szerk.: A. Flitner és K. Giel. Darmstadt, 21969; magyarul részlete: *Eszmék az állam hatásköre határainak megállapítására = Az egyetemes politikai gondolkodás története*. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Paczolay P. – Szabó M. Bp. Tankönyvkiadó, 1990, 1993. 271-283. *Egyéb művek: Válogatott írásai*. Bp. Európa, 1985.
- Hume, David: *Essays Moral, Political and Literary*. 2 kötet. London, Longmans, Green, 1875; franciául: *Discours politiques*. Amsterdam, J. Schreuder & P. Mortier, 1754, 21756-1757; magyarul: *Összes esszéi*. 2 kötet. Atlantisz, ford.: Takács Péter, 1992-1994. *Egyéb művek: A Treatise on Human Nature. Being an Attempt to Introduce the Experimental Method of Reasoning into Moral Subjects and Dialogues Concerning Natural Religion*. 2 kötet. London. Longmans, Green, 1874; *Értekezés az emberi természetről*. Bp. Gondolat, ford.: Bence György, 1976. *Tanulmány az emberi értelemről*. Bp. Magyar Helikon, ford.: Vámosi Pál, 1973. *Vizsgálódás az emberi értelemről*. Bp. Franklin, ford.: Alexander Bernát, 21906. *Értekezés az emberi természetről*. Bp. Gondolat, 1976.
- Kant, Immanuel: *Az erkölcsök metafizikájának alapvetése. A gyakorlati ész kritikája. Az erkölcsök metafizikája*. Bp. Gondolat, ford.: Berényi Gábor, 1991 (egyéb kiadás: *A gyakorlati ész kritikája*. Bp. Franklin, 1922); *Az örök béke*. Bp. Új Magyarország, 1918, Európa, 1985; *A vallás a pusztaság ész határain belül és más írások*. Bp. Gondolat 1974, 1980; *Egy világpolgár gondolatai az emberiség egyetemes történetéről*. Békéscsaba, Cesmey Nyomda, 1926. *Egyéb művek: A tiszta ész kritikája*. Bp. Franklin, 1890, 1913; *Akadémiai*, 1981; *Az ítélőerő kritikája*. Bp. Akadémiai, 1966, 1979; *Kant-Breviárium*. Bp. Franklin, 1912, 1917, 1924; *Prolegomenák minden leendő metafizikához*. Bp. Franklin, 1887, 1909. *Művei: Kants gesammelte Schriften*. Szerk.: Preußischen Akademie der Wissenschaften. Berlin-Lipscse 1902 óta [1-9 kötet: *Werke*, 10-13 kötet: *Briefe*, 14 sköv. kötetek: *Handschriftlicher Nachlaß*, 24 és köv kötetek: *Vorlesungen*.] az 1-9 kötet paperback kiadásban is: Berlin 1968.
- Maistre, Joseph de: *A pápáról*. Pest, Kocsi, 1867.
- Mandeville, Bernard: *A méhek meséje avagy magánvétkek - közhaszon*. Bp. Helikon-Európa, 1969; *részletek műveiből: Brit moralisták a XVIII. században*. Bp. Gondolat, ford.: Fehér Ferenc, 1977.
- Millar, John: *Historische Entwicklung der englischen Staatsverfassung*. 2 kötet. Jena, Schmid, 1819-1820.
- Montesquieu, Charles-Louis de Secondat: *De l'Esprit des lois [1748]*, magyarul: *A törvények szelleméről*. 2 kötet. Bp. Akadémiai, ford.: Csécsi Imre és Sebestyén Pál, 1962 (más kiadásban: *A törvények lelkiről*. 3. kötet. Pozsony, Belpay, 1833; Bp. Helikon-Európa, 1975; *Elmélkedések a rómaiak nagyságának és elenyészésének okairól*. Pozsony-Pest, Landerer, 1808 - Bp. Franklin, 1891 (más kiadásban: *A rómaiak nagysága és hanyatlása*. Pest, Lauffer-Stolp, 1856); *Perzsa levelek*. Bp. Káldor, 1948; *Új Magyar Kiadó*, 1955; Európa, 1981; Bukarest, Kriterion 1986

- (más kiadás: Persa levelek. Bp. Légrády, 1874); Európa egységéről. Bp. Phönix, 1943; Hagyatékából. Bp. Officina, 1943; Igaz történet. Bp. Helikon, 1963.
- Mórus Tamás [More, Thomas]: Utópia. Bp. Helikon, 1963, Európa, 1989 (más kiadások: Bp. Franklin, 1910, 1943, 1949, Officina 1941, 1942); Szemelvények [műveiből]. Bp. Művelt Nép, 1953.
- Piccolomini, Eneas Silvius: *Von höfen, hoffleuten und dienern der Fürsten* [németül Wolf Hasen fordításában], kh. n. 1529; válogatás műveiből: *Enea Silvio Piccolomini*. Szerk.: B. Widmer. Basel, 1960.
- Quesnay, François - Turgot, Anne-Robert-Jacques: *Munkáiból* [részletek]. Bp. Pallas, 1887, 1899.
- Rehberg, August von: *Untersuchungen über die französische Revolution*. Göttingen, 1793; *Über dem deutschen Adel*. Göttingen, 1803.
- Rousseau, Jean-Jacques: *Du contract social ou, principes du droit politique* [1775], magyarul: *Társadalmi szerződés vagy az államjog alapelvei. = Értekezések és filozófiai levelek*. Bp. Gondolat, ford.: Kis János, 1978 (más kiadások: *Társadalmi szerződés*. Bp. Franklin, ford.: König Ferenc, 21910, Bp. Phönix-Oravetz, ford.: Radványi Zsigmond, 1942, 21947; Phönix 1942, Bibliotheca, ford.: Mikó Imre, 1958); *Az emberek közötti különbségek*. Bp. Franklin, 1905; *Tisztítólag hatott-e a tudomány és művészet fejlődése az erkölcsre*. Bp. Bethlen Gábor, 1992 (más kiadás: *A művészetek és tudományok hatása az erkölcsökre*. Bp. Politzer, 1901. *Egyéb művek: A savoyai vikárius hitvallása*. Sárospatak, Kókai, 1912; *Egy magányos sétáló álmodozásai*. Bp. Franklin, ford.: Rácz Lajos, 1924, 1928, Helikon 1964; *Emil, vagy a nevelésről*. Bp. Tankönyvkiadó, 1957, 1965, 1978; *A beszéd keletkezése*. Debrecen. Eggenberger, 1907; *Kisebb műveiből*. Bp. Franklin, 1909; *Vallomások*. Bp. Helikon, 1962, más kiadásban: *Vallomásaim*. 2 kötet. Bp. Franklin, ford.: Bogdánfy Ödön, 1908.
- Savigny, Carl Friedrich von: *Vom Beruf unserer Zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft* [1814]. Hildesheim, Olms, 1967. *Egyéb művek: System des heutigen Römisches Recht*. 8 kötet. Veit und Comp., 1840-1849, újranyomva: Darmstadt, 1956.
- Smith, Adam: *An inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. London. Strahan, Cadell, Davies, 1799. Edinburgh. Black, 1889. németül: *Untersuchung über das Wesen und die Ursachen des Volkswohlstandes*. Berlin. Merkur, ford.: F. Stöpel, 1878. Wien. Bauer, ford.: Reichthums, 1814. *Natur und Ursachen der Volkswohlstandes*. Ford.: Friedrich Bülow. Lipcse, A. Kröner, 1951. magyarul: *Vizsgálódás a nemzetek jólétének természetéről és okairól*. 2 kötet. Bp. M. Közgazdasági Társ., ford.: Éber Ernő, 1940, Szeged, Városi Nyomda, 1940, más kiadásokban: *Nemzetgazdaságtan*. Bp. Eggenberger, 1879, 1887, 1898, *Vizsgálódás a nemzeti vagyoniosság természetéről és okairól*. 4 kötet. Bp. Pallas 1891, 1894, 1899, *A nemzetek gazdasága. E gazdaság természetének és okainak vizsgálata* [részlet]. Bp. Akadémiai, ford.: Bilek Rudolf, 1959, KJK, 1992. *Lectures on jurisprudence*. Oxford. Clarendon Press, 1978, Indianapolis, LibertyClassics, 1982.
- Tocqueville, Alexis de: *Az amerikai demokrácia*. Bp.: Európa, ford.: Ádám Péter és mások, 1993 (más kiadásban: Buda, 1841-43, részletei: *A demokrácia Amerikában*. Bp. Európa, ford.: Frémer Jusztina és mások, 1983); *A régi rend és a forradalom*. Bp. Atlantisz, ford.: Hahner Péter, 1994.

Turgot, Anne-Robert-Jacques – Quesnay, François: Munkáiból [részletek]. Bp. Pallas, 1887, 1899.
Vico, Giambattista: Az új tudomány. Bp. Akadémiai, 1963. 1979.
Voltaire: Filozófiai ábécé. Bp. Phönix, 1944; Candide. Bp. Európa, 1970, 1978; Ikon, 1994; Válogatott filozófiai írásai. Bp. Művelt Nép, 1952, Akadémiai, 1991; Levelei. Bp. Gondolat, 1955, 1963.

Kameralisztika, köz- és alkotmányjog, társadalom- és jogfilozófia, természetjog, etika, politikatudomány, publicisztika, politikai irodalom – hazai szakirodalom

Alvinc[z]i Péter: *Magyarország panasza [Querela Hungariae]*. Kassa, 1620; újraközli: *Magyar gondolkodók 17. század*. Szerk.: Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi, 1979. 165-185.
Aranka György [zágoni]: *Anglus és magyar igazgatásnak egyben-vetése*. Kolozsvár, Hochmeister M., 1790. [39. o.] [a szerző nevének feltüntetése nélkül] németül: Kolozsvár, 1791, németre fordította „megbővítve”: Szrógh Sámuel]. Egyéb művek: Frigyes [porosz király]: *Az igazgatás formáiról és az uralkodók kötelességeiről*. Fordította (franciából): Aranka György. Kolozsvár 1791.
Barits [Barics] Béla Ádám [Adalbert]: *Dissertatio statistica de potestate exsequente regis Angliae*. Kh. n., 1790. [a szerző nevének feltüntetése nélkül]; németül: Pest, ford.: Szrógh Sámuel, 1790, magyarul: Nagyszében, 1790; *Dissertatio statistica de forma legali regiminis hungarici* [a szerző nevének feltüntetése nélkül]. Kassa [Cassoviae], 1790. *Die gewöhnliche Krönungsfeier der ungarischen Könige und Königinnen*. Pest [Pesth], 1790; *Conspectus regiminis formae regnorum Angliae et Hungariae* [a szerző nevének feltüntetése nélkül]. Kh. n., 1790.
Beck, Christian August: *Jus Publicum Hungariae – cum notis autoris et observationibus Josephi Benczur*. 1790; *Juris-publici Austriaci specimen II. seu de Hungaria*. 1752.
Benczur János: *A szabadság és társadalmi rend elméletei*. Pest, 1848.
Beöthy Zsigmond: *Elemi magyar közjog*. Pest, 1846.
Bethlen Gábor: *Végrendelete* [1629]; megj.: *Magyar gondolkodók 17. század*. Szerk.: Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi, 1979. 104-119.
Bocskai István: *Testamentomi rendelése* [1606]; megj.: *Magyar gondolkodók 17. század*. Bp. Szépirodalmi, 1979. 9-22.; újraközli: *Gondolkodó magyarok*. Bp. Magvető Könyvkiadó, 1986.
Boncz Ferenc: *Magyar államjog*. Bp. 1877.
Cziráký Antal Mózes: *Conspectus juris publici Regni Hungariae ad annum 1848*. Pest, 1851.
Csáky István: *Politica philosophiai okoskodás-szerint való rendes életnek példája*. Latinból ford. G. C. I. Lócse, 1674; új kiadása: Bp. Argumentum, szöveggond.: Hargittay Emil. 1992.
Csatskó Imre: *Bevezetés a természeti jogba és a tiszta általános természeti jog*. Győr, Streibug Lipold, 1839.
Dienes Sámuel: *Báró Martini Természet törvényéről való állításának magyarázatja*, Pest, 1792.
Ehrenfels [Gáspár] Pál: *Sätze aus der allgemeinen Einleitung in die Staatswissenschaft, aus der Polizey und Handlungswissenschaft, welche nach den Vorlesungen... Joseph Straller... vertheidigen wird*. Nagyszombat [Tyrnau], 1771.

- Eszterházy, Pauli C.: Praecognita iuris cum posit. C. ex Hugonis Grotii libris. Pozsony, 1731.
- Ferdinandy Gejza: Magyarország közjoga (Alkotmányjog). 1902. Magyarország közjogi viszonya Ausztriához. 1893. Staats- und Verwaltungsrecht des Königreichs Ungarn und seiner Nebenländer. 1909; Magyar közjog. Bp. 1924.
- Gerlóczy Gyula: Természetjogtan a vizsgálatra vagy szigorlatra készülők és a művelt rend számára. 2 kötet. Bp. M. Kir. Egyetemi Nyomda, 1877.
- Gustermann, Anton Wilhelm: Ungarisches Staatsrecht. 1818; Ausbau der Verfassung des Königreichs Ungarn. 1811.
- Gyarmathy Chris. János: *Isten országa a Földön, vagyis egyházi államtan*. 2 kötet. Pápa, 1850-55.
- Gyulay Pál [abafáji, Gyulai]: *Tanácsi Tükör* [az az N. Gyulai Palnak eszes, okos, tanacsos, Oktato Levele, Mellyet Ama nagy emlekezetű Meltóságos Erdélyi Fejedelem és Felséges Lengyel Király Bathori Istvánnak szeginy leginyből lött belső Tanács híve irt, Tanacsi Tükörül, Sibrik Györgynek, Varadi Fő Kapitannak, Lengyelországi Nipoloinczről, tisztiben hiven és dicseretesen valo eljárására. Anno 1585. die 29. Aug. Prov. 12. v. 15 Qui auscultat consilio, Sapiens est. Prov. 27. v. 9.]; magyarul Csepregi Turkocics Mihály fordításában: *Consilii Speculum* Szeben, 1663. új kiadásban: Szabó György: *Abafáji Gyulay Pál*. Bp. Akadémiai, 1974. 88-96., továbbá: *Janus Pannonius – Magyarországi humanisták*. Szerk.: Klaniczay Tior. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1982. 1255–1266.
- Gyurián István: *Tentamen publicum ex scientiis politico-cameralibus et stylo curiali, quod in reg. academia. Pozsony [Posoniensi] 1810. ex institutionibus S. Gy. subierunt Aug. Hlavacsek etc. Posonii [Pozsony], 1810; Status Praesens reg. litt. Universitatis Ungaricae. Buda [Budae], 1830.*
- Gyurkovics Ferenc: *Sätze aus der allgemeinen Einleitung in die Staatswissenschaft und aus der Policy, welche nach den Vorlesungen Caspars von Ehrenfels. Bécs [Wien], 177?*
- Hajnóczy József: *Dissertatio politico-publica potestatis on Hungaria limitibus. 1791; De Comitibus regni Hungariae deque organisatione eorumdem. Dissertatio iuris publici Hungarici. 1791.*
- Hegedűs Lajos: *A magyar közjog alapvonalai*. Pest, 1861
- Horváth János: *A magyar királyság közjoga*. Bp. 1893.
- Karvasy Ágoston: *A politikai tudományok rendszeresen előadva*. 3 kötet. Győr, Sreibig, 1843-1844; *A politikai tudományok*. Győr, 1845; *A közrendészeti tudomány*. Pest, Emich, 1862, 21866, 31870; *A közrendészeti tudomány és a culturpolitika*. Pest, Athenaeum, 1870; *Alkotmányi és igazságügyi politika*. Pest, Emich, 1962, Athenaeum, 1870. **Egyéb művek**: *Magyar váltójog*. Győr, Sreibig, 1846; *A közönséges váltórendszabály*. Buda, K. Egyetemi, 1850; *Az államháztartási vagyis pénzügyi tudomány*. 1962; *Népszerű nemzetgazdaságtan a művelt rendek szükségeihez alkalmazva*. Pest, Emich, 1864; *Magyar váltójogi eljárás*. Pest, Heckenast, 1864; *Az ausztriai általános polgári törvénykönyv*. Pest, Hoffmann és Molnár, 1970.
- Kitonich János: *Directio methodica processus judiciari Regni Hungariae [-], magyarul: Rövid igazgatás Magyarország törvényfolyásiról*. Ford.: Kászoni János. Gyulafehérvár, 1647.

- Kovacsóczy Farkas: *De administratione Transylvaniae Dialogus*. Adiecta est maximum et victorem Polinae regem gratulatio. Kolozsvár, Heltai Gáspár nyomdája, 1584. újranyomva: *Janus Pannonius – Magyarországi humanisták*. Szerk.: Klaniczay Tior. Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1982. 1225–1254.
- Kossuth Lajos: *Összes munkái*. 15 kötet. Szerk.: Barta I. et al. Bp. MTT-MTA, 1948-1989.
- Laskai János: *Válogatott művei*. Magyar Justus Lipsius. Kiadja: Tarnóc Márton. Bp. Akadémiai, 1970.
- Máriássy Béla: *Magyarország közjoga*. 1893
- Markovics Pál: *Praelectiones... de jure naturae*. Pest [Pesthini], [kézirat], 1811, *Praelectiones ex jure publ., univ. et gentium*. Pest [Pesthini], [kézirat], 1812.
- Miskolczy Károly: Magyarország közjoga, kérdésekre és feleletekre szedett kivonatban. 1846.
- N. B. Az észjog kompendiuma. A jogbölcselet történetének rövid vázlata. Bp. Politzer, 31904.
- Nagy Ernő (1912-1921): *Magyarország közjoga (államjog)*. Bp. Athenaeum, 71914.
- Pataki Füsüs [Fésüs] János: *Királyoknak tüköre* [1622]. Bártfa, 1626. részletét újraközli: *Magyar gondolkodók 17. század*. Szerk. Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi Kiadó, 1979. 69-86
- Pázmány Péter: Alvinci Péter uramhoz írt öt szép levél. Pozsony, 1609. **Művei:** Pázmány Péter bíbornok, esztergomi érsek összes munkái. 7 kötet. Bp. 1894-1905; Pázmány Péter összegyűjtött levelei. 2 kötet, Bp. 1910-1911.
- Petrovics József: *Introductio in ius publicum Regni Hungariae*. 1790.
- Radó-Rothfeld Sámuel: *Die ungarische Verfassung geschichtlich dargestellt*. 1898.
- Rákóczi György, I.: *Fejedelmi parainesis* [1637]. közli: *Magyar gondolkodók 17. század*. Szerk. Tarnóc Márton. Bp. Szépirodalmi Kiadó, 1979. 133-137.
- Récsi Emil: Közigazgatási törvénytudomány kézikönyve, az ausztriai birodalmi törvényhozás jelen állása szerint, különös tekintettel Magyarországra. 4 kötet. 1854-55. Magyarország közjoga amint 1848-ig, s 1848-ban fennállott. Buda-Pest, Pfeifer Ferdinánd, 1861.
- Reviczky József: *Introductio ad politicam Regni Hungariae*. Buda [Budae], 1790 [a szerző nevének feltüntetése nélkül]; *Memoria Leopoldi II. apud Hungaros*. Pest. [?]; *A haza boldogítása*. Bp. OSZK [kézirat; Quart. Hung. 1209.] [a cenzúra nem engedélyezte: 1814.]. *A Köz Jó vagy is Haza Boldogítása Tudományyának Nevezetesebb Állításai*. [kézirat ; Quart. Hung. 81] 1808 körül.
- Réz Mihály: *Magyarország és Ausztria közjogi viszonya*. Bp. 1910.
- Sax Mihály János Nep.: *Positiones ex jure universo, quas in universitate Pestiensis publicae eruditorum disquisitioni subjicit*. Pest [Pestini], 1784; *Positiones ex scientiis politicis quas in regia universitate scient. Pestiensis publice propugnandas suscepit Emer. Majthényi de Keseleőkeő a.1808*. Pest [Pestini], 1808; *Summaria institutionum politicanum adumbratio*. Buda [Budae], 1808; *Elementa juris cambialis proposita in sc. univ. Pestiensis*. Pest [Pestini], kézirat Frank Ignác másolatában, 1813; *Commentationes in summariam jur. Pol adumbratio*. Pest [Pestini], kézirat Frank Ignác másolatában, 1813.
- Schmeizel Márton: *Einleitung zur Staatswissenschaft*. Halle 1732; *Commentatio historica de Coronis, speciatim de origine et fatis sacrae Regni Hungariae Coronae*. 1712.

- Schwartner Márton: Statistik des Königreichs Ungarn. Pest, 1798, 21809-1811 [3 kötetben], 31815, franciául: Frankfurt 1813-1816.
- Suhayda János: Magyarország közjoga, tekintettel annak történeti fejlődésére és az 1848. évi törvényekre. 1861.
- Szalay László: Státusférfiak és szónokok könyve. Pest, 1846, 1850. **Egyéb művek:** A büntető eljárásról különös tekintettel az eskütszékekre. Pest, 1841. Magyarország története. 4 kötet. Lipcse, 1852-1854. 5-6. kötet: Pest, 1857-1859. I. Erdély és a porta. 1567-1578. Pest, 1860. Fiume a magyar országgyűlésen. Pest, 1861. II. Rákóczi Ferenc bujdosása. Pest, 1864.
- Széchenyi István: *Hitel*. Pest, 1830; *Világ*. Pest, 1830. *Stadium*. Lipcse, 1833. *A Kelet népe*. Pest, 1841. *A magyar Academia körül*. Pest, 1842. *Politikai programtörödékek*. Pest, 1847. *Ein Blick...* London, 1859, magyarul: Kolozsvár, ford.: K. Papp Miklós, 1870.
- Szeremlei Gábor: *Politika. Tanításainak rövid vázlatául*. Sárospatak, 1844. **Egyéb művek:** Jogbölcsezet. 1.: Észjogbölcsezet. Sárospatak, Nádaskay, 1849.
- Szilágyi János: Tétető filozófia. II.: Természeti törvénytudomány [Jus Naturae]. Szigeth, 1813.
- Szontágh Gusztáv: Propylaeumok a társasági philosophiához, tekintettel hazánk viszonyaira. Buda, Emich Gusztáv, 1843.
- Ujfalusi János : A természeti hármastörvény. Pest, 1825.
- Ürményi József [Stephanus Rosenmann álnéven]: *Jus publicum regni Hungariae ex combinatione veterum, recentiorumque legum, in compendium systematicum redactum, et usibus maxime scholasticae juventutis adcommodatum*. Studio et impendiis Stephani Rosenmann iuris candidati. Bécs [Viennae], 1791. Typis a Baumeisterianis. [4 sztl.] 8-r. 256.; németül: Stephan Rosenmanns *Staatsrecht des Königreichs Ungarn*. Nach Heitigen Verfassung dieses Reichs bearbeitet. Bécs [Wien], Aloys Dollischen, 1792. 8-r. 390.
- Virozsil, Antal [Antonius] von: *Jus naturae privatum methodo critica deductum*. 3 kötet. Pest, 1833. *Jus publicum Regni Hungariae a primordiis hujus regni usque ad recentissima tempora*. 4 kötet. 1850-1854. *Encyclopädie und Methodologie des juristisch-politischen Studiums, oder der gesammten Rechts- und Staatswissenschaften*. [?]; *Epitome juris naturae, seu universae doctrine juris philosophicae*. Pest, 1839; magyarul: *Egyetemes természetjog vagy az észjog elemei*. T. Virozsil Antal eredeti latin munkája után magyarul előadva Márki József és Hoffman Lajos Pál által. 2 kötet. Pest, Heckenast, 1861, 1869.
- Wekerle László *Az észjog vezérelvei*. Értekezés a 'principium essendi, fiendi et cognoscendi' nyomán. Bp. Aigner, 1877.
- Zrínyi Miklós: *Ne bántsá a magyart – Az török áfium ellen való orvosság* [1661]. Bártfa, 1705. Művei: *Zrínyi Miklós összes művei*. Szerk.: Csapodi Csaba és Klaniczay Tibor. Bp. Szépirodalmi, 1958.

B. AZ ÁLLAMTAN KLASSZIKUS KORSZAKA, 1850 – 1950

Az államtan és államelmélet klasszikusai – külföldi szakirodalom

- Ahrens, Heinrich: Organische Staatslehre auf philosophisch-anthropologischer Grundlage [befejezetlen; a Philosophie des Rechts 2. kötete]. Bécs, 1850. **Egyéb művek:** Cours du droit naturel. Párizs, 1838, ⁵1860, német változatban: Das Naturrecht oder die Rechtsphilosophie nach dem gegenwärtigen Zustand dieser

- Wissenschaft in Deutschland. 2 kötet. Bécs, ⁶1870-1871. Juristische Encyklopädie. Bécs. 1855-1857.
- Anschütz, Gerhard: Die Verfassung des Deutschen Reiches vom 11. August 1919. Ein Kommentar für Wissenschaft und Praxis. Berlin, ¹1923, ¹⁴1933; [Richard Thomával közösen]: Handbuch des deutschen Staatsrechts. 2 kötet, Tübingen, / Öffentliche Recht der Gegenwart, Bd. 28, 29./ 1930-1932.
- Baumstark, Anton [Hermann vom Busche álnéven]: *Populäres Staatslexikon*. Stuttgart, 1847-1852.
- Bornhak, Conrad: *Allgemeine Staatslehre*. Berlin, Heynemann, 1896, ²1909. **Egyéb művek:** *Preußisches Staatsrecht*. 3 kötet. Freiburg, J. C. B. Mohr, 1890; *Deutsche Geschichte unter Kaiser Wilhelm*. Lipcse-Erlangen, 1921; *Deutsches Adelsrecht*. Lipcse, 1929.
- Bluntschli, Caspar J.: *Allgemeine Staatslehre*. Stuttgart, Cotta, 1852, ⁶1886; Berlin, Heynemann, 1909; *Lehre vom modernen Staat. 1851-1852*. 1. kötet: *Allgemeines Staatsrecht*. 1876; *Geschichte der neueren Staat*. München, 1864, ³1881. újrányomva: Aalen, 1964; [Karl Braterrel] *Staatswörterbuch*. 8 kötet. 1857-1870; *Az általános államjog és a politika története a tizenhatodik századtól a jelenkorig*. Bp. MTA, 1875; *Das moderne Völkerrecht der civilisirten Staaten als Rechtsbuch dargestellt*; magyarul: *A civilizált államok modern nemzetközi joga jogkönyvként bemutatva*. ³1878.
- Bosanquet, Bernard: *The Philosophical Theory of the State*. London, Macmillan, 1899, ⁴1923, 1958; *The Principle of Individuality and The Value and Destiny of the Individual*. London, Macmillan, 1912-1913, 1923.
- Cassirer, Ernst: *The Myth of the State*. New Haven - London, Yale University Press - Oxford University Press, 1946; németül: *Der Mythos des Staates*. Philosophische Grundlagen politischen Verhaltens [1949]. Frankfurt am Main, Fischer, 1988.
- Dahlmann, Friedrich Christoph: *Die Politik*. Auf den Grund und das Mass der gegebenen Zustände zurückgeführt [1835]. Frankfurt am Main, Shurkamp, 1968.
- Duguit, Léon: *Traité de droit constitutionnel*. 5 kötet [1. kötet: La règle de droit - Le problème de l'État. 2 kötet: La théorie générale de l'État. 3. kötet: La théorie générale de l'État (fin). 4. kötet : L'organisation politique de la France. 5. kötet : Les libertés publiques.] Párizs, Bocard, 1923-1925; *Leçons de droit public général*. Faites à la Faculté de droit de l'Université égyptienne pendant les mois de Janvier, Février et Mars 1926, Párizs, Bocard, 1926, újrányomva : 2000 ; *L'État, les gouvernants et les agents*. Párizs, Dalloz, 2005; *L'État. Le droit objectif et la loi positive*. Párizs, A. Fontemoing, 1901, Párizs, Dalloz, 2003; *Souveraineté et liberté*. Leçons faites à l'Université Columbia 1920-1921. Párizs, Bocard, 1926, újrányomva: Párizs, Dalloz /Mémoire du droit/, 2002.
- Ekendahl, Daniel Georg von. *Allgemeine Staatslehre*. Neustadt an der Orla, 1833-35.
- Forsthoff, Ernst: *Der Totale Staat*. Hamburg: Hanseatische Verlagsanstalt, 1933
- Freyer, Hans: *Der Staat. Staat und Geist. Arbeiten im Dienste der Besinnung und des Aufbaus*. 1. kötet. Lipcse, Ernst Wiegandt Verlagsbuchhandlung, 1925, ²1926; *Die Revolution von Rechts*. Jéna, Diederichs, 1931; *Die politische Insel*. Eine Geschichte der Utopien von Platon bis zur Gegenwart. Lipcse, Bibliograph. Inst., 1936; *Machiavelli*, 1938; *Herrschaft, Planung und Technik*. Aufsätze zur Soziologie. Szerk.: Elfriede Üner. 1987; *Hagyomány és forradalom a világekben*. = *Társadalomtudomány*. 1934/XIV.

- Gerber, Carl Friedrich von: Grundzüge eines System des deutschen Staatsrechts. Lipsce, 1865, 1876; System des deutschen Privatrechts. 1848-1849.
- Gierke, Otto von: Grundbegriffe des Staatsrechts. Tübingen, Laupp, 1874; Das Wesen der menschlichen Verbände. Berlin, 1902; újrányomva: Darmstadt, 1954; Johannes Althusius und die Entwicklung der naturrechtlichen Staatstheorien. Zugleich ein Beitrag zur Geschichte der Rechtssystematik. Wrocław [Breslau], Marens, 1880, ⁴1929, újrányomva: Aalen, Scientia Verlag, ⁶1968. **Egyéb művek:** Deutsches Privatrecht. 3 kötet. Lipsce–München, Duncker und Humblot, 1895–1917; Das Deutsche Genossenschaftsrecht. 3+1 kötet. Berlin, Weidmann, 1868-1881 (4.: 1913). **Részletek műveiből angolul:** Political Theories of the Middle Ages. Cambridge, Cambridge University Press, 1900; John D. Lewis: The Genossenschaft-Theory of Otto von Gierke. A Study in Political Thought. 1935; Natural Law and the Theory of Society 1500-1800. Cambridge, Cambridge University Press, 1950.
- Gneist, Rudolf von: *Der Rechtsstaat und die Verwaltungsgerichte in Deutschland.* 1872, ²1879; magyarul: *A jogi állam.* Bp. MTA, 1875. *Das englische Parlament.* Berlin, 1886; angolul: *The English Parliament.* London, 1886, ³1889. *Das heutige Verfassungs- und Verwaltungsrecht.* 2 kötet. 1857-1863. *Zur Verwaltungsreform in Preussen.* Lipsce 1880. *Die nationale Rechtsidee von den Ständen und das preussische Dreiklassenwahlssystem.* 1894. *Verwaltung, Justiz, Rechtsweg nach englischen und deutschen Verhältnissen.* 1869. *Budget und Gesetz nach dem constitutionellen Staatsrecht Englands.* Berlin, 1867.
- Green, Thomas Hill: *Lectures on the Principles of Political Obligation* [1879-80]. London, 1882, Longman, 1966.
- Hauriou Maurice: *La science sociale traditionnelle.* Párizs, Larose 1896; *Leçons sur le mouvement social.* Librairie de la Société du recueil général des lois et des arrêts. Párizs, 1899; *Précis de droit administratif et de droit public.* Párizs, Sirey, ⁶1907; *Principes de droit public.* Párizs, Sirey, 1910; *Précis de droit administratif et de droit public.* Párizs, Sirey, 1919, 2 kötetben: Párizs, Sirey, ¹¹1927; *Précis de droit constitutionnel.* Párizs, Sirey 1923. **Részletek műveiből angolul:** The Theory of the Institution and the Foundation – The Special Guarantees of Individual Rights – Classical Method and Juridical Positivism = *The French Institutionalists.* Maurice Hauriou, Georges Renard, Joseph T. Delos. Szerk.: Broderick Albert. Cambridge, Mass., Harvard University Press, 1970.
- Heller, Hermann: *Staatslehre.* Szerk.: G. Niemeyer. Leiden, A. W. Sijthof, 1934, ³1963, ⁶1983; *Die Souveränität.* Berlin-Lipsce, Gruyter, 1927; *Die politischen Ideenkreise der Gegenwart.* Wrocław [Breslau], Ferdinand Hirt, [1925] 1926; *Rechtsstaat oder Diktatur.* Tübingen. Mohr, 1930, magyarul: *Jogállam vagy diktatúra. = Joguralom és jogállam.* Bp. ELTE, Tempus, 1995. **Egyéb művek:** *Die Gleichheit in der Verhältniswahl nach der Weimarer Verfassung.* Berlin-Lipsce, Gruyter, 1929. *Europa und der Fascismus.* Berlin-Lipsce, Gruyter, 1929. *Sozialismus und Nation.* Berlin. Arbeiter-jugend-Verlag, 1925. **Művei:** *Gesammelte Schriften.* Szerk.: Christoph Müller. Tübingen, J. C. B. Mohr, ²1992.
- Höhn, Reinhard: *Rechtsgemeinschaft als Volksgemeinschaft.* Hamburg, Hanseatische Verlagsanstalt, 1935.
- Jellinek, Georg: *Allgemeine Staatslehre.* Berlin, Verlag von O. Häring, 1900, ²1905, ³1914; Berlin, Julius Springer, ^{3a}1920, **más kiadásokban:** Darmstadt, 1959, Bad

- Homburg, Gehlen, 1966, Kronberg, Athenaeum, 1976; *Die rechtliche Natur der Staatenverträge*. Ein Beitrag zur Juristischen Konstruktion des Völkerrechts. Bécs, Alfred Hölder, 1880; újranyomva: Frankfurt am Main, Keip, 1968; *Die Lehre von den Staatenverbindungen*. Bécs, Alfred Hölder, 1882; újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1969; *Gezetz und Verordnung*. Staatsrechtliche Untersuchungen auf rechtsgeschichtlicher und rechtsvergleichender Grundlage. Freiburg i. B., J. C. B. Mohr, 1887, 1919; újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1964. **Egyéb művek:** *Die sozioethische Bedeutung von Recht, Unrecht und Strafe*. Bécs, A. Hölder, 1878, újranyomva: Hildesheim, Olms, 1967; *System der subjectiven öffentlichen Recht*. Freiburg, J. C. B. Mohr, 1892, 1905; Tübingen, 1919, újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1964, 1979; *Die Erklärung der Menschen- und Bürgerrechte*. Lipcse, Duncker und Humblot, 1895; *Der Kampf des alten mit dem neuem Recht*. Heidelberg, Winter, 1907; *Ausgewählte Schriften und Reden*. Berlin, O. Häring, 1911, újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1970.
- Jellinek, Walter: *Verwaltungsrecht*. Berlin, Springer, 1928, ³1931.
- Kaufmann, Erich: Über den Begriff des Organismus in der Staatslehre des 19. Jahrhunderts. Heidelberg, C. Winter, 1908; Grundfragen der künftigen Reichsverfassung. Berlin, Noss, 1919; Die Gleichheit vor dem Gesetz im Sinne des Art. 109 der Reichsverfassung. Berlin – Lipcse, de Gruyter, 1927; Zur Problematik des Volkswillens. Berlin – Lipcse, de Gruyter, 1931 [Beiträge zum öffentlichen Recht und Völkerrecht 17]; Hegels Rechtsphilosophie = Hegelfeier der Friedrich-Wilhelm Universität zu Berlin am 14.11.1931. Szerk.: Eduard Spranger. Berlin, Preussische Druckerei und Verlag, 1932; Die Anthropologisch Grundlagen der Staatstheorien – Bemerkungen zu Rousseau, Luther und Kant = Rechtsprobleme in Staat und Kirche. Festschrift für Rudolf Smend. Szerk.: Rechts- und Staatswissenschaftliche Fakultät der Universität Göttingen. Göttingen, Schwartz, 1952; Die Grenzen der Verfassungsgerichtsbarkeit = Veröffentlichungen der Vereinigung der Deutschen Staatsrechtslehrer [Berlin] 1952.; Die Anthropologisch Grundlagen der Staatstheorien. Bemerkungen zu Rousseau, Luther und Kant = Rechtsprobleme in Staat und Kirche. Festschrift für Rudolf Smend. Göttinger Rechtswissenschaftliche Studien. Szerk.: Rechts- und Staatswissenschaftliche Fakultät der Universität Göttingen. Göttingen, Schwartz, 1952; Carl Schmitt und seine Schule – Offener Brief an Ernst Forsthoff. = *Deutscher Rundschau* [Berlin]. 1958. 1013–15. **Egyéb művek:** Auswärtige Gewalt und Kolonialgewalt in den Vereinigten Staaten von Amerika. Berlin, Duncker & Humblot, 1908; Das Wesen des Völkerrechts und die Clausula rebus sic stantibus. Rechtsphilosophische Studie zum Rechts-, Staats-, und Vertragsbegriffe. Tübingen, Mohr, 1911; Kritik der neukantischen Rechtsphilosophie. Tübingen, Mohr, 1921. **Művei:** Gesammelte Schriften. Szerk.: Albert Hilger van Scherpenberg et al. 1. kötet: Autorität und Freiheit. 2. kötet: Der Staat in der Rechtsgemeinschaft der Völker. 3. kötet: Rechtsidee und Recht. Göttingen, Otto Schwartz, 1960.
- Kelsen, Hans: *Staatslehre des Dante Alighieri*. Bécs-Lipcse, Deuticke, 1905; *Hauptprobleme der Staatsrechtslehre* entwickelt aus der Lehre vom Rechtssätze. Tübingen, Mohr, 1910, újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1960; *Das Problem der Souveränität und die Theorie des Völkerrechtes*. Beitrag zu einer Rechtslehre. Tübingen, J. C. B. Mohr (Paul Siebeck), 1920; *A szuverenitás fogalmának változása* [előadása Pécsen, 1929. november 18-án]. Bp. Politzer, 1931; *Sozialismus und*

- Staat*. Eine Untersuchung der politischen Theorie des Marxismus. Lipcse, Hirschfeld, 1920, ²1923; *Marx oder Lasalle?* Lipcse, Hirschfeld, 1924.; *Vom Wesen und Wert der Demokratie*. Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1920, ²1929; *Der soziologische und juristische Staatsbegriff*. Tübingen, Mohr, 1922, ²1928, újranyomva: Aalen, Scientia Verlag, 1962; *Allgemeine Staatslehre*. Berlin, Julius Springer, 1925; *Grundriß einer allgemeinen Theorie des Staates*. Bécs, 1926, magyarul: *Az államelmélet alapvonalai*. Szeged, Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt., 1927 - Miskolc, Bibor, 1997; *Das Problem des Parlamentarismus*. Bécs-Lipcse, Braumüller, 1925; *Der Staat als Integration*. Bécs, Julius Springer, 1930; *Wer soll der Hüter der Verfassung sein?* Berlin, 1931; *General Theory of Law and State*. Cambridge, Mass., Harvard University Press, 1946, New York, Russel and Russel, 1961. *Staat und Naturrecht*. Aufsätze zur Ideologiekritik. Berlin, Luchterhand, 1964, München, Fink, 1989. **Egyéb művek:** *Über Grenzen zwischen juristischer und soziologischer Methode*. Tübingen, Mohr, 1911; *Reine Rechtslehre*. Einleitung in die rechtswissenschaftliche Problematik. Bécs, Deuticke, 1934, magyarul: *Tiszta jogtan*. Bp. ELTE Bibó István Szakkollégium, ford: Bibó István, 1988; bőv. kiad.: *Reine Rechtslehre*. Bécs, Deuticke, ²1960; *Was is Gerechtigkeit?* Bécs, Deuticke, 1953; *What is Justice?* Justice, Law and Politics in the Mirror of Science. Collected Essays. Berkeley, University of California Press, 1957, ²1960; *Allgemeine Theorie der Normen*. Bécs, Manz., 1979, angolul: *General Theory of Norms*. Oxford, Oxford University Press, 1990.
- Koellreutter, Otto: *Der deutsche Führerstaat*. 1934; *Grundriß der allgemeinen Staatslehre*. 1936; *Deutsches Verfassungsrecht*. Berlin, Junker und Dünnhaupt, 1936; *Deutsches Verwaltungsrecht*. Berlin, Junker und Dünnhaupt, 1936; *Deutsches Staatsrecht*. 1953; *Staatslehre im Umriss*. Göttingen, Göttinger Verlagsanstalt, 1955.
- Krabbe, H.: *Die Lehre der Rechtssouveränität*. Groningen, Wolters, 1906; *Kritische Darstellung der Saaatslehre*. Hága, Martinus Nijhoff, 1930.
- Laband, Paul: *Das Staatsrecht des deutschen Reiches*. 3 [+1] kötet. 1876-1882; Tübingen-Lipcse, ⁴1901; Freiburg, Tübingen, J. C. B. Mohr, 1888-1892, 1911-1914. rövidített kiadása a *Handbuch des öffentlichen Rechts der Gegenwart* c. kötetben [szerk.: Marquard].Tübingen. 1883. *Beiträge zur Kunde des Schwabenspiegels*. Berlin, 1861. *Jura Prutenorum*. Königsberg, 1866. *Das Budgetrecht* nach den Bestimmungen der preußischen Verfassungsurkunde. Berlin, 1871. *Das Finanzrecht des Deutschen Reichs*. = *Annalen* [Hirths]. 1873.
- Laski, Harold J.: *The State in Theory and Practice*. London, Allen and Unwinn, 1935; *Grammar of Politics*. London, Allen and Unwinn, ⁴1938; *Studies in the Problem of Sovereignty*. New Haven, Yale University Press, 1917; *The Foundation of Sovereignty and Other Essays*. London, Allen, 1921.
- Laun, Rudolf: *Allgemeine Staatslehre im Grundriss* [1945]. Bleckede a.d. E., Meissner, ⁸1961, ⁹1964; *Der wandel der Ideen Staat und Volk als Ausserung des Weltgewissens*. Eine völkerrechtliche und staatsrechtliche Untersuchung auf philosophischer Grundlage. Barcelona, [Imp. Elzeviriana], 1933. *La démocratie*. Essai sociologique, juridique et de politique morale. Párizs, Delagrave, 1933.
- Malberg, Raymond Carré de: *Contribution à la théorie générale de l'État*, Párizs, Sirey, 1920-1922, újranyomva : C.N.R.S., 1962; *La loi, expression de la volonté générale*. Párizs, Sirey, 1931.

- Mayer, Otto: *Theorie des französischen Verwaltungsrechtes*. Straßburg 1886; *Deutsches Verwaltungsrecht*. 2 kötet. Lipcse, 1895-1896, ²1914-1917, München-Lipcse, ³1924. franciául: Párizs, 1905-1906. *Justiz und Verwaltung*. Straßburg, 1902. *Sächsisches Staatsrecht*. 1909. [szerkesztőként, Georg Jellinekkel]: *Staatsrechtliche Abhandlungen*. Festgabe für Paul Laband zum fünfzigsten Jahrestage der Doktor-Promotion. 2 kötet. Tübingen, 1908.
- Menger, Anton: *Neue Staatslehre*. Jena, Fischer, 1903.
- Meier, Ernst: *Über den Abschluss der Staatsverträgen*. Lipcse, Duncker und Humblot, 1874.
- Merkel, Adolf Julius: *Allgemeines Verwaltungsrecht*. Bécs–Berlin, Julius Springer, 1927, ²1969; *Demokratie und Verwaltung*. Bécs–Lipcse, M. Perles, 1923. **Egyéb művek**: *Lehre von der Rechtskraft*, entwickelt aus dem Rechtsbegriff. Bécs - Lipcse, F. Deutliche, 1923.
- Mohl, Robert von: *Die Polizei-Wissenschaft nach den Grundsätzen des Rechtsstaats*. 3 kötet. Tübingen, H. Laupp, 1832, ²1866; *Das Staatsrecht des Königreiches Württemberg*. 2 kötet. 1828, 1829-1831; *Allgemeine Polizei-Wissenschaftslehre*. 1848; *Enzyklopädie der Staatswissenschaften*. Tübingen, 1859, ²1872; magyarul: *Az államtudományok encyklopédiája*. Pest, Heckenast, 1866, ²1871; *Geschichte und Literatur der Staatswissenschaften*, in *Monographien Dargestellt*. 3 kötet. Erlangen, Ferdinand Enke, 1855–1858, 1. kötet: Stuttgart, 1859; Erlangen, ²1855-1858; újranyomva: Graz, Akademischer Druck- und Verlagsanstalt, ²1960. *Staatsrecht, Völkerrecht und Politik*. *Monographien*. 3 kötet. Tübingen, 1860-69; újranyomva: Graz, 1962; *Das Bundesstaatsrecht der Vereinigten Staaten von Nord Amerika*. Stuttgart-Tübingen, J. G. Cotta, 1824; *Das deutsche Reichsstaatsrecht*. 1873; *Gesellschafts-Wissenschaften und Staats-Wissenschaften*. = *Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft*. 7 (151) 3-71.
- Morgenstern, Leopold von: *Mensch, Volksleben und Staat im natürlichen Zusammenhange*. 2 kötet. Lipcse, Tauchnitz, 1855.
- Neumann, Franz Leopold: *Die Herrschaft des Gesetzes*. Eine Untersuchung zum Verhältnis von politischer Theorie und Rechtssystem in der Konkurrenzgesellschaft [1936]. Suhrkamp, 1980. [a szerző London School of Economics-on, 1936-ban megvédett angol nyelvű (*The Governance of the Rule of Law. An Investigation into the Relationship between the Political Theories, the Legal System, and the Social Background in the Competitive Society* című) disszertációjának német fordítása], angolul: *The Rule of Law: Political Theory and the Legal System in Modern Society* [1936]. Berg Publishing, Ltd. 1986.
- Oppenheimer, Franz: *Der Staat. Eine soziologische Studie*. Frankfurt am Main, Rütten & Loening Verlag, 1907, ³1929, Berlin, Libertad, 1990. magyarul: *Az állam*. Bp. Révai, ford. Sebestyén Ede, 1912
- Petraschek, Karl: *System der Philosophie des Staates und des Völkerrechts*. Zürich–Lipcse, Verlag für Recht und Gesellschaft, 1938.
- Preuß, Hugo: *Gemeinde, Staat, Reich als Gebietskörperschaften*. Berlin, Springer, 1889, Aalen, 1964. *Die Junkerfrage*. 1897. *Stadt und Staat*. 1909. *Ein Zukunftsstaatsrecht*. 1903. *Die Lehre Gierkes und das Problem der preußischen Verwaltungsreform*. = *Festgabe der Berliner juristischen Fakultät für Otto Gierke zum Doktor-Jubiläum 21. August 1910*. Berlin, 1910. *Staatsrecht. Verwaltungsrecht. Kirchenrecht. Lehenrecht*. Wrocław [Breslau], 1910. *Obrigkeitsstaat und groß-*

- deutscher Gedanke*. Jena, 1916. *Deutschlands republikanische Reichsverfassung*. 1921. *Um die Weimarer Reichsverfassung*. 1924. *Deutschlands Staatsumwälzung*. Berlin, 1920; *Staat, Recht und Freiheit*. Gesammelte Aufsätze. Szerk.: Theodor Heuss. Tübingen, 1926, Hildesheim, 1964.
- Rehm, Hermann: *Allgemeine Staatslehre*. Freiburg i.B. [etc.] J.C.B. Mohr, 1899.
- Rotteck, Karl von: *Lehrbuch des Vernunftrecht und der Staatswissenschaften*. 4 kötet. Stuttgart, Franckl, 1829–1835, Aalen, Scientia Verlag, 1964; *Dr. Carl von Rotteck's gesammelte und nachgelassene Schriften*. Mit Biographie und Briefwechsel. 5 kötet. Szerk.: Hermann von Rotteck, Pforzheim, 1841–1843, újranyomva: Gruber, Dillenburg, 2006; [Karl Theodor Welckerrel] *Staatslexikon* [címlapján eredetileg: *Der Staats-Lexicon*] *oder Enzyklopädie der Staatswissenschaften*. 1-15 + 1-4 kötet: Altona, J. F. Hammerich, 1834-49; 1-12 kötet: Altona, ²1845–48; 1-14. kötet: Lipcse, ³1856–66.
- Smend, Rudolf: *Verfassung und Verfassungsrecht*. München, Duncker und Humblot, 1928; Staatsrechtliche Abhandlungen und andere Aufsätze. Berlin, 1955, ²1968, ³1994; *Das Recht der freien Meinungsäußerung. = Veröffentlichungen der Vereinigung deutscher Staatsrechtslehrer [VVDStRL] 1928.4. 44-74.*
- Schmidt, Bruno: *Der Staat*. Eine öffentlich-rechtliche Studie. Lipcse, Duncker und Humblot, 1896.
- Schmidt, Richard: *Allgemeine Staatslehre*. 2 kötet. Lipcse, Hirschfeld, 1901-1903; Grundriß der Allgemeinen Staatslehre oder Politik, Stuttgart, 1938. **Egyéb művek:** *Lehrbuch des deutschen Zivilprozeßrechts*. Lipcse, 1898; *Die Strafrechtsreform in ihrer staatsrechtlichen und politischen Bedeutung*. Lipcse, 1912; Lipcse 1921, ³1934; *Grundriß des deutschen Strafrechts*. Lipcse 1925, újranyomva: 1998.
- Schmitt, Carl: *Der Wert des Staates und die Bedeutung des Einzelnen*. Tübingen, Mohr, 1914; *Der Begriff des Politischen*. München, Duncker und Humblot, 1927, ²1932; átdolgozva: ³1933; újranyomva [az 1932-es kiadás]: Berlin, ⁴1963, ⁵1987. magyarul: *A politikai fogalma [és más írások]*. Bp. Pallas-Attraktor, 2003.; *Legálitát und Legitimität*. München - Lipcse, Verlag von Duncker und Humblot, 1932., magyarul: *Legalitás és legitimitás*. Máriabesnyő-Gödöllő, 2006; *Politische Theologie [I. és II]*. München, Lipcse, Berlin, Duncker und Humblot, 1922, ²1984, *II.*: Berlin, 1970. magyarul: *Politikai teológia*. Bp. ELTE ÁJK Tempus, 1992, *II.* [Legenda minden politikai teológia elintézéséről.] Máriabesnyő-Gödöllő, Attraktor, 2006; *Verfassungslehre*. München - Lipcse, Duncker und Humblot, 1928, ³1957; *Positionen und Begriffe im Kampf mit Weimar-Genf-Versailles 1923-1939*. Hamburg, Hanseat, 1940; *Verfassungsrechtliche Aufsätze*. Berlin, 1958. ³1985; *Az európai jogtudomány mai helyzetéről. = Gazdasági Jog*. 1944. V. 3-16.; *Ex captivitate salus. Egy német fogoly vallomásai 1945/47-ből*. Máriabesnyő-Gödöllő, Attraktor, 2010.
- Schmoller, Gustav von: *Zur Litteraturgeschichte der Staats- und Sozialwissenschaften*. Lipcse, Duncker & Humblot, 1888. reprint: New York, B. Franklin, 1968
- Stier-Somlo, Fritz – Elster A. (szerk.) *Handwörterbuch der Rechtswissenschaft*. 6 kötet. Berlin - Lipcse, de Gruyter, 1926-1929. Spann, Othmar: *Der wahre Staat*. Vorlesungen über Abbruch und Neubau der Gesellschaft. Lipcse, Quelle & Meyer. 1923; Jéna, G. Fischer, ²1938; Graz, Akadem. Druck- u. Verlagsanst., 1972.
- Stahl, Friedrich Julius: *Philosophie des Rechts nach geschichtlicher Ansicht*. 2. kötet [1. kötet: *Geschichte des Rechtsphilosophie*. 1829, 1830., 2. kötet: *Rechts- und*

- Staatslehre. 1833, ²1847, 2. kötet 2 rész: Die Staat und die Principien des Staatsrechts] Heidelberg, Mohr, ¹1829, 1837, ²1847, ³1854, ³1870, 1878; újranyomva: Hildesheim, Olms, 1963. *Das Monarchische Prinzip*. Heidelberg, 1845. *Der Christliche Staat und sein Verhältniss zum Deismus und Judenthum*. Heidelberg, 1847, ²1858. *Der Protestantismus als Politisches Prinzip*. Heidelberg, 1856. *Die Gegenwärtigen Parteien in Staat und Kirche*. Heidelberg, 1863.
- Stein, Lorenz von: *System der Staatswissenschaft*. 2 kötet. Stuttgart, 1852-1856, újranyomva: Osnabrück, 1964; *Verwaltungslehre*. 8. kötet. Stuttgart, J. G. Cotta, 1865-1884, 1., 3. és 5. rész: Stuttgart, J. G. Cotta, ²1869, 1-8 rész [1-10 kötet]: Aalen, 1962, *Verwaltungslehre und Verwaltungsrecht* címen: Frankfurt am Main, V. Klostermann, 1958; *Handbuch der Verwaltungslehre und des Verwaltungsrechts mit Vergleichung der Literatur und Gesetzgebung von Frankreich, England und Deutschland*. Stuttgart-Bécs, 1870, ²1876, ³1887-88, 3. része: *Grundbuch der Verwaltungslehre*; magyarul: *Az államigazgatás és igazgatási jog alapvonalai*. Pest, Ráth Mór, 1871. **Egyéb művek**: *Der Sozialismus und Communismus des heutigen Frankreich*. Lipcse, 1842, ²1848; *Geschichte der sozialen Bewegung in Frankreich von 1789 bis auf unsere Tage*. 3 kötet. Lipcse, 1850, ²1855, München, 1921, újranyomva: Hildesheim, 1959; angolul: *The History of the Social Movement in France 1789–1850*. Totawa, New Jersey, Bedminster Press, 1964.; *Gegenwart und Zukunft der Rechts- und Staatswissenschaft Deutschlands*. Stuttgart, 1876, Aalen, 1970; *Gesellschaft, Staat, Recht*. Frankfurt am Main, 1972.
- Thoma, Richard Emil: *Grundriß der Allgemeinen Staatslehre*. Bonn, Dümmler, 1948; *Über Wesen und Erscheinungsformen der modernen Demokratie*. Bonn, 1948; [Gerhard Anschütz-cel közösen]: *Handbuch des deutschen Staatsrechts*. 2 kötet, Tübingen, 1930-1932. **Egyéb művek**: *Die Reform des Reichstags*. Heidelberg, 1925; *Die Lehrfreiheit der Hochschullehrer und ihre Begrenzung durch das Bonner Grundgesetz*. Tübingen, 1952.
- Treitschke, Heinrich von: *Historische und politische Aufsätze*. 4 kötet. Lipcse, 1896; *Politik. Vorlesungen. 1897-1898*. [-], angolul: *Politics*. 2 kötet. London, Macmillan, 1916. rövidítve: *Politics*. 1963.
- Triepel, Heinrich: *Völkerrecht und Landesrecht*. Lipcse, Hirschfeld, 1899; *Unitarismus und Föderalismus im Deutschen Reiche*. Eine staatsrechtliche und politische Studie. Tübingen, Mohr Siebeck, 1917; *Die Zukunft des Völkerrechts*. Lipcse, 1916; *Streitigkeiten zwischen Reich und Ländern*. Berlin, 1923; *Staatsrecht und Politik*. Berlin, 1926; *Die Staatsverfassung und die politischen Parteien*. Berlin, 1928; *Wesen und Entwicklung der Staatsgerichtsbarkeit*. Berlin, 1929; *Die Staatsverfassung und die politischen Parteien*. 1930; *Die Hegemonie*. Stuttgart, 1938, *Vom Stil des Rechts*. Heidelberg, 1947
- Wagener, Hermann: *Das Judentum und der Staat*. Berlin, 1857. *Die Lösung der sozialen Frage vom Standpunkt der Wirklichkeit und Praxis*. Von einem praktischen Staatsmanne. Bielefeld – Lipcse, 1878. *Die Politik Friedrich Wilhelm IV*. Berlin, 1883. *Die Mängel der christlich-sozialen Bewegung*. Minden, 1885. **Szerkesztőként**: *Staats- und Gesellschaftslexikon*. 23. kötet. Berlin, F. Heinicke, 1859-1867, kiegészítő kötet: 1868.
- Weber, Adolf: *Kurzgefasste Volkswirtschaftslehre*. Berlin, Duncker und Humblot, ⁸1966. **Társszerkesztőként** [Johanes Conraddal, Ludwig Elsterrel és Friedrich Wieserrel] *Handwörterbuch der Staatswissenschaften*. 6+2+1 kötet. Jéna, Verlag

- von Gustav Fischer, ¹1890-1897, ²1898-1901, ³1909-1911, ⁴1923; L. Elster – A. Weber – F. v. Wiese szerkesztésében (8+1 kötet): ⁴1923-1929; új kiadásban, E. v. Beckerath és mások szerkesztésében (12+1 kötet) *Handwörterbuch der Sozialwissenschaften* címen: Stuttgart, Tübingen, Göttingen 1956-1968.
- Weber, Alfred: *Die Krise des modernen Staatsgedankens in Europa*. Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 1925; *Das Ende der Demokratie?* Berlin, Junker & Diinnhaupt, 1931; *Weimarer Verfassung und Bonner Grundgesetz*. Göttingen, 1949.
- Weber, Max: *Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriß der verstehenden Soziologie* [1911-1920]. Szerk. J. Winckelmann. Tübingen, 1922, ⁵1976, valamint *Gesamtausgabe*. Szerk. Horst Baier, M. Rainer Lapidus és mások. 1982-től; magyarul: *Gazdaság és társadalom*. A megértő szociológia alapvonalai. Bp. KJK, 1987-től: 1. kötet: *Gazdaság és társadalom* (1987); 2/1. kötet: A gazdaság, a társadalmi rend és a társadalmi hatalom formái. *A társadalmi szervezetek: közösségek, társulások, vallások* (1992); 2/2. kötet: A gazdaság, a társadalmi rend és a társadalmi hatalom formái. *Jogszociológia* (1995); *Gazdaság és társadalom*. 2/3. kötet: A gazdaság, a társadalmi rend és a társadalmi hatalom formái *Az uralom szociológiája I.* (1996); 2/4. kötet: A gazdaság, a társadalmi rend és a társadalmi hatalom formái. *Az uralom szociológiája 2.* Bp. KJK 1999; részletei: *Gazdaság és társadalom*. Szemelvények.. Bp. KJK, 1967; *Állam. Politika. Tudomány*. Bp. KJK, 1970; *A politika mint hivatás*. Bp. ELTE - Művelődéskut. Intézet, 1989; *A tudomány és a politika mint hivatás* Bp. Kossuth 1995; A szocializmusról. = *Medvetánc*. 1982-83/4-1. **Egyéb művek:** *A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme* [1920]. Bp. Franklin, 1924, Gondolat, 1982; Cserépfalvi ²1995; A társadalomtudományi és társadalmpolitikai megismerés objektivitása. = *Szociológia*. 1978/2.; Hatalom és uralom. Átmeneti formák. = *Szociológia*. 1980/2.; *A tőzsde*. Bp. Ikva 1995; *Tanulmányok*. Bp. Osiris, 1998; *Max Weber olvasókönyv*. Szerk.: Molnár Attila Károly. Bp. Novissima 1999.
- Welcker, Karl Theodor: *Die letzte Gründe von Rechte, Staat und Strafe*. Giesen, Heyer, 1813; [Karl von Rotteck-ke] *Staatslexikon* [címlapján eredetileg: *Der Staats-Lexicon*] oder *Enzyklopädie der Staatswissenschaften*. 1-15 + 1-4 kötet: Altona, J. F. Hammerich, 1834-49; 1-12 kötet: Altona, ²1845–48; 1-14. kötet: Lipsce, ³1856–66.

Az állam általános elméletéhez szorosabban kapcsolódó szociológiai, politológiai, politikai, társadalom-, jog- és politikafilozófiai művek

- Austin, John: *Province of Jurisprudence Determined* [1832] and the Uses of the Study of Jurisprudence [1863]. London, Weidenfeld and Nicolson, szerk.: H. L. A. Hart, 1954. Egyéb kiadás: *Lectures on Jurisprudence, Being a Sequel to 'The Jurisprudence Determined'*. London, Murray, 1863.; *Lectures on Jurisprudence, or The Philosophy of Positive Law*. London, Murray, szerk.: R. Campbell, ⁵1885.
- Bakunjin, Mihail Alekszandrovics: *Államiság és anarchia. Két párt harca a Nemzetközi Munkásszövetségben*. Bp. Gondolat, ford.: Gereben Ágnes, 1984. Részletek [műveiből], megj.: *Anarchizmus*. Bp. Századvég, 1991. Egyéb művek: *Gyónás*. Bp. Európa, 1983.
- Bellamy, Edward: *Visszapillantás 2000-ből 1887-dik évre*. Bp. Franklin, 1892, 1911, Csernyei, 1892; *Az Új Világ*. Bp. Népolvasótár, 1897.
- Bentley, Arthur Fisher: *The Process of Government. A Study of Social Pressures*. Chicago, University of Chicago Press, 1908; *Relativity in Man and Society*. New

- York, G. P. Putnam's Sons, 1926; Behavior, Knowledge, Fact. Bloomington, Ind., The Principia Press, 1935; Inquiry Into Inquiries: Essays in Social Theory. Boston, Beacon Press, 1954, [John Dewey-val közösen] Knowing and the Known. Boston, Beacon Press, 1949.
- Bernstein, Eduard: A szocializmus előfeltételei és szociáldemokrácia feladatai. Bp. Kossuth, 1971. Egyéb művek: Mi a szocializmus? Bp. Népszava, 1922; Ami a marxizmusban maradandó. Bp. Galilei-Kör, 1914; A gazdaságtörténet alapvonalai. Bp. Népszava, 1923; Lassale Ferdinánd és jelentősége a munkásosztály számára. Bp. Népszava, 1923. Szerkesztőként: A világháború okiratai. 7. kötet. Bp. Népszava, 1915.
- Blanqui, Louis-Auguste: *Válogatott művei*. Bp. Gondolat, 1968.
- Bloch, Ernst: *Korunk öröksége*. Bp. Gondolat, 1989. Részletek műveiből: *Marxizmus, utópia, remény*. Bp. Rajk László Szakkollégium, 1983.
- Bryce, James [Viscount]: *The American Commonwealth*. 3 kötet. 1888, 2 kötetben: Indianapolis, Liberty Fund, 1995; *Studies in History and Jurisprudence*. 2 kötet. New York, Oxford University Press, 1901; *The Hindrances to Good Citizenship*. New Haven, Yale University Press 1909; *South America. Observations and Impressions*. New York, Macmillan, 1912; *Modern Democracies*. London, Macmillan, 1921.
- Buharin, Nyikolaj Ivanovics: A kommunisták programja. Bécs, Elbemühl, 1921 (egyéb kiadások: Bolevikek (Kommunisták) programja. Bp. KMP 1918, 1919); A kommunizmus ábécéje. Bécs, Arbeiter-Buchhandlung, 1922; A cárizmus bukásától a burzsoázia bukásáig. Moszkva, OKP Magyar Agit., 1921; Az imperializmus diktatúrájától a proletárdiktatúráig. Bp. MSZP, 1919; Az átmeneti korszak gazdálkodása. Moszkva, OKP Magyar Agit., 1921; Az orosz proletárdiktatúra és a világforradalom. Moszkva, OKP Magyar Agit., 1920; Osztályharc és forradalom Oroszországban. Bp. KMP, 1919; Világgazdaság és imperializmus. Bp. Szoc.-Komm. Munkások Magyarországi Pártja, 1919.
- Burgess, John William: *Political Science and Comparative Constitutional Law*. Boston-London, Ginn & Company, 1890; *The Civil War and the Constitution. 1859-1865*. 1901; *Reconstruction and the Constitution 1866-1876*. New York, Charles Scribner's Sons, 1902; *The Reconciliation of Government with Liberty*. New York, Charles Scribner's Sons, 1915; *Recent Changes in American Constitutional Theory*. New York, Columbia University Press, 1923.
- Cole, G. D. H.: Az angol szövetkezeti mozgalom egy szocialista társadalomban. Bp. Felsőoktatási Jegyzetellátó, 1961. Egyéb művek: *A Blatchington-rubintok*. Bp. Palladis, 1928, 1929, 1936.
- Collingwood, Robin George: *A történelem eszméje*. Bp. Gondolat, 1987. Részletek műveiből: *Polgári történeletfilozófia. Szöveggyűjtemény*. 3 kötet. Bp. Tankönyvkiadó, 1964-1965. 2. kötet, ...-.... oldal
- Comte, Isodore August Marie François Xaver: *Socialphilosophiai értekezései*. 4 kötet Bp. Révai, 1901-1904, Deutsch, 1904, Franklin, 1912; *A pozitív szellem*. Bp. Helikon-Európa, 1979.
- Croce, Benedetto: *A politika elemei*. Bp. Franklin, 1926; *A szabadság hitvallása*. Bp. Kossuth, 1990; *Történelem és szabadság*. Bp. Századunk, 1940. Egyéb művek: *A szellem filozófiája*. Bp. Gondolat, 1987; *A tiszta intuíció – A művészet lírai jelle-*

- me. Kolozsvár, Stief, 1912. Részletek műveiből: Modern polgári etika. Szöveggyűjtemény. 3 kötet. Bp. Tankönyvkiadó, 1967.
- Dabin, Jean: *L'État ou le Pouvoir*. Essai de définition. Párizs, Dalloz, 1957.
- Engels, Friedrich: A család, a magántulajdon és az állam eredete. Bp. Kossuth, MEM 21; A szocializmus fejlődése az utópiától a tudományig. Bp. Kossuth, MEM 19; [Karl Marx-szal közösen] A német ideológia. Bp. Kossuth [MEM 3]; A Kommunista Párt kiáltványa. Bp. Kossuth [MEM 4. k.], más kiadásban: Bp. Kossuth, 1980. Egyéb művek: Marx és Engels művei [MEM]. Bp. Kossuth, 1957-től.
- Fanon, Frantz: A föld rabjai. Bp. Gondolat, ford.: Kovács A. és Staub V., 1985; Részletek műveiből: Eszmék és téveszmék a harmadik világban. Szerk.: Marton Imre. Bp. Kossuth, 1969.
- Franklin, Benjamin: A gazdagodás útja. Bp. Franklin 1914, 1928; **egyéb kiadásban:** Franklin az öreg Richárd: A jámbor Richárd tudománya, vagyis a' vagyonosságra és adófizetés könnyítő módjára vezető út. Nagy Várad, Tichy, 1848; Számadása életéről. Bp. Európa, 1961, 1989, Bratislava, Madách, 1989; **más kiadásban:** Életéből avagy tanácsok mindenki számára, ki boldogan élni akar. Bp. Bartalits, 1876, Önéletrajza. Bp. Franklin, 1921, Rózsavölgyi, 1921).
- Gandhi, Mohandas Karamchand: Önéletrajz, avagy Az igazsággal való próbálkozásaim története. Bp. Európa, 1987; Válogatott írásai és beszédei. Bp. Athenaeum, 1926.
- George, Henry: *Vámvédelem és szabadkereskedelem*. Bp. Világosság, 1909; *Társadalmi kérdések*. Bp. Világirodalmi, 1921.
- Gramsci, Antonio: *Az új fejedelem*. Bp. Helikon-Európa, 1977; *Levelek a bönrtönből*. Bp. Szikra, 1949 - Kossuth, 1974; *A gyakorlat filozófiája*. Bukarest, Kriterion, 1974; *Politikai írások*. 1916-1926. Bp. Kossuth, 1985; *Filozófiai írások*. Bp. Kossuth, 1970. Egyéb művek: *Ifjúkori írások*. 1914-1926. Bp. Közg. Egy., 1974; *Válaszút a pedagógiában*. Bp. Akadémiai, 1979; *Marxizmus, kultúra, művészet*. Bp. Kossuth, 1965.
- Kautsky, Karl: *A proletárság diktatúrája*. Bp. Népszava, 1919; *A demokráciától az állami rabszolgaságig*. Bp. Népszava, 1922; Kommunizmus és szociáldemokrácia. Bp. Esztergályos, 1933; Az út a hatalomhoz. Bp. Kossuth, 1985; A szociális forradalom. 2 kötet. Bp. Kossuth 1987 (más kiadások: Bp. Népszava, 1914, 1918, 1919); Nemzeti állam, imperialista állam és államszövetség. Bp. Népszava, 1915; Az erfurti program. Bp. Kossuth, 1982. Egyéb művek: A kereszténység eredete. Bp. Népszava, 1922, 1928 (más kiadások: Bp. Szikra, 1950); Marx gazdasági tanai. Bp. Kossuth, 1957 (más kiadások: Politzer, 1903, Népszava, 1906, 1919, Grill, 1907, Szocialista Párt, 1919); Marx Károly történelmi jelentősége. Bp. Népszava, 1918 (más kiadás: Bp. Szocialista Párt - 1919). Részletek műveiből: Tömegsztrájkvita. Bp. MM. M-L. O. F, 1987.
- Kecsekjan, Sz. F. – Arszanov, M. A. – Manykovszkij, B. Sz. – Sztrogovics, M. Sz.: *Állam- és jogelmélet*. Bp. Tankönyvkiadó. 1951.
- Keynes, John Maynard: A foglalkoztatás, a kamat és a pénz általános elmélete. Bp. KJK, 1965.
- Kollontai, Alexandra: A család és a kommunizmus. New York, Proletár, 1922; Toronto, Kanadai Magyar Munkás, é. n.
- Kropotkin, Pjotr Alekszejevics: Forradalmi kormányok. Bp. Pallas, 1919; A kölcsönös segítség mint természettörvény. Bp. Athenaeum, 1908, Népszava 1923; Egy

- orosz forradalmár emlékiratai. Bp. Révai, 1912; Egy forradalmár feljegyzései. Bp. Európa, 1966; A francia forradalom. 2 kötet. Bécs, Firder, 1922; Bp. Genius, 1921, 1922. Egyéb művek: Az ifjakhoz. Bp. Világosság, 1905; Szózat az ifjakhoz. Bp. Közokt. Népbizt., 1919; Az ifjúsághoz a szocializmusról. Banska Bistrica, Ludova Tlac, 1920.
- Lassalle, Ferdinand: Über Verfassungswesen. 1862; magyarul: Az alkotmányról. Bp. Népszava 1917, 1919 (egyéb kiadások: Mi az alkotmány? Bp. Galilei Kör, 1912, Mi az alkotmány? - Hatalom és jog. Bp. Népszava, 1899); Alkotmány, szocializmus, demokrácia. Bp. Révai 1914, 1919; Reden und Schriften. Berlin, Vorwärts, 1892-1893 [ebben (1. kötet: 93-122.): Zweiter Vortrag über Verfassungswesen]; magyarul: Beszédék és írások. Bp. Gondolat-Kossuth, 1982. Egyéb művek: A munkáskérdésről. Bp. Ferenczy, 1889; Munkásprogram. Bp. Népszava, 1919; A szocialis eszme jövője. Bp. Minta Antiquarium, 1895; A szocializmus oka és megoldása. Bp. Minta-Antiquarium, 1895; A tudomány és a munkások. Bp. Vass, 1905 - Várkonyi, 1926.
- Lenin, Vlagyimir Iljics: Állam és forradalom. Bp. Kossuth, LÖM 33; Mi a teendő? Bp. Kossuth, LÖM 6; Az imperializmus mint a kapitalizmus legfelsőbb foka. Bp. Kossuth, LÖM 27; A kapitalizmus fejlődése Oroszországban. Bp. Kossuth, LÖM 3. **Egyéb művek:** Művei. 39 kötet. Bp. Szikra, 1957-1964; Összes művei [LÖM] 55 kötet Bp. Kossuth, 1964-1979.
- Lowell, Abbott Lawrence: Essays on Government. 1889; Governments and Parties in Continental Europe. 2 kötet. Boston, Houghton Mifflin, 1896; Colonial Civil Service. London, Macmillan, 1900; The Government of England. 2 kötet. London, Macmillan. 1908
- Lukács György: Történelem és osztálytudat. Bp. Magvető, 1971; A társadalmi lét ontológiája. 3 kötet. Bp. Magvető, 1976. Bp. Akadémiai - Magvető, 1985; A fiatal Hegel. Bp. Kossuth-Akadémiai, 1976, Magvető, 1979. Egyéb művek: A lélek és a formák. Bp. Franklin, 1910; Az esztétikum sajátossága. 2 kötet. Bp. Akadémiai, 1965, 1975.
- Luxemburg, Rosa: Marxizmus, szocializmus, demokrácia. Bp. Gondolat, 1983; Levelek a börtönből. Bécs, Eupora, 1922 (más kiadás: Bp. Szikra, 1954); Egyéb művek: A szakszervezetek és a tömegsztrájk. Bp. Táncsics, 1976; A tőkefelhalmozás. Bp. Kossuth, 1979.
- Macaulay, Thomas Babington: Glandstone az egyház és az állam viszonyáról. Bp. Kókai, 1911; Machiavelli. Bp. Kossuth, 1991 (más kiadások: Bp. Franklin, 1875, 1917, 1918); Lord Bacon. Bp. Franklin, 1876, 1907; Milton. Bp. Franklin, 1876, 1903; Nagy Frigyes. Bp. Franklin, 1881, 1911, 1944; A pápaság. Bp. Franklin, 1880, 1904. Egyéb művek: Anglia története. 2. kötet Bp. Athenaeum, 1875-1876 (más kiadás: Pest, Emich, 1853); Az angol restauratio vígjátékairól. Bp. Franklin, 1903; Banése Bertrand. Bp. Franklin, 1879; Byron. Bp. Franklin 1877, 1901, 1918; Goldsmith Olivér, Bunyan János. Bp. Franklin, 1905; Hampden János, Pii Chatham gróf. Pest, Ráth, 1866; Irodalmi és történelmi tanulmányok. Bp. Révai, 1923; Esszék. Bp. Gondolat, 1961.
- Maine, Henry Sumner: A jog őskora, összeköttetése a társadalom alakulásának történetével, s viszonya az újkori eszmékhez. [1861] Bp. MTA, ford.: Pulszky Ágost, 1875 – új kiadásban: Az ősi jog. Összefüggése a társadalom korai történetével és kapcsolata a modern eszmékkel. Bp. Gondolat, ford. Sárkány Mihály, 1988.

- Mannheim, Karl [Károly]: *Ideologie und Utopie* [1929]. Frankfurt am Main, Schulte-Bulmke, 1978, magyarul: *Ideológia és utópia*. Bp. Kossuth, é. n.; *A konzervativizmus*. Bp. Cserépfalvi, 1994; *A modern háborúk keletkezésének pszichológiájához*. Bp. Pantheon, 1937. *Egyéb művek: Az ismeretelmélet szerkezeti elemzése*. Bp. Franklin, 1918; *A jelenkori szociológia feladatai*. Bp. Egyetemi Nyomda, 1945; *Lélek és kultúra*. Bp. Benkő, 1918.
- Marx, Karl: *A hegeli jogfilozófia kritikájából. A hegeli államjog kritikája. A hegeli jogfilozófia kritikájához. Bevezetés*. Bp. Kossuth, 1957 [MEM 1. k. 203-338. és 378-391. o.]; *Gazdasági-filozófiai kéziratok 1844-ből*. Bp. Kossuth [MEM 42. k.]; *A gothai program kritikája*. Bp. Kossuth [MEM 19]; *Louis Bonaparte Brumaire tizennyolcadikája*. Bp. Kossuth [MEM 8. k.]; *A zsidókérdéshez*. Bp. Kossuth, 1957 [MEM 1. k.349-377. o.]; [Friedrich Engels-szel közösen] *A német ideológia*. Bp. Kossuth [MEM 3]; *A Kommunista Párt kiáltványa*. Bp. Kossuth [MEM 4. k.] (más kiadásban: Bp. Kossuth, 1980). *Egyéb művek: A tőke*. 3 kötet. Bp. Kossuth [MEM 23-25. k.]. *Művei: Marx és Engels művei* [MEM] Bp. Kossuth, 1957-től.
- Michels, Robert: *Zur Soziologie des Parteiwesens in der modernen Demokratie. Untersuchungen über die oligarchischen Tendenzen des Gruppenlebens*. 1911, 1925, 1970; olaszul: *Sociologia del partito politico nella democrazia moderna*. 1912. angolul: *Political Parties. A Sociological Study of the Oligarchical Tendencies of Modern Democracy*. Hearst's, 1915; más kiadásokban (angolul): 1949, 1959, 1962, legutóbb: New Brunswick–London, Transaction Publishers, 1999. *Corso di sociologia politica*. 1927, angolul: *First lectures in political sociology*. University of Minnesota Press, 1949; Arno Press, 1974; *A szociáldemokrácia helyzete Németországban*. Bp. Politzer, 1905; *A társadalmi osztály*. Bp. Egyetemi Nyomda, 1945. *Egyéb művek: Grenzen der Geschlechtmoral*, angolul: *Sexual Ethics. A Study of Borderland Questions*. Walter Scott, George Allen & Unwin, Charles Scribner's Sons, 1914, új kiadásban: Transaction Publishers, 2001.
- Mill, John Stuart: *On Liberty*. London, Parker, 1859; magyarul: *A szabadságról* Pest, Ráth, 1867, 1878, Bp. Phönix, 1943, Bukarest, Kriterion, 1983, Bp. Holnap, 1993, Századvég, 1994; *A szabadságról. Haszonelvűség*. Bp. Helikon, ford.: Pap Mária, 1980; *Considerations of Representative Government*. London, Parker, Son & Bourn, 1861, magyarul: *A képviselői kormány*. Pest, Emich, 1867. *Egyéb művek: Principles of Political Economy, with some of the their Applications to Social Philosophy*. 2 kötet. London, Parker, 1848; 21849, átdolgoott kiadások: 1852, 1857, 1862, 1865, 1871; magyarul: *A nemzetgazdaságtan alapelvei s ezek némelyikének a társadalom-bölcsészetre való alkalmazása*. 5 kötet. Bp. Légrády, ford.: Dapsy László, 1875; *A System of Logic*. London, Parker, 1843, 21846, átdolgoott kiadások: 1851, 1856, 1862, 1865, 1868, 1872; magyarul: *A deduktív és induktív logika rendszere*. 3 kötet. Bp. Franklin 1874-1877; *The Subjection of Women* [1869], magyarul: *A nő alárendeltsége*. Szatmár, Nagy, 1876; *Inaugural Address Delivered to the University of St. Andrews*. London, Longmans, Green, Reader & Dyer, 1867, magyarul: *Rectori beköszöntő beszéd*. Bp. Franklin, 1874. *Művei: Collected Works of John Stuart Mill*. Szerk.: John M. Robson és mások Toronto, University of Toronto Press, 1963-tól.
- Mosca, Gaetano: *Sulla teorica dei governi e sul governo parlamentare*. Palermo, 1884; *Storia delle dottrine politiche*. 1936; *Elementi di scienza politica*. Róma, 1896, angolul: *The Ruling Class*. McGraw Hill Publishing, 1939.

- Mussolini, Benito: A korporatív államról. Bp. Arany J. Nyomda, 1937 (más kiadásban: A korporációs államról. Firenze, Vallecchi, 1945); A fasizmus alapelvei. Debrecen, Bartók, 1934; A fascizmus doktrínája. Firenze, Vallecchi, 1935 (más kiadásban: A fascizmus elmélete. Firenze, Vallecchi, 1940); Gondolatai. Bp. Eligius, 1928; Az Új Olaszország munkásaihoz. Bp. Stádium, 1929; Győzelemig. Bp. Franklin, 1943; Parlo con Bruno. Brunoval beszélgetek. Bp. Centrum, 1942; Arnaldo Mussolini élete. Bp. Franklin, 1935; Válogatott beszédei. Bp. Magyar Irodalmi Társaság, 1927.
- Nietzsche, Friedrich Wilhelm: Az értékek átértékelése. Bp. Holnap 1994; Imigyen szóla Zarathustra. Bp. Grill, 1908, más kiadásokban: Bp. Göncöl, 1988, Zarathustra. Bp. Világirodalmi, 1908, 1922; Jón, rosszon túl. Bp. Világirodalmi, 1924, más kiadásban: Túl az erkölcs világán. Bp. Athenaeum, 1907; A történelem hasznáról és káráról. Bp. Akadémiai, 1995; Korszerűtlen elmélkedések. Bp. Világkönyvtár, 1922. Egyéb művek: Schopenhauer, az élet mestere. Bp. Világirodalmi, 1921; A vándor és árnyéka. Bp. Göncöl, 1990; Vidám tudomány. Bp. Világirodalmi, 1923; Az antikrisztus átok a kereszténységre. Szeged, Ictus, 1993; Ecce Homo. Művészet és művészetek. Modernség. Bp. Világirodalmi, 1923, más kiadásokban: Bp. Göncöl, 1992, 1994; Ifjúkori görög tárgyú írások. Bp. Európa, 1988; A tragédia születése, avagy görögség és pesszimizmus. Bp. Európa, 1986; Levelei 1863-1889. Bp. Fővárosi Könyvkiadó, 1923; Válogatott munkái. Bp. Világirodalmi, 1927; Válogatott írásai. Bp. Gondolat, 1972, 1984.
- Ortega y Gasset, José: A tömegek lázadása [1930]. Bp. Egyetemi Nyomda, 1938, más kiadások: Bp. Irás, 1939, 1943, Bp. Pont, 1995. Bp. Nagyvilág, ford.: Scholz László, 2003. Egyéb művek: Két történelmi esszé. Bp. Európa Könyvkiadó, ford.: Farkas Géza, 1983. Gerinctelen Spanyolország. Bp. Európa Könyvkiadó, ford.: Farkas Géza, 1983.
- Ostrogorsky [Osztrogorskij], Moisei: La démocratie et l'organisation des partis politiques. Párizs, 1903. La démocratie et les partis politiques címen: Párizs, 1912; angolul: London, 1903, a 2. kötete Democracy and the Party System in the United States címmel: New York, 1910, oroszul: Demokratija i polityicseszkije partyii. Moszkva, 1997.
- Owen, Robert: Nevelés és társadalom. Bp. Tankönyvkiadó, 1957; Válogatott írásai. Bp. Gondolat, 1965.
- Pareto, Vilfredo: Les systèmes socialistes. 1902; Trasformazione della Democrazia. 1921, angolul: The Transformation of Democracy. New Jersey, Transaction Publishers, 1984. Egyéb művek: Manual of Political Economy; olaszul: 1906, franciául: 1909, angolul: 1971; Trattato di Sociologia Generale. 1916, angolul: Mind and Society címen, 1983; Scritti sociologici di Vilfredo Pareto, 1966. Művei: Oeuvres complètes de Vilfredo Pareto. Szerk. Giovanni Busino. Genf [Genève], Droz, 2001-től. Válogatás műveiből: The Rise and Fall of Elites. An Application of Theoretical Sociology. New Jersey, Transaction Publishers, 1991.
- Plehanov, Greorgij Valentyinovic: Szocializmus és anarchizmus. Bp. Népolvasótár, 1897. Egyéb művek: A marxizmus fő kérdései. Bp. Kossuth, 1982; A marxizmus tudományos alapproblémái. Berlin, Vereinigung Int. V. 1923 (más kiadások: Bp. Faust, 1933); Adalékok a materializmus történetéhez. Bp. Szikra, 1951; A vallásról. Bp. Kossuth, 1960; Válogatott filozófiai írásai. Bp. Kossuth, 1972.

- Ruskin, John: "... az utolsónak is annyit, mint neked." A political oeconomia alapelveiről szóló négy értekezés. Bp. Franklin, 1904.
- Saint-Simon, C.-H. de R.: Az európai társadalom újjászervezéséről. Új kereszténység. Bukarest, Irodalmi Kiadó, 1969; Emlékezései. Bp. Gondolat, 1960; Emlékiratai. Bp. Európa, 1975, 1987; A Napkirály udvarában. Bp. Szépirodalmi, 1970; Válogatott írásai. Bp. Gondolat, 1963.
- Show, George Bernard: Politikai ábécé. Bp. Dante, 1947. Egyéb művek: Szocializmus milliómosok számára. Bp. Lampel, 1912; Szocializmusról, kapitalizmusról nőknek. Bp. Dante, 1945; Vélemények, gondolatok. Bp. Bibliotheca, 1958.
- Sidgwick, Henry: Elements of Politics. London, Macmillan, 1891, 21897, 31908, 41919. Egyéb művek: The Methods of Ethics. London, 1874, 71907; Principles of Political Economy. London, 1883, 31901.
- Sorel, Georges: Gondolatok az erőszakról. Bp. Századvég, 1994.
- Spengler, Oswald: A Nyugat alkonya. Bp. Európa, 1994; Ember és gép. Bp. Egyetemi Nyomda, 1932, Danubia, 1943.
- Spencer, Herbert: Jog- és állambölcsészet, kérdések és feleletekben. Bp. Eggenberger, 1893; Alapvető elvek. Bp. Grill, 1909; A katonai és iparos társadalomnak szociológiája. Bp. Új Magyarország, 1919. Egyéb művek: Synthetikus filozófiájának kivonata. Bp. Grill, 1907; Értelmi, erkölcsi s testi nevelés. Nagy-Kőrös, Tóth, 1875, Bp. Hornyánszky 1898, 1906; A haladás. Bp. Révai, 1919.
- Sztálin, Jozsif Visszarionovics: A leninizmus kérdései. Moszkva. Idegennyelvű Kiadó, 1940, Bp. Szikra, 1945. Művei: Művei. 13. kötet. Bp. Szikra, 1950-1952.
- Thoreau, Henry David: A polgári engedetlenség iránti kötelességről. A gazdaságról. Bp. Európa, ford.: Szöllősy K. és Vámosi P., 1990. Egyéb művek: Walden. Visszaemlékezések. Bp. Európa, 1969.
- Tolsztoj, Lev Nyikolajevics: Esméljete! Bp. Sasch, 1905; Nem tudok hallgatni. Bp. Sasch, 1908. Egyéb művek: Gyerekek a világ dolgairól. Bp. Rácz, 1921; Leveli. Bp. Fővárosi Könyvkiadó 1923; Officina 1943; Mindennapra. 8. köt. Bp. Globus, 1930; Összes regényei és elbeszélései. 1-29. köt. Bp. Gutenberg, 1926-1942. Művei. 10. köt. Bp. Helikon-Európa, 1964-1967.
- Trockij, Lev Davidovics: Világháború és világforradalom. Bp. Vörös Könyvtár, 1919; Terrorizmus és kommunizmus. Bécs, Arbeiter Buchhandlung, 1921; Munka, fegyelem és rend mentik meg a proletárságot. Bp. Közokt. Népbizt. 1919; A kapitalizmus haldoklása és a VI. Internacionálé feladatai. Brüsszel, Forr. Szocialisták Szöv. 1966; A forradalomról. Bp. Kossuth, 1979; Az elárult forradalom. Bp. Áramlat, 1990. **Egyéb művek:** Életem. Bp. Kossuth, 1989.
- Visinszkij, Andrej Januarjevics: Lenin és Sztálin a proletárforradalomról és az államról. Bp. Szikra, 1949; Perbeszéd. Bp. Szikra, 1953; A perbeli bizonyítás elmélete a szovjet jogban. Bp. Akadémiai, 1952; A szovjet állam. Bp. Cserépfalvi, 1945.
- Weil, Simone: *Ami személyes és ami szent*. Bp. Vigilia 1983; *Kegyelem és nehézkedés*. Bp. Vigilia 1994; *Jegyzetfüzet*. 2 kötet. Bp. Új Mandátum, 1993-1994.

Államtudomány, "politika" és egyes államtani kérdések – hazai szakirodalom

- Ballagi Géza: A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig. Bp. Franklin, 1888. A nemzeti államalkotás kora 1815-1847. Bp. Athenaeum, 1897. [= A magyar nemzet története. Szerk.: Szilágyi Sándor. IX. kötet].

- Balogh Arhur: *Az állam tudománya*. Politika. Bp. Grill, 1909. Politikai jegyzetek. Balogh Arhur egyetemi előadásai. Bp. Politzer, 1905. A magyar államjog alaptanai. Bp. Franklin, 1901. Az állam felfogása a magyar szent korona elmélete szerint. 1903. Jogállam. Bp. MTA, 1914. A magyar államjog alaptanai. Bp. 1901. A törvényhozó hatalom Bp. 1895. Les Droits des Minorités et la Défense de ces Droits en Roumanie. Genf [Genève], 1925. A kisebbségek nemzetközi védelme. Berlin, 1928 [németül : München, 1928, franciául, Párizs 1932]. A Nemzetek Szövetsége és a romániai magyar kisebbség. Lugos, 1940. Die Erledigung der Petition der Nachkommen der ehemaligen Grenzwachregimenter durch den Völkerbundrat. Lugos 1932. L'action de la Société des Nations en matière de protection des minorités. Párizs, 1937.
- Barabási Kun Miklós: *Bevezetés a politikába*. Bp. Franklin, 1916; Politikai dolgozatok. [... ..]; Háború és politikatudomány. [... ..]; *Parlamenti házszabályok*. [... .. , 1907; *Nép, nemzet, nemzetiség*. [... .. , 1908; Megye és kormány báró Eötvös József eszmekörében. [... ..]
- Concha Győző: *Politika* [I.: *Alkotmánytan*] Bp. Grill, 1895, ²1907. *Politikai jegyzetek* [Nagys. dr. Choncha Győző egyetemi előadásai nyomán jegyezte Semsey Kálmán] [II: *Közigazgatástan*]. Bp. Politzer, 1883. *Báró Eötvös József állambölcselete és a külföldi kritika*. Bp. Athenaeum, 1908; *Eötvös és Montalembert barátsága*. Bp. Szent István Társulat, 1918; *A kilenczvenes évek reformeszméi és előzményeik (következményeik)*. Bp. Franklin, 1885; *Megint a jelszavakról* (Katholicizmus, nacionalizmus, sovinizmus és nemzeti érzület) Bp. Szent-István-társulat, 1907. *Ujkori alkotmányok*. 2 kötet. Bp. MTA, 1885, 1888. Egyéni szabadság és Parlamentarizmus Angliában = *Értekezések a társadalmi tudományok köréből*. Szerk: Pesty Frigyes. Bp. MTA, 1888; Dante államideálja. = *Társadalomtudomány*. 1921/2.; *A közigazgatási bíráskodás az alkotmányosság és az egyéni joghoz való viszonyában*. Bp. 1877; *Hatvan év tudományos mozgalmi között*. 2 kötet. Bp. MTA, 1928, ²1935; *A konzervatív és liberális elv*. Válogatott tanulmányok 1872–1927. Máriabesnyő–Gödöllő, Attraktor, 2005.
- Eötvös József: *Der Einfluß der herrschenden Ideen des 19. Jahrhunderts auf den Staat*. 1. kötet: Bécs [Wien], Jasper, Hügel & Manz, 1851, 1-2. kötet: Lipcse, F. A. Brockhaus, 1854, magyarul: *A XIX század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra* címmel: 1. kötet: Bécs [Wien], Jasper, Hügel & Manz, 1851; 2. kötet: Pest, Emich, 1855 [címlapján: 1854]. További kiadások: Pest, Ráth Mór, ²1871; Bp. Ráth Mór [a *Báró Eötvös József összes munkái* XIII-XV. köteteként], ³1902, angolul: *The Dominant Idea of the Nineteenth Century and Their Impact ont the State*. New Jersey, Atlantic Research and Publications Inc., 1996; **kritikai kiadása a** korábbi magyar szöveg javításával: Bp. Magyar Helikon, a szöveget gondozta: Oltványi Ambrus, 1981. **Egyéb művek**: *A nemzetiségi kérdés*. Pest. Ráth Mór, 1865. *Reform*. Lipcse, 1846, magyarul: Pest 1868; *Über die Gleichberechtigung der Nationalitäten in Österreich*. Lipcse 1850, Bécs, ²1851, Pest, ³1871; *Die Garantien der Macht und Einheit Oesterreichs*. Lipcse, 1859. *Felelet b. Kemény Gábor néhány szavára*. Pest, 1860. *Die Sonderstellung Ungarns vom Standpunkte der Einheit Deutschlands*. Lipcse 1859. [Írta egy magyar államférfiu], magyarul: *Magyarország különállása Németország egységének szempontjából*. Pest, 1861. *Die Emancipation der Juden*. Aus dem Ungarischen übersetzt von Hermann Klein. Pest, 1840, ²1841. magyarul: Bp. 1892.

- Faluhelyi Ferenc: *Magyarország közjoga*. 2 kötet. Pécs, Karl, 1926; *Államközi jog*. Pécs. Karl, 1936.
- Ferenczy Árpád: *A politika rendszere* (Alkotmány- és közigazgatástan). Bp. Politzer, 1905.
- Haendel Vilmos: *A parlamentarismus*. Bp. Politzer, 1903; *A hatalmi csoportok mérlege*. Debrecen, 1916; *A nemzetiségek*. Debrecen, Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat, 1928; *Szakovélemény a választójog reformja tárgyában*. Debrecen, Debrecen sz. kir. Város könyvnyomdával, 1912. *A parlamenti kormány*. Debrecen, Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat R.-T.,²1920.
- Horváth Barna: *Staatsorgantheorie*. Szeged, Városi Ny. 1926; Joguralom és parancsuralom. = *Katolikus Szemle*. 1936/október; Twilight of Government of Laws. = *Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie*. 1968/1; Moral, Recht und Politik. = *Österr. Zeitschrift für öffentliches Recht* [Bécs] 1964. **Egyéb művek:** *A társadalom és az állam funkcionális szemlélete*. Bp. Stephaneum, 1926; *A jogelmélet vázlatja*. Szeged, Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt, 1937; *Rechtssoziologie*. Berlin, Grunewald, 1934, kivonata: *Probleme der Rechtssoziologie*. Berlin, Duncker und Humblot, 1971, magyarul: *Jogszociológia*. Bp. Osiris, 1995; *A géniusz pere. Sokratés – Johanna*. Kolozsvár, 1942; *Angol jogelmélet*. Bp. MTA, 1943, Bp. Attraktor 2002; A common law ideológiája és a jogismeret ideológiája. = *Társadalomtudomány*. 1930; A szocializmus új arca. = *Társadalomtudomány*. 1940/4; *Jogelmélet és társadalomelmélet*. Szeged, Városi ny. 1935. *Demokrácia és jog*. = Erdei Ferenc – Fischer Endre – Horváth Barna – et al.: *Demokrácia*. Bp. Pázmány Péter Tudományegyetem, 1945. *Forradalom és alkotmány*. Bp. ELTE Szociológiai Intézet, 1993.
- Kemény Zsigmond: *Forradalom után* [1850], *Még egy szó a forradalom után* [1851], megj.: *Összes művei*. 12 kötet. Bev. és kiad. Gyulai Pál. Bp. 1896-1908.
- Illés József: *Az ujkori alkotmányfejlődés elemei*. (XV. sz. második fele és XVI. sz.). Bp. Kilián, 1898. *A magyar czimer és a királyi czim története 1804-től kezdve*. Bp. MTA, 1917.
- Jászi Oszkár: *A nemzeti államok kialakulása és a nemzetiségi kérdés*. Bp. Grill, 1912, válogatás: Bp. Gondolat, ²1986; *A történelmi materializmus állambölcselete*. Bp. Politzer, 1903. Bp. Grill, 21908; *Eötvös állambölcselete és politikája*. Bp. 1913; *Az új szociális állam*. Bp. Szent István-Társulat. 1931, *A kommunizmus kilátástalansága és a szocializmus reformációja*. Bp. Héttorony, 1989. *Magyar Kálvária-magyar feltámadás*. Bp. Magyar Hírlap, 1989. **Egyéb művek:** *A demokrácia jövője*. Bp. Deutsch, 1906. *A Monarchia jövője. A dualizmus bukása és a Dunai Egyesült Államok*. Bp. Új Magyarország. 1918. *Mi a radikalizmus?* Bp. Országos Polgári Radikális Párt. 1918. *Die Krise der ungarischen Verfassung. Eine Denkschrift*. Bp. Politzer, 1912, *The Dissolution of the Habsburg Monarchy*. Chicago, 1929, magyarul: *A Habsburg monarchia felbomlása*. Bp. Gondolat, 1982.
- Joó Gyula: *A „keleti kérdés”*. Bp. Franklin, 1942 [Különlenyomat Ravasz László *És lőn világosság* c. emlékkönyvéből]; *A magyar törvény fogalma és jogi természete*. Jogtörténeti és összehasonlító alapon. 1-2. Kecskemét, Szilárdi. 1908, 1910.
- Joó Tibor: *A magyar nemzeteszme*. Bp. Franklin, 1939; *A magyar nacionalizmus*. Bp. Athenaeum, é.n.
- Kamocsay Jenő: *Az állam életnyilvánulása és az államélet veszélyei*. Egy rendszeres politika vázlatkönyve. Pécs. Dunántúl R.-T., 1930; *Platon állama és törvé-*

- nyei.1933; *Célvalóság az állam és az egyén viszonyában*. Bp. Szerzői kiadás, 1939; *Arisztotelész tana a forradalmakról*. 1913; *Közigazgatásban, etika és szociálpolitika*. Bp. 1934; *A szociálpolitika célja és viszonya a rokontudományokhoz*. Bp. 1934.
- Kautz Gyula: *Politika vagy országászat*, tekintettel a két művelt világgrész államintézményeire és törvényhozására. Rendszeres tan- és kézikönyvül. Pest, Heckenast, 1862; *A politikatudomány kézikönyve*. Alkotmány és kormányzati politika. Bp. Franklin-társulat, 1876. **Egyéb művek:** *Theorien und Geschichte der National-Oekonomik*. 2 kötet. Bécs, Carl Gerold's Sohn, 1858, 1860; *Die Geschichtliche Entwicklung der Nationalökonomik und Ihrer Literatur*. Wien, C. Gerold. 1860; *Államgazdaság- vagy pénzügytan*. Aula Kiadó, 2003; *Jogtudomány és nemzetgazdaságtan*. Pest, MTA. 1868; *A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon*. Pest. Heckenast Gusztáv, 1868. *A nemzetgazdaságtan rendszere*. 1. kötet: *Általános rész*. Bp. Franklin-társulat, 1890.
- Kerkapoly Károly: *Politikai előadásai az 1881-82 tanévben*. Kapel, 1882; *Politikai jegyzetek*. [Gyűjtötte: Hajnal Miklós]. ²1887;
- Kiss István: *Magyar közjog*. Bp. 1880.
- Kmety Károly: *Magyar közjog*. Bp. 1900; *A magyar közjog tankönyve*. Bp. 1905; *A magyar közigazgatási jog kézikönyve*. Bp. Politzer, 1907.
- Korbuly Imre: *Magyarország közjoga*. 1870
- Kogler Nep. János: *Theses ex universa juris prudentia et scientiis politicis*. Buda [Buda], 1860; *Általános vagy elméleti államtan*. Pest, Heckenast, 1868;
- Kornis Gyula: *Az államférfi. A politikai lélek vizsgálata*. 2 kötet. Bp. Franklin, 1933. **Egyéb művek:** *Történetfilozófia*. Bp. Magyar Történelmi Társulat, 1924; *A tudományos gondolkodás*. 2 kötet. Bp. Franklin, 1943.
- Köpetzi Deák Albert: *A parlamenti kormányrendszer Magyarországon*. I. Bp. Grill. 1912.
- Krisztics Sándor: *Nemzet és állam a keletkezés, fejlődés, viszony szempontjaiból*. Bp. Grill, 1914; *Nép, nemzet, állam viszonya korunkban*. Bp. Magyar Szociográfiai Intézet [Szociográfiai Értekezések Tára 3.] 1944; *Politika*. Bp. Franklin, 1931 (részletek: *Politikatudományi Szemle*. 2005/3-4); *A békeszerződések revíziója*. Bp. Grill, 1927; *Közigazgatási reform Ausztriában*. = *Városi Szemle* [Bp.] 1915; *Az állambatartozás vizsgálata tömeglélektani kísérlet alapján*. Pécs, Dunántúli Egyetemi ny. 1928. **Egyéb művek:** *A jogerő hatásai és érvényesülésének korlátai a közigazgatásban*. Bp. Pfeifer, 1915; *Magyar kormányzati és társadalomtudományi bibliographia*. 1–4. Bp. Pfeifer, 1924-1933. *A magyar nemzeti öntudat*. Pécs, Magyar Szociográfiai Intézet [Szociográfiai Értekezések Tára 7.], 1942.
- Kuncz Ignác: *A nemzetállam tankönyve*. Pozsony. Drodtleff [Wigand], 1888. Kolozsvár, Stein János M. Kir. Egyetemi Könyvkereskedése, ²1900, ³1902. *A demokratia eszméje és szervezete*. Bp. MTA, 1885; *Az államélet főbb mozzanatai, tekintettel a magyar közjogra*. Pécs, Schön, 1870; *Állami önkormányzat* [akadémiai székfoglaló]. Bp. MTA, 1896. **Egyéb művek:** *A közigazgatási biráskodás és A közigazgatás függetlensége a közigazgatási biráskodásban*. = *Jogtudományi Közöny*. 1878/ XIII. és 1884/XIX; *A közjogi s különösen a közigazgatási biráskodás philosophiája. Államigazgatási elvek és rendszerek. Állam és társadalom. Önkormányzat*. = *Magyar Philosophiai Szemle* 1887/VI. 1888/VII. 1890/IX.

- Kuncz Ödön: *A trianoni békeszerződés revíziójának szükségessége*. Bp. Egyetemi, 1934. **Egyéb művek:** *Bevezetés a jogtudományba: Jogi encyklopédia*. Pécs–Bp. Danubia, 1924; *Közüzemi problémák* [Magyary Zoltánnal és Hoór-Tempis Mórrel]. Bp. Székesfőváros, 1933.
- Lánczy Gyula: Adalékok alkotmányunk reformkorszakához. = *Budapesti Szemle* [Bp. Franklin] 1880/ 5-6. **Egyéb művek:** *A faluközösség eredete*. Bp. Grill, 1881.
- Mandello Gyula: Anglia királyi igazságszolgáltatása a XI-XIV. században. Bp. Kilián, 1895; Adalék a középkori munkabérek történetéhez. Bp. Politzer, 1903.
- Makkai János: *Urambátyám országa*. Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt., 1941.; *Politika-isten rabságában*. Bp. [magánk.], 1943
- Mihelics Béla [Vid]: *Az új szociális állam*. Társadalompolitikai és gazdasági rendelkezések Európa legújabb alkotmányában. Bp. Szent István Társulat, 1931; *Az olasz munkaalkotmány*. Bp. Magyar Társadalomtudományi Társaság, 1927. **Egyéb művek:** *Keresztényszocializmus*. Bp. Magyar Szemle Társaság. 1933; *Világproblémák és a katolicizmus*. Bp. 1938.; *A szakszervezkedés elmélete és iránya*. Pécs. Magyar Társadalomtudományi Társulat /Magyar Társadalomtudományi Füzetek, 7-8/, 1928; Szabadság és az új rendi államok. = *Katolikus Szemle*. 1934; *Az új rendiség eszméje*, II. 1934; *A Beveridge-terv*. Bp. Kersztes, 1943. *A szociális kérdés és a szocializmus*. Bp. Ifj. Kellner, 1935. *Az új Portugália*. 1. köt. Bp. Franklin, 1938.
- Mikszáth Kálmán: *Ethikai kormányzás*. Bp. Franklin, [?]. *Általános szavazati jog*. Bp. 1917.
- Molnár Kálmán: *Államelméletek lecsapódása a tételes jogban*. Bp. Pallas, 1932.
- Moór Gyula: *A bolsevizmus elméleti alapjai*. Bp. Stephaneum, 1921; *Tegnap és holnap között*. Tanulmányok. Bp. Révai, 1947. *A fasizmus és a nemzetiszocializmus bírálata*. Bp. Egyetemi Ny. 1945; A demokrácia örvényei. = Erdei Ferenc – Fischer Endre – Horváth Barna – et al.: *Demokrácia*. Bp. Pázmány Péter Tudományegyetem, 1945. *A pacifizmus utján*. Bp. Magyar Társadalomtudományi Társulat, 1929; *Az alkotmány*. Szeged, Városi ny. 1935. **Egyéb művek:** *Bevezetés a jogfilozófiába*. Bp. Pfeifer, 1923; *Recht, Macht, Moral. Zu ewigen Frieden*. Lipcse, Meiner, 1930; *A jogi személyek elmélete*. Bp. MTA. 1931; *A jogrendszer tagozódásának problémája*. Bp. MTA, 1937; *A jogi normák változásának problémája*. Bp. Athenaeum, 1927; *A jogbölcselet problémái*. Bp. Magyar Szemle Társaság 1945, Hatágú Síp, 21992; *Jogfilozófia*. Bp. Püski, 1994; A jogerő problémája és a jogrendszer lépcsőzetes tagozódásának teóriája. = *Magyar Jogi Szemle*. 1924/5; A jogi normák változásának problémája. = *Athenaeum*. 1924/10; *Tiszta Jogtan*. = *Magyar Jogi Szemle*. 1935/4.
- Nagy Ernő: *Magyarország közjoga*. Bp. Eggenberger, ³1897, Athenaeum, ⁴1901, ⁶1907, ⁷1914; *Reformtörekvéseink a XIX. században*. Kolozsvár, Lepage, 1907.
- Nemes Lajos: *A totális állam és az érdekképviseleti rendszer*. Bp. Gyarmati, 1935
- Ottlik László [Felső-Ozoróczi és Kahanóczy]: *Diktatúra és demokrácia*. Bp. Magyar Társadalomtudományi Társulat, 1929; *A politikai rendszerek története*. Középkor és újkor a világháborúig. Bp. Magyar Szemle Társaság. 1940; *Bevezetés a politikába*. Bp. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 1942; Az új viszonyok és a parlamentarizmus Angliában. Jog és társadalom. = *Társadalomtudomány*. 1924. **Egyéb művek:** *A marxizmus társadalomelmélete*. Bp. Franklin, 1922; *A társadalomtudom-*

- mány filozófiája*. Bp. Magyar Filozófiai Társaság, 1926; Nemzet és nemzetiség = *Nemzetpolitikai Szemle* [Bp. Lugo. Husvéth és Hoffer]. 1930/IX.
- Öreg János: A jog- és állambölcselet kézikönyve. Debreczen, 1897.
- Párdányi Miklós: Az állameszmeváltás jelentősége a nemzetiségi kérdés fejlődésében. Bp. Stephaneum, 1942; Államegység és nemzetiségi kérdés a politika rendszerében. Bp. Veritas, 1944. **Egyéb művek**: A breton kérdés. Politikai tanulmány Franciaország nemzeti kisebbségi problémáinak köréből. Bp. Balatonfüredi Nyomda, 1937.
- Pauler Tivadar: *Jog- és államtudományok encyclopaediája*. Pest, Emich, 1862, 1871. **Egyéb művek**: *Bevezetés az észjogtanba*. Pest, Emich Gusztáv, 1852.; *Észjogi alaptan*. Pest, Emich Gusztáv, 1854; *Észjogi előtan*. Pest, 1873; *Büntetőjogtan*. 2. kötet, Pest, 1873; *Adalékok a hazai jogtudomány történetéhez*. Bp. 1878.
- Pikler Gyula: Az emberi egyesületek és különösen az állam keletkezése és fejlődése. Bp. Politzer, 1905. **Egyéb művek**: Bevezető a jogbölcseletbe. Bp. Athanaeum, 1892; A jog keletkezéséről és fejlődéséről. Bp. Politzer, 1897; Grill, ²1911; A lelki élet alaptörvényei. Bp. Politzer 1910; Sinnespsychologische Untersuchungen. Lipcse, J. A. Barth, 1917.
- Pisztóry Mór: Államismeret és alkotmányi politika. Pest, 1872; Bevezetés az államtudományokba. Bp. 1876. **Egyéb művek**: A nő-emancipatio. Győr, 1873; Nemzetgazdaságtan. Bp. 1889, ²1895; Rövid vázlata a nemzetgazdaságtan... alapfogalmainak. Pozsony-Bp., 1891.
- Polner Ödön: Az államelmélet néhány főbb kérdése. Bp. MTA, 1935. **Egyéb művek**: Magyarország és Ausztria közjogi viszonya. 1891. A végrehajtó hatalom a magyar alkotmányban. 1893.
- Pulszky Ágost: A jog és állambölcselet alaptanai. Bp. Eggenberger, 1885; A jog és állambölcselet feladatai. Bp. MTA, 1888; The Theory of Law and Civil Society. London, 1888; A felekezetek szerepe az államéletben. Bp. 1891; A nemzetiségről. Bp. 1901. **Egyéb művek**: A börtönügy múltja, elmélete, jelen állása. Pest, 1867; A római jog s az újkori jogfejlődés. Pest, Eggenberger, 1869; Pázmány Péter. Bp. Franklin, 1887; A munkáskérdés. Bp. Eggenberger, 1890.
- Réz Mihály: *Közjogi tanulmányok*. Bp. Pallas, 1914; *A nemzetiségi kérdés a politikai tudomány szempontjából*. Bp. 1918. *Külpolitikai tanulmányok*. Bp. Franklin, 1918; *Tanulmányok*. A politikai tudomány határai. A politikai tudomány módszere. Bp. Pallas, 1909. **Egyéb művek**: *A kiegyezésről. A közjogi konservativismus alapindokai*. Bp. Pátria, 1905; *Magyarország és Ausztria közjogi viszonya*. Bp. Pallas, 1910.
- Rudai[y] Rezső [Rudolf]: *Allamtani dolgozatok*. Bp. Magyar Társadalomtudományi Társulat, 1936. (részletei: *Politikatudományi Szemle*. 2003/3.); *A modern államtan problémájáról*. Politikai dolgozatok. Bp. 1931; Politikai ideológia, pártrendszer, hivatás és életkor szerepe a magyar képviselőház és a pártok életében (1865-1935). Bp. 1936; A magyar kormányok szervezete (1867-1938). = *Közigazgatástudomány*. 1938. ; Adalékok a magyar képviselőház szociológiájához (1887-1931) = *Társadalomtudomány*. 1933/ 3-4.; *A kormányformák értelme és tartalma*. Bp. 1928; Demokrácia és választójog. = *Jogászegyleti értekezések*. 1933; Liberalizmus és etatizmus. = *Társadalomtudomány*. 1934. Rudai Rudolf: *Über Staatslehe und Staat*. Bp. Polizer, 1934.
- Rusznák Rezső: *A kormányformák értelme és tartalma*. Bp. Pfeifer, 1928; *Modern államtan problémákról*. Politikai dolgozatok. Bp. Pfeifer, 1931.

- Schvarcz Gyula: *A politika elemei*. 3 kötet. Bp. Aigner, 1881-1883; *Die Demokratie*. Lipcse, 1877-82. és 1898; *Államintézményeink és a kor igényei*. Pest, 1871. **Egyéb művek:** *Magyarország helyzete a reálunióban*. Pest, 1870. Gondolatszabadság és ódon tömeguralom. A két utóbbi évtized államformatani irodalmának kritikai méltatásához. Az európai monarchiák rendszeres alaptörvényeiről. Az athenei állam. A miniszteri felelősség eredete az európai alkotmány-történelemben. Sallustius államformái és a görögök politikai irodalma. = *Értekezések a társadalomtudományok köréből*. 1886/VIII. 9., 1887/VIII. 10., 1887/IX. 1., 1887/IX. 2., 1883/VII. 6 és 1885/VII. 8.; Magyarország alkotmányjogi átalakulása modern állammá. = *Athenaeum*. 1892.
- Somló Bódog: *Állami beavatkozás és individualizmus*. Bp. Grill, 1901, ²1907; *Juristische Grundlehre*. Lipcse, Felix Meiner, 1917, ²1927, Aalen, Scientia Verlag, ³1973; *Jogbölcsészet*. Somló Bódog *Jogi Alaptan* című műve nyomán. Bp. Grill, 1920 és [Jogbölcsészet. A *Juristische Grundlehre* kivonata címen] Miskolc, Bíbor, 1995; *Platón államtana*. Bp. Glóbus, 1920; *Machiavelli*. Bp. Politzer, 1920; *Parlamentarizmus a magyar jogban*. Bp. 1896. **Egyéb művek:** *A nemzetközi jog bölcséletének alapelvei*. Bp. Franklin 1898; *Jogbölcsélet*. Pozsony-Bp. Stampfel, 1901; *Jogbölcséleti előadásai*. Kolozsvár, Sonnenfeld, 1905; *Maßstäbe zur Bewertung des Rechts*. Berlin-Lipcse, W. Rotschild, 1910; *Értékfilozófiai írások*. Kolozsvár-Szeged, Pro Philosophia, 1999.
- Szabó József: *A szuverenitás. Nemzetközi jogi tanulmány* [I.] *Szuverenitáselméletek* [II.]. Szeged, A Magyar Királyi Ferencz József Tudományegyetem Barátainak Egyesülete, 1937. **Egyéb művek:** *Ki a káoszról, vissza Európába*. Bp. Kráter, 1993; *A jogbölcsélet vonzásában*. Miskolc, Bíbor, 1999.
- Szandtner Pál: *Az alattvalói engedelmisség problémája*. Nagyvárad, Láng, 1914; *Az államcél elméletei*. Nagyvárad, 1911; *Előadások a magyar közjogról*. Kolozsvár, 1918; *Politika*. Szandtner Pál előadásai után különböző sokszorosított változatokban: [lejegyezte Rada Tibor] Bp. Vörösváry, 1931; Bp. Bonitas, é. n.; Bp. k. n. [Varga], 1935; [1939/40. tanév]. Bp. Vargha Jogszeminarium, 1940; [jegyezte Püski Sándor] Bp. Kartárs, 1938. **Egyéb művek:** *Az egyetemi ifjúság tanulmányai és szociális helyzete és az egyetemi reform*. Bp. 1937.
- Tomcsányi Móric: *Magyarország közjoga*. Bp. 1926.
- Tuka Béla: *A szabadság*. Bp. Grill, 1910.
- Weis István: *Államformák – kormányformák*. Bp. /Kincsestár, 126/ 1939; *Fejezetek a közjog és közigazgatás köréből*. Bp. [Magyar Szemle] 1932; *A mai magyar közigazgatás = Bevezetés a közigazgatás alaptanaiba*. Bp. 1936. **Egyéb művek:** *A mai magyar társadalom*. Bp. 1930; *A magyar falu*. Bp. 1931; *Hová? A magyar jövő útja*. Bp. 1931; *Falupolitika és falukutatás*. Bp. József Nádor Közgazd. Egyetem, 1943.

MODERN ÁLLAMTANI SZAKIRODALOM, 1950 – 2010

Külföldi irodalom

- Abélès, Marc : *Anthropologie de l'État*. Párizs, Payot, 1990, ²2005; magyarul: *Az állam antropológiája*. Bp. Századvég, 2007.

- Alland, Denis – Beaud, Olivier - Cayla Olivier: *L'État*. Párizs, Presses Universitaires de France, 1993.
- Arendt, Hannah: *A forradalom*. Bp. Európa, 1991; *A totalitarizmus gyökerei*. Bp. Európa, 1992; *Múlt és jövő között*. Bp. Osiris, 1995.
- Armin, H. H. v.: *Staatslehre der Bundesrepublik Deutschland*. München, 1984.
- Badura, Peter: *Die Methoden der neueren allgemeinen Staatslehre*. Erlagen, Palm & Enke, 1959, ²1998.
- Barzel, Yora: *A Theory of State. Economic Rights, Legal Rights, and the Scope of the State*. Cambridge, Cambridge University Press, 2002.
- Benz, Arthur: *Der moderne Staat*. Grundlagen der politologischen Analyse. München, Oldenbourg, 2001; *Kooperative Verwaltung, Funktionen, Voraussetzungen und Folgen*. Baden-Baden, Nomos, 1997.
- Berger, Wilhelm R.: *Staatsphilosophie*. München, O-Dobbeck, 1959.
- Bergstraesser, A. - Oberndörfer, D. - Jäger, W. (szerk.): *Klassiker der Staatsphilosophie*. Ausgewählte Texte. 2 kötet. Stuttgart, Koehler, 1962-1971.
- Bleek, Wilhelm: *Geschichte der Politikwissenschaft in Deutschland*. München, Beck, 2001.
- Böckenförde, Ernst-Wolfgang: *Recht, Staat, Freiheit*. Studien zur Rechtsphilosophie, Staatstheorie und Verfassungsgeschichte. Frankfurt am Main, Suhrkamp /stw 914./, 1991 ⁴2006; *Staat, Verfassung, Demokratie*. Studien zur Verfassungstheorie und zum Verfassungsrecht. Frankfurt am Main, Suhrkamp /stw 953/, 1991; *Staat, Gesellschaft, Freiheit*. Studien zur Staatstheorie und zum Verfassungsrecht. Frankfurt am Main, Suhrkamp /stw 163/, 1976; *Der Staat als sittlicher Staat*. Berlin, Duncker & Humblot, 1978; *Staat, Gesellschaft, Kirche*. Freiburg, Herder, 1982; *Geschichte der Rechts- und Staatsphilosophie*. Antike und Mittelalter. Tübingen, Mohr Siebeck, 2002, ²2006[ebben: Die Eigenart des Staatsrechts und der Staatsrechtswissenschaft. 11-28; Die Methoden der Verfassungsinterpretation. 53-89]; *Die verfassungstheoretische Unterscheidung von Staat und Gesellschaft als Bedingung der individuellen Freiheit*. Opladen, Westdeutscher Verlag, 1973; *Staat, Nation, Europa*. Studien zur Staatslehre, Verfassungstheorie und Rechtsphilosophie. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1999, /stw 1419/ ²2000; *Der säkularisierte Staat*. Sein Charakter, seine Rechtfertigung und seine Probleme im 21. Jahrhundert. [Themenband 86 der Carl Friedrich von Siemens Stiftung.] München, Siemens Stiftung, 2007; *Die verfassunggebende Gewalt des Volkes*. Ein Grenzbegriff des Verfassungsrechts. Frankfurt, Metzner, 1986. **Egyéb művek:** *Gesetz und gesetzgebende Gewalt*. Von den Anfängen der deutschen Staatsrechtslehre bis zur Höhe des staatsrechtlichen Positivismus. Berlin, Duncker & Humblot, /Schriften zum Öffentlichen Recht, 1/ ²1981; *Die deutsche verfassungsgeschichtliche Forschung im 19. Jahrhundert*. Zeitgebundene Fragestellungen und Leitbilder. Berlin, Duncker & Humblot /Schriften zur Verfassungsgeschichte 1/, 1961, ²1995; *Die Organisationsgewalt im Bereich der Regierung*. Eine Untersuchung zum Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland. Berlin, Duncker & Humblot /Habilitationsschrift, Münster, Westf./, ²1998; *Die Rechtsauffassung im kommunistischen Staat*. München, Kösel, 1967; *Kirchlicher Auftrag und politische Entscheidung*. Freiburg i. Br., Rombach, 1973; *Verfassungsfragen der Richterwahl*. Dargestellt anhand der Gesetzesentwürfe zur Einführung der Richterwahl in Nordrhein-Westfalen. Berlin: Duncker & Humblot, 1974, /Schriften zum

- Öffentlichen Recht, 250/ ²1998; *Welchen Weg geht Europa?* München, Carl-Friedrich-von-Siemens-Stiftung, 1997; *Vom Wandel des Menschenbildes im Recht.* Münster, Rhema /Gerda Henkel Vorlesungen/, 2001; *Grundrechte in Deutschland und Europa.* Reden zur Ehrenpromotion in Münster [David Edwardsal és Erich Schumann-nal közösen]. Münster, Lit, 2002; *Sicherheit und Selbsterhaltung vor Gerechtigkeit.* Der Paradigmenwechsel und Uebergang von einer naturrechtlichen zur positiv-rechtlichen Grundlegung des Rechtssystems bei Thomas Hobbes. Basel, Schwabe, 2004; *Kirche und christlicher Glaube in den Herausforderungen der Zeit.* Beiträge zur politisch-theologischen Verfassungsgeschichte 1957–2002. Münster, Lit, 2004. ²2007. **Szerkesztett művek:** *Staat und Gesellschaft.* Szerk.: E-W. Böckenförde. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft /Wege der Forschung, 471/, 1976. [ebben: Lorenz von Stein als Theoretiker der Bewegung von Staat und Gesellschaft zum Sozialstaat. 131-171.]; *Staatsrecht und Staatslehre im Dritten Reich.* Szerk.: E-W. Böckenförde Heidelberg, Müller, 1985; *Extremisten und öffentlicher Dienst.* Rechtslage und Praxis des Zugangs zum und der Entlassung aus dem öffentlichen Dienst in Westeuropa, USA, Jugoslawien und der EG. Szerk.: E-W. Böckenförde. Baden-Baden: Nomos, 1981; *Moderne deutsche Verfassungsgeschichte (1815–1918).* Szerk.: E-W. Böckenförde. Köln, Kiepenheuer & Witsch, 1972; *Menschenrechte und Menschenwürde.* Historische Voraussetzungen – säkulare Gestalt – christliches Verständnis. Szerk.: E-W. Böckenförde et al. Stuttgart, Klett-Cotta 1987; *Soziale Grundrechte.* Szerk.: E-W. Böckenförde Heidelberg, Müller, 1981 Tanulmányok: Der verdrängte Ausnahmezustand. = Neue Juristische Wochenschrift. (31) 1978/38. 1881-1890; Sozialer Bundesstaat und parlamentarische Demokratie. = Politik als gelebte Verfassung. Festschrift für Friedrich Schäfer. Szerk.: Jürgen Jekewitz. Opladen, Westdeutscher Verlag, 1980. 182-199; Böckenförde, Ernst-Wolfgang (1987) Demokratie als Verfassungsprinzip. = Handbuch des Staatsrechts der Bundesrepublik Deutschland. Szerk. Josef Isensee – Paul Kirchhof. Heidelberg, Müller, 1987. 1. köt. 887-953.; Organ, Organshaft, Juristische Person. Kritische Überlegungen zu den Grundbegriffen und der Konstruktionsbasis des staatlichen Organisationsrechts. = Fortschritte des Verwaltungsrechts. Festschrift für Hans J. Wolff zum 75. Geburtstag. Szerk.: Christian-Friedrich Menger. München: Beck, 1973, S. 269–305..
- Braun, Eberhard – Heine, Felix – Opolka, Uwe (szerk): *Politische Philosophie.* Ein Lesebuch. Texte, Analysen, Kommentare. Rowohlt, Enzyklopädie, 1991.
- Brendan, O'Leary – Dunleavy, Patrick: *Theories of the State.* The Politics of Liberal Democracy. Houndmills, Macmillan, 1987.
- Breuer, Stefan: *Der Staat.* Entstehung, Typen, Organisationsstadien. Reinbek bei Hamburg, Rowohlt Taschenbuch-Verlag, 1998; *Der archaische Staat.* Zur Soziologie charismatischer Herrschaft. Berlin, D. Reimer, 1990. **Egyéb művek:** *Sozialgeschichte des Naturrechts.* Opladen, Westdeutsche Verlag, 1983; *Georg Jellinek und Max Weber.* Von der sozialen zur soziologischen Staatslehre. Baden-Baden, Nomos, 1999.
- Burdeau, G.: *Traité de Science politique.* 7. kötet. Párizs, 1949-1957.
- Clark, Samuel: *State and Status.* The Rise of State and Aristocratic Power in Western Europe. Montreal, McGill – Queen University Press, 1995.
- Creveld, Martin van: *The Rise and Decline of the State.* Cambridge, C.U.P., 1999.

- Curtis, Michael: *The Great Political Theories*. 2 kötet. New York, Avon Books, 1981.
- Debbasch, Charles - Daudet, Yves: *Lexique de politique. États – vie politique relations internationales*. Párizs. Dalloz, ⁶1992.
- Deutsch, K. W.: *Politics and Government*. New York, 1970; németül: *Staat, Regierung, Politik*. Freiburg i. Br., 1976.
- Doehring, Karl: *Allgemeine Staatslehre*. Eine systematische Darstellung. Heidelberg, Müller, 1991, ²2000.
- Dryzek, John – Dunleavy, Patrick (szerk.). *Theories of the Democratic State*. Basingstoke, Palgrave Macmillan, 2009.
- Duverger, Maurice: *Institutions politiques et droit constitutionnel*. Párizs, Presses Universitaires de France, 1955, ⁶1962.
- Dyson, Kenneth W.: *The State Tradition in Western Europe A Study of an Idea and Institution*. Oxford, Robertson – New York, Oxford University Press, 1980.
- Eckhardt, Walther (1906-?) – Schmidt, Ludwig: *Allgemeine Staatslehre*. Stuttgart, Kohlhammer; 1966.
- Ellwein, Thomas – Hesse, Jens (szerk.): *Staatswissenschaften*. Vergessene Disziplin oder neue Herausforderung? Baden-Baden, 1990.
- Ermacora, Felix: *Allgemeine Staatslehre*. Vom Nationalstaat zum Weltsaat. Béc-Berlin, Duncker und Humblot, 1970; *Grundriß einer Allgemeinen Staatslehre*. Berlin, Duncker u. Humblot, 1979.
- Evans, Peter B. – Rueschemeyer, Dietrich – Skockpol, Theda: *Bringing the State Back In*. Cambridge, Cambridge University Press, 1985
- Fenske, Hans – Mertens, Dieter – et al.: *Geshichte der politishe Ideen*. Von Homer bis zur Gegenwart. Frankfurt am Main, Fischer Taschenbuch Verlag, 1987.
- Fetscher, I. - Münkler, H. (szerk.): *Pipers Handbuch der politischen Ideen*. 5 kötet. München-Zürich, 1986.
- Fleiner[-Gerster], Thomas: *Allgemeine Staatslehre*. [Unter Mitarbeit von Peter Hänni.] Berlin - Heidelberg - New York, Springer Verlag, 1980; átdolg. és bőv.: ²1995; Fleiner, Thomas – Fleiner Lidija R. Basta: *Allgemeine Staatslehre*. Über die konstitutionelle Demokratie in einer multikulturellen globalisierten Welt. Heidelberg, Springer, 2004, angolul: *Constitutional Democracy in a Multicultural and Globalised World*. Heidelberg, Springer, 2009.
- Fontaine, Philippe: *L'état*. Párizs, Ellipses, 2010.
- Fraenkel, Ernst: *The Dual State. A Contribution to the Theory of Dictatorship* [1941]. Octagon Books, 1969, németül: *Der Doppelstaat*. Europäische Verlagsanstalt, 1974, Hamburg, Brünneck, 2001.
- Friedrich, Carl Joachim: *Der Verfassungsstaat der Neuzeit*. Berlin, 1953; *Constitutional Government and Politics*. New York – London, 1937. **Egyéb művek:** *Johannes Althusius und sein Werk im Rahmen der Entwicklund der Theorie von der Politik*. Berlin, 1975. *Die politische Theorie der neuen Verfassungen. = Verfassungen nach dem zweiten Weltkrieg*. Szerk.: A. J. Zurcher. Meisenheim – Glan, 1956; *Die Philosophie des Rechts in historischer Perspektive*. Berlin, 1955.
- Gill, Graeme: *The Nature and Development of Modern State*. Houndmills, Palgrave Macmillan, 2003
- Godfrey, Sima – Unger, Frank (szerk.): *The Shifting Foundations of Modern Nation-State*. Toronto, University of Toronto Press, 2004.

- Graubard, Stephen, R. (szerk.): *The State*. New York, W. W. Norton, 1979.
- Hall, John, A. – Ikenberry John G.: *The State*. Milton Keynes, Open University Press, 1989. **Szerkesztett művek:** *State in History*. Oxford, Basil Blackwell, 1986.
- Hayek Friedrich August von: ... .. *Law, Legislation, and Liberty*. 3 kötet. ... .. London, Routledge, 1982. ... ..
- Held, David - [et al]: *States and Societies*. Oxford, Martin Robertson, 1983
- Herzog, Roman: *Allgemeine Staatslehre*. Frankfurt am Main, Athenäum, 1971; *Staaten der Frühzeit*. Ursprünge und Herrschaftsformen. München, C.A. Beck, 1988; magyarul: *Az ősi államok*. A hatalomgyakorlás eredete és formái. Bp. Corvina, 1999. Társszerkesztőként [K. Kunsttal és S. Grundmann-nal]: *Evangelisches Staatslexikon*. 2 kötet. Stuttgart, Kreuzt, ³1987.
- Heun, Werner – Honecker, Martin – Morlok, Martin – Wieland, Joachim (szerk.): *Evangelisches Staatslexikon*. Neuausgabe. Stuttgart, Kohlhammer, 2006.
- Hippel, Ernst von: *Allgemeine Staatslehre*. Berlin - Frankfurt am Main, Franz Vahlen, 1963.
- Hobson, John A.: *The State and International Relations*. Cambridge, Cambridge University Press, 2000.
- Hofmann, Hasso: *Einführung in die Rechts- und Staatsphilosophie*. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2000, ³2006.
- Jackson, R. H. – James, A. (szerk.): *State in a Changing World. A Contemporary Analysis*. Oxford, Clarendon, 1993.
- Jackson, R. H.: *Quasi States*. Sovereignty, International Relations and the Third World. Cambridge, Cambridge University Press, 1990.
- James, A.: *Sovereign Statehood*. London, Allen & Unwin, 1986.
- Kazancigil, Ali (szerk.): *The State in Global Perspective*. Gower, Unesco, 1986.
- King Robert [8. fejezet: Graham Gibbs]: *The State in Modern Society*. New Directions in Political Sociology. Chatam, Chatam House Publishers, 1986.
- Kirchheimer, Otto: *Political Justice*. 1961, németül: *Politische Justiz*. Neuwied, Luchterhand, 1965; *Politik und Verfassung*. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1964, ²1981; *Funktion des Staates und der Verfassung – 10 Analysen*. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1972; *Politische Herrschaft – Fünf Beiträge zur Lehre vom Staat*. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1967, ²1981; *Politics, Law and Social Change. Selected Essays of Otto Kirchheimer*. New York – London, 1969; *Von der Weimarer Republik zum Faschismus. Die Auflösung der demokratischen Rechtsordnung*. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1976; *Zur Staatslehre des Sozialismus und Bolschewismus.*, Berlin, Heymann, 1928; *Weimar – und was dann? Entstehung und Gegenwart der Weimarer Verfassung*. Berlin, Laub, 1930; *Die Grenzen der Enteignung*. Berlin, de Gruyter, 1930, *The Government of Eastern Germany*. 1950. **Egyéb művek:** *Sozialstruktur und Strafvollzug*. Frankfurt am Main - Köln, Europäische Verlagsanstalt, 1974.
- Koja, Friedrich: *Allgemeine Staatslehre*. Bécs, Manzsche Verlag- und Universitätsbuchhandlung, 1993.
- Kriele, Martin: *Einführung in die Staatslehre*. Opladen, Westdeutscher Verlag, 1975, ²1981, Stuttgart, Kohlhammer, ⁶2003. **Egyéb művek:** *Recht – Vernunft – Wirklichkeit*. Berlin, Duncker & Humblot, 1990.

- Krüger, Herbert: *Allgemeine Staatslehre*. Stuttgart-Berlin-Köln-Mainz, W. Kohlhammer, 1964, ²1966; *Gegen eine Entstaatlichung der öffentlichen Wege*. Bielefeld, Kirschbaum, 1954.
- Küchenhoff, Günther – Küchenhoff, Erich: *Allgemeine Staatslehre*. Stuttgart, Kohlhammer, 1967, ⁸1977.
- Lieber, Hans-Joachim (szerk.): *Politische Theorien von der Antike bis zur Gegenwart*. Bonn, Bundeszentrale für politische Bildung, 1991.
- Leibholz, Gerhard: Zu den Prolemen des fascistischen Verfassungsrechts. Berlin, Lipcse, de Gruyter, 1928, Bad Feilnbach, Schmidt Periodicals, 1999; Das Wesen der Repräsentation unter besonderer Berücksichtigung des Repräsentativsystems. Berlin, Leipzig, de Gruyter, 1929, Bad Feilnbach, Schmidt Periodicals, 1999; Die Auflösung der liberalen Demokratie in Deutschland und das autoritäre Staatsbild. München, Duncker & Humblot, 1933; Christianity, politics and power. London, Sheldon Pr., 1942; Strukturprobleme der modernen Demokratie. Karlsruhe, 1958; Frankfurt am Main, ²1974; Die Gleichheit vor dem Gesetz. Eine Studie auf rechtsvergleichender und rechtsphilosophischer Grundlage. München, 1959; Das Wesen der Repräsentation und der Gestaltwandel der Demokratie im 20. Jahrhundert. Berlin, 1966; Verfassungsstaat - Verfassungsrecht. Stuttgart 1973 [Hans Reiffel társszerzőségben] Verfassungsrechtliche Stellung und innere Ordnung der Parteien. 1951
- Maier, H. – Rausch, H. – Denzer, H (szerk.): *Klassiker des politischen Denkens*. 2 kötet. 1.: Von Plato bis Hobbes. 2.: Von Locke bis Weber. München, H. Beck, 1968, ⁵1979, ⁶1986.
- Mikat, Paul: *Das Verhältnis von Kirche und Staat in der Bundesrepublik*. Berlin Walter de Gruyter, 1964; [társszerkesztőként Hermann Krings-szel és másokkal] *Staatslexikon. Recht, Wirtschaft, Gesellschaft*. 5. kötet. [Görres-Gesellschaft] Freiburg im Breisgau - Basel - Bécs, Herder, ⁶1957, ⁷1985-1989.
- Miller, David – Coleman, Janet – Conolly, William – Ryan, Alan (szerk.): *The Blackwell Encyclopaedia of Political Thought*. Oxford, Blackwell, 1987; magyarul: *Politikai filozófiák enciklopédiája*. Bp. Kossuth, 1995.
- Mols, Manred Heinrich: *Allgemeine Staatslehre oder politisische Theorie*. Interpretationen zu ihrem Verhältnis am Beispiel der Integrationslehre Rudolf Smends. Berlin, *Ordo Politicus* [10.], 1969.
- Möllers, Christoph: Staat als Argument. München, C. H. Beck, 2000; Die drei Gewalten. Legitimation der Gewaltengliederung in Verfassungsstaat, europäischer Integration und Internationalisierung. Velbrück, 2008; Der vermisste Leviathan. Staatstheorie in der Bundesrepublik. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 2008.
- Nawiasky, Hans: *Allgemeine Staatslehre* [1-4 rész]. 5 kötet. [1. rész: *Grundlegung* (1945), 2. rész: *Staatsgesellschaftslehre* (1953, 1955), 3. rész: *Staatsrechtlehre* (1956), 4. rész: *Staatsideenlehre* (1958)]. Einsiedeln - Zürich - Köln, Benziger & Co. AG, 1945-1958, ²1958; Grundgedanken der Reichsverfassung. = *Veröffentlichungen der Vereinigung der Deutschen Staatsrechtslehrer* [VVDSrL]. 1927 (3.) 25.; *Die Grundgedanken des Grundgesetzes für die Bundesrepublik Deutschland*. Stuttgart, Kohlhammer, 1950; Der deutsche Staat im Jahre 1945 und seither. = *Diskussionsbeitrag Veröffentlichungen der Vereinigung deutscher Staatsrechtslehrer* [VVDSrL] 1955/13..

- Nelson, Brian R.: *The Making of the Modern State. A Theoretical Evolution*. New York, Palgrave Macmillan, 2006.
- Pernthaler, Peter: *Allgemeine Staatslehre und Verfassungslehre*. Bécs - New York, Springer, 1986, átdolgozott és bővített kiadása: ²1996.
- Pierson, Christopher: *The Modern State*. London, Routledge, 1996.
- Poggi, Gianfranco: *The State. Its Nature, Development and Prospects*. Cambridge, Polity Press, 1990.
- Quaritsch, Helmut: *Staat und Souveränität*. Frankfurt am Main, Athenäum, 1970; Standort und Aufgaben der Staatslehren heute. = *Verfassung und Verwaltung*. Festschrift für Kurt G. A. Jeserich zum 90. Geburtstag. Szerk.: Helmut Neuhaus. Köln, Böhlau, 1994.
- Sabine, Georg H. - Thorson, Thomas L.: *A History of Political Philosophy* [1937]. London, ³1966; Hinsdale, Ill., Driden Press, 1973.
- Salomon-Delattre, Gottfried: *Allgemeine Staatslehre*. Berlin, Spaeth & Linde, 1931; *Moderne Staatslehren*. Neuwied - Berlin, Luchterhand, 1965.
- Scheuner, Ulrich: *Staatstheorie und Staatsrecht*. Berlin, Duncker und Humblot, 1978.
- Schwarzmantel, John: *The State in Contemporary Society. An Introduction*. New York, London, Harvester – Wheatsheaf, 1994.
- Scupin, H. U. Scupin – Scheuner, U.: *Althusius-Bibliographie*. Bibliographie zur politischen Ideengeschichte und Staatslehre, zum Staatsrecht und zur Verfassungsgeschichte des 16. bis 18. Jahrhunderts. Összeállította: 1-2 kötet. Berlin, 1973.
- Seidler, Grzegorz Leopold: *Politikai gondolkodás az ókorban és a középkorban*. Bp. KJK, 1967.
- Skinner, Quentin: *The Foundation of Modern Political Thought*. 1-2 kötet. [1. kötet: The Renaissance, 2. kötet: The Age of Reformation]. Cambridge, Cambridge University Press, 1978.
- Skocpol, Theda: *States and Social Revolutions. A Comparative Analysis of France, Russia, and China*. Cambridge, Cambridge University Press, 1979.
- Sørensen, Georg: *The Transformation of the State. Beyond the Myth of Retreat*. Houndmill, Palgrave Macmillan, 2004.
- Staff, I.: *Lehren vom Staat*. Baden-Baden, 1981.
- Starck, Christian: *Allgemeine Staatslehre in Zeiten der Europäischen Union*. = *Weltinnenrecht. Liber amicorum Jost Delbrück*. Szerk: Klaus Dicke. Berlin, Duncker & Humblot Klaus Dicke, 2005. 711-726.
- Stolleis, Michael: *Geschichte des öffentlichen Rechts in Deutschland*. 3 kötet. 1. kötet: Reichspublizistik und Polizeiwissenschaft 1600-1800. München, Beck, 1988; 2. kötet: Staatsrechtslehre und Verwaltungswissenschaft: 1800-1914. München, Beck, 1992; 3. kötet: Weimarer Republik und Nationalsozialismus [korábbi kiadásokban: *Staats- und Verwaltungsrechtswissenschaft in Republik und Diktatur 1914-1945*]. C.H. Beck, 2002; Die Entstehung des Interventionsstaates und das öffentliche Recht. = *Zeitschrift für Neuere Rechtsgeschichte*. 1989/11. ; *Staatsdenker im 17. und 18. Jahrhundert*. Reichspublizistik, Politik, Naturrecht. Frankfurt am Main, München, ³1995; *Sozialistische Gesetzlichkeit*. Staats- und Verwaltungsrechtswissenschaft in der DDR. München, C. H. Beck, 2009. **Egyéb művek**: *Recht*

- im Unrecht*. Studien zur Rechtsgeschichte des Nationalsozialismus. Frankfurt, ²2006; *Juristen*. Ein biographisches Lexikon. München 2001.
- Strauss, Leo - Cropsey, Joseph (szerk.): *History of Political Philosophy*. Chicago, University of Chicago Press, ³1987; magyarul: *A politikai filozófia története*. 2 kötet. Bp. Európa, 1994.
- Taddei, Brunello: *La crisi dello Stato. Libro senza tempo*. Milánó, Greco & Greco, 2000.
- Touchard, J.: *Histoire des idées politiques*. Párizs, ⁴1967.
- Vincent, Andrew: *Theories of the State*. Oxford, Basil Blackwell, 1987.
- Voigt, Rüdiger: *Des Staates neue Kleider*. Entwicklungslinien moderner Staatlichkeit. Baden-Baden, Nomos, 1993. **Szerkesztőként**: *Abschied vom Staat – Rückkehr zum Staat?* Baden-Baden, Nomos, 1992.
- Voßkuhle, Andreas: Die Renaissance der "Allgemeinen Staatslehre" im Zeitalter der Europäisierung und Internationalisierung. = *Juristische Schulung*. 2004/1. (44) 2-7.
- Willke, Helmut: *Ironie des Staates*. Grundlinien einer Staatstheorie polyzentrischer Gesellschaft. Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1992.
- Winkler, Günther: Staat und Verbände. = *Veröffentlichungen der Vereinigung deutscher Staatsrechtslehrer [VVDSTRL]*. 1966/24. 34-79.
- Wittkämper, Gerhard W. - Jäckering, Werner: *Allgemeine Staatslehre und Politik*. Regensburg, Walhalla u. Praetoria, ²1990.
- Zippelius, Reinhold: *Allgemeine Staatslehre*. Politikwissenschaft. Ein Studienbuch. München, C. H. Beck, 1969, ⁸1982, ¹⁰1988, ¹³1999, ¹⁴2003; *Geschichte der Staatsideen*. München, C. H. Beck, 1971, ⁶1989. **Egyéb művek**: *Kleine deutsche Verfassungsgeschichte*. Vom frühen Mittelalter bis zur Gegenwart. München, 62002; *Recht und Gerechtigkeit in der offenen Gesellschaft*. Berlin, Duncker und Humblot, ²1996.

Államtan, államelmélet, egyes politikatudományi kérdések – hazai irodalom

- Antalffy György: Állam és alkotmány az athéni demokráciában. Bp. KJK, 1962; Machiavelli és az állam tudománya. Állam- és jogelméleti reflexiók. Bp. KJK, 1986. Az állam és a jog fejlődése a Magyar Népköztársaságban az elmúlt 30 évben. Bp. Magyar Jogász Szövetség, 1975; Szalay László a reformkor politikai-jogi gondolkodója. Bp. KJK, 1983. **Társszerzőként**: [Papp Ignáccal] A politikai jogi tanok története. Bp. Tankönyvkiadó, 1974; [Halász Pállal] Társadalom, állam, jog. Bp. KJK, 1963; [Halász Pállal, Szabó Imrével és Vas Tiborral] Állam- és jogelmélet. Bp. 1961; [Samu Mihállyal és Szotáczy Mihállyal] Állam- és jogelmélet. Bp. Tankönyvkiadó, 1970, 1973, 1985, 1987; Állam- és jogelmélet I. [Samu Mihállyal]. Bp. Tankönyvkiadó, 1987. **Társszerkesztőként**: Szemelvények állam- és jogelméleti szerzők műveiből. 2 kötet. Szerk.: Antalffy György és Papp Ignác. Bp. Tankönyvkiadó, 1968.
- Ágh Attila: Európaizálás és regionalizálás Magyarországon. Bp. Önkörpress, 2004. A magyar esély: Magyarország Európa-politikája. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004. Globális kihívás. Bp. Magvető, 1987. "Népek hazája, nagyvilág...". A világszisztem-elméletek történetéhez. Bp. MTA, 1988. **Szerkesztőként**: A politikai marxizmus az angolszász világban. Bp. Kossuth, 1988. **Társszerkesztőként**: Politika és politikatudomány. Bp. Aula, 2003. Demokratizálás és európaizálás. A korai konszolidáció keservei Magyarországon. Bp. Villányi, 2002. The politics of Central

- Europe. London, Sage, 1998. The emergence of East Central European Parliaments. The first steps. Bp. HCDSF, 1994. Democratization and Europeanization in Hungary. The First Parliament, 1990-1994. Bp. HCDSF, 1995. Parliaments and organised interests. The second steps. Bp. HCDSF, 1996. The changing roles of parliamentary committees. Appleton Research Committee of Legislative Specialists, 1997.
- Balogh István: *Igazságosság és politika*. Bp. L' Harmattan, 2006. **Társszerzőként:** *Német társadalomelméletek*. Témák és trendek 1950-től napjainkig [Karácsony Andrással]. Bp, Ballasi, 1995.
- Bayer József: *A politikai legitimitás*. Elméletek és viták a legitimitásról és a legitímációs válságról. Bp. Napvilág /Scientia Humana/, 1997; *A politikai gondolkodás története*. Bevezetés. Bp. Osiris, 1998; *A politikatudomány alapjai*. Bp. Napvilág, 1999, 2001. **Társszerkesztőként:** *Pluralizmus*. Bp. Kossuth, 1985. **Egyéb művek:** *Az érték antinómiái*. Az újkantiánus értékelmélet és hatása a szociológia módszertanára. Bp. Akadémiai Kiadó, 1989.
- Bence György: *Válogatott politikai-filozófiai tanulmányok*, 1990-2006. Bp. L'Harmattan, 2007
- Bibó István: A kelet-európai kisállamok nyomorúsága. Az államhatalmak elválasztása egykor és most. = *Válogatott tanulmányok*. 4 kötet. Bp. Magvető, 1986. **Egyéb művek:** *Kényszer, jog szabadság*. Szeged, Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt, 1935; *A szankció kérdése a nemzetközi jogban*. Szeged, Városi Nyomda és Könyvkiadó Rt., 1934. *A keleteurópai kisállamok nyomorúsága*. Bp. Új Magyarország, 1946. *Harmadik út*. Politikai és történeti tanulmányok. London. Magyar Könyves Céh, 1960. *A jogelmélet fő kérdései tegnap és ma*. Jogtudományi Közlöny: 1992/4. **Művei:** *Válogatott tanulmányok*. 3 kötet. Bp. Magvető, 1986.
- Bihari Mihály: *Demokratikus út a szabadsághoz*. Tanulmányok. Bp. Gondolat, 1990. *Magyar politika, 1944-1993*. Tanulmányok. Bp. ELTE, 1993. *Magyar politika 1945-1995*. A magyar politikai rendszer történetének főbb szakaszai a második világháború után. Bp. Korona, 1996; *Magyar politika, 1944-2004*. Politikai és hatalmi viszonyok. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, ⁵1997, Osiris, 2005; *Politikai rendszer és szocialista demokrácia*. Bp. ELTE ÁJK, 1985; *Politikai rendszer és demokrácia*. Bp. ELTE, 1989; *Reform és demokrácia*. Válság és kibontakozás. Bp. Eötvös, 1990. **Társszerzőként:** *Politológia* [Pokol Bélával]. Bp. Universitas, 1992, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2009.
- Bódig Mátyás: Politikai filozófiai jelentésrétegek az alkotmányban. = *Állam- és Jogtudomány*. 2002/ 1-2. **Társszerkesztőként:** *Államelmélet*. A mérsékelt állam eszméje és elemei. I.: *Elmélettörténet*. II. *Alapelvek és alapintézmények* [Györfi Tamással]. Miskolc, Bíbor, 2002. **Egyéb művek:** *Hart, Dworkin és a jogelmélet posztmetafizikai fordulata*. Bp. Osiris, 2000; *Jogelmélet és gyakorlati filozófia: Jogelméleti módszertani vizsgálódások*. Miskolc, Bíbor, 2004. **Társszerkesztőként:** *A Hart utáni jogelmélet alapproblémái*. Miskolc, Bíbor, 2004.
- Bozóki András: *Magyar politikusok arcképcsarnoka*. Bp. Századvég, 1998. **Társzerzőként:** *Az anarchizmus elmélete és gyakorlata*. Bp. Cserépfalvi. 1994; *Post-Communist Transition* [Körösenyi Andrással és Schöpflin Györggyel]. London, Pinter, 1992. **Társszerkesztőként:** *Anarchizmus ma*. Bp. T-Twins, 1994; *Anarchizmus*. Bp. Századvég, 1991.
- Bragyova András: Az alkotmánybíráskodás elmélete. Bp. KJK - MTA, 1994. **Társzerzőként:** A köztársasági elnök a parlamentáris rendszerekben [Dezső Mártával].

- Bp. 1988; A választási rendszerek általános vonásai és a jelölések a nyugat-európai országokban [Dezső Mártával]. 1990.
- Bujalos István: *Posztmodern liberalizmus*. Debrecen, Kossuth Egyetemi, 2008.
Szerkesztőként: *Posztmodern állapot. Habermas – Lyotard – Rorty*. Bp. 1994.
Társszerkesztőként: *Az új jobboldal és a jóléti állam*. Szerk.: Bujalos István és Nyilas Mihály. Bp. Hilscher Rező Szociálpolitikai Egyesület - ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszék, 1996.
- Cs. Kiss Lajos: A szociológiai államfogalom jogtudományi dekonstrukciója. = *Hans Kelsen jogtudománya*. Bp. 2007. **Szerkesztőként:** *Hans Kelsen jogtudománya*. Tanulmányok Hans Kelsenről. Bp. Gondolat, 2007; *Carl Schmitt jogtudománya*. Tanulmányok Carl Schmittől. Bp. Gondolat, 2003. **Egyéb művek:** *A jogtudomány eszméje és hivatása*. Bp. ELTE ÁJK, 2004.
- Cserne Péter: Államelmélet és játékelmélet. Miről szól az alkotmány közgazdaságtana? = *Monumentum aere perennius*. Tanulmányok Péteri Zoltán tiszteletére. Szerk.: Fekete Balázs - Szabó Sarolta. Bp. 2005. .
- Egresi, Katalin: *Szociálpolitika Magyarországon*. Nézetek, programok és törvények 1919-1939. Bp. Napvilág, 2008.
- Felkai Gábor: *Jürgen Habermas*. Bp. Áron, 1993. **Szerkesztőként:** *Új társadalmi mozgalmak és politikai tiltakozás*. Németországi tapasztalatok és általánosítások. Miskolc, Egyetemi, 1995.
- Ferge Zsuzsa: *Társadalompolitikai tanulmányok*. Bp. Gondolat, 1980; *Szociálpolitika és társadalom*. Bp. T-Twins, 1991; És mi lesz ha nem lesz? Az állam és a civilizációs folyamat = *És mi lesz, ha nem lesz? Tanulmányok az államról a század végén*. Szerk.: Gombár Csaba, Hankiss Elemér, Lengyel László. Bp. Korridor – Helikon Kiadó, 1997. **Társszerkesztőként:** *A jóléti állam*. Szerk.: Ferge Zsuzsa - Lévai Katalin. Bp. ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke – T-Twins, 1991.
- Gombár Csaba: *Írások az államról, 1997-2007*. Bp. Palatinus, 2009; *Egy állampolgár gondolatai*. Politikaelméleti írások. Bp. Kossuth, 1984; *Államoskönyv*. A kormányokról és az állam kérdéseiről. Bp. Helikon, 1998. **Szerkesztőként:** *A szuverenitás káprázata*. Bp. Korridor, 1996; *És mi lesz, ha nem lesz? Tanulmányok az államról a 20. század végén*. Bp. Helikon /Korridor/, 1997.
- Görgényi Ferenc: *Tulajdon és politika*. Tanulmányok, cikkek. Bp. Magvető, 1982.
- Győrfi Tamás: *Az alkotmánybíráskodás politikai karaktere*. Bp. Indok, 2001; Az állam semlegességének elve az alkotmányjogban. = *Jogelméleti Szemle*. 2003/3. **Társszerkesztőként:** *Államelmélet*. A mérsékelt állam eszméje és elemei. I.: *Elmélettörténet*. II. *Alapelvek és alapintézmények* [Bódig Mátyással]. Miskolc, Bíbor, 2002. **Egyéb művek:** *A kortárs jogpozitivizmus perspektívái*. Válogatott tanulmányok. Miskolc: Bíbor Kiadó, 2006. **Társszerkesztőként:** *A Hart utáni jogelmélet alapproblémái*. Miskolc, Bíbor, 2004.
- Halmai Gábor: *A vélemény szabadság határai*. Bp. Atlantisz, 1994. **Társszerkesztőként:** *Emberi jogok*. Bp. Osiris, 2003, 2008. **Egyéb művek:** *Az egyesülés szabadsága*. Az egyesülési jog története. Bp. Atlantisz, 1990
- Hörcher Ferenc: ... .. = *Álmaink állama*. Szerk.: ... .. Bp. Századvég, ... **Társszerzőként:** *Állam- és jogbölcselet*. Kezdetektől a felvilágosodásig [Péteri Zoltánnal és Takács Péterrel]. Bp. Szent István Társulat, 1997, 2005. **Egyéb művek:** ... ..

- Jakab András: *Wissenschaft und Lehre des Verfassungsrechts in Ungarn. = Ius Publicum Europaeum*. Szerk.: A.von Bogdandy – P. C. Villalón – P. M. Huber. Heidelberg, C.F. Müller 2007; *Neutralizing the Sovereignty Question. = European Constitutional Law Review*. 2006/3. **Szerkesztőként:** *Az Alkotmány kommentárja*. 2 kötet. Bp. Századvég, 2009
- Jászay Antal [Jasay, Anthony de]: *The State*. Oxford, Basil Blackwell, 1985, Liberty Fund, 1998, magyarul: *Az állam*. Bp. Osiris, 2002; *Justice and its Surroundings*. Liberty Fund, 2002; *Against Politics. On Government, Anarchy and Order*. London, Routledge, 1997; *Choice, Contract, Consent. A Restatement of Liberalism*. Institute of Economic Affairs, 1991; *Social Contract, Free Ride. A Study of Public Goods Problem*. Oxford 1989; *A lusta önkényuralom dicsérete. = Holmi*. 1991/10.
- Karácsony András: *A politika grammatikájáról. = Politikatudományi Szemle*. 1997/1., *Relationship between state-, political- and legal sciences in education of law*. Bp. ELTE ÁJK, 2004. **Egyéb művek:** *Jogfilozófia és társadalomelmélet*. Bp. Attraktor, 2000, *Filozófia – társadalomelmélet*. Bp. Rejtjel, 2007. **Társszerzőként:** *Német társadalomelméletek. Témák és trendek 1950-től napjainkig [Balogh Istvánnal]*. Bp, Ballasi, 1995. *Luhmann – könyv [Bangó Jenővel]*. Bp. Rejtjel, 2001.
- Kis János: *Az állam semlegessége*. Bp. Atlantisz, 1997; *A politika mint erkölcsi probléma*. Bp. Irodalom Kft., 2004; *Alkotmányos demokrácia. Három tanulmány*. Bp. Indok, 2000. **Egyéb művek:** *Vannak-e emberi jogaink? Párizs - Bp. AB Független Kiadó, 1987 – Bp. Stencil Kult. Alapítvány, 2003.*
- Kiss Arthur: *Bevezetés a politikai filozófia elméleti kérdéseibe*. Bp. Tankönyvkiadó, 1978. **Egyéb művek:** *A történelmi materializmus egyes legátfogóbb kategóriái*. Bp. Tankönyvkiadó, 1969. **Szerkesztett:** *Politikai filozófia*. Szöveggyűjtemény. Vál., összeáll. és a bev.: Kiss Arthur. Bp. OM ML Oktatási Főosztály, 1979.
- Kornai János: *A hiány*. Bp. KJK, 1980, 1982, 1989; *Indulatos röpirat a gazdasági átmenet ügyében*. Bp. HVG, 1989; *A szocialista rendszer*. Bp. HVG Kiadó, 1993; *Vergődés és remény. Gondolatok a gazdasági stabilizációról és a jóléti állam reformjáról*. Bp. KJK, 1996; *Szocializmus, kapitalizmus, demokrácia és rendszerváltás*. Bp. Akadémiai, 2007. **Társszerkesztőként:** *Tisztesség és bizalom a poszt-szocialista átmenet fényében. [1] A bizalmat érdemlő állam építése a poszt-szocialista átmenet időszakában*. Szerk.: Kornai János és Susan Rose-Ackerman. [2] *A társadalmi bizalom megteremtése a poszt-szocialista átmenet időszakában*. Szerk.: Kornai János, Bo Rothstein és Susan Rose-Ackerman. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2005.
- Körösényi András: *A magyar politikai rendszer*. Bp. Osiris, 1999 [átdolg. 2007]; *Liberalis vagy konzervatív korszakáltás*. Bp. Magvető, 1989; *Vezér és demokrácia*. Bp. L'Harmattan, 2005. **Társszerzőként:** *Pártok és pártrendszerek*. [Enyedi Zsolttal]. Bp. Osiris, 2001; *Post-Communist Transition* [Bozóki Andrással és Schöpflin Györggyel]. London Pinter, 1992. **Egyéb művek:** *Értelmiség, politikai gondolkodás és kormányzat*. Bp. Osiris, 2000.
- Lánczi András: *A XX. század politikai filozófiája*. Miskolc, Bíbor, 1997; Bp. Pallas Stúdió/Attraktor, 2000; *A politika reneszánsza*. Bp. Pallas/Attraktor, 2001; *Demokrácia és politikatudomány*. Aula Könyvkiadó, 2000; *Modernség és válság*. Bp. Pallas Stúdió/Attraktor, 1999; *Az utópia mint hagyomány*. Attraktor, 2005; *Konzervatív kiáltvány*. Attraktor, 2002 .
- Löffler Tibor: *Hatalom – autoritás – legitimitás*. Szeged, JATE Press, 2010.

- Ludassy Mária: *Szavak és kardok*. Nyelvfilozófia és hatalomelmélet. Bp. Atlantisz, 2004; *Az ész államáig és tovább*. XVIII. századi francia utópisták. Bp. Magvető, 1979; „*Sem vele, sem nélküle*”. Változatok a szabadság témájára. Bp. T-Twins, 1996. **Egyéb művek**: *Elhiszem, mert ésszerű*. Tanulmányok az angol és a francia felvilágosodás koráról. Bp. Osiris, 1999; *Felvilágosodás-értelmezések*. Bp. Áron, 2008. **Szerkesztőként**: *Az angolszász liberalizmus klasszikusai*. 2 kötet. Bp. Atlantisz, 1991-1993.
- Paczolay Péter: *Államelmélet I*. Bp. Korona, 1998; *Az alkotmányelmélet fejlődése és az európai kihívás*. Bp. Szent István Társulat, 2003; **Társszerzőként**: *A politikatudomány kialakulása*. A politikaelmélet története az ókortól a huszadik századig [Szabó Mátéval]. Bp. Kossuth, 1988 - Tankönyvkiadó, 1996; Rejtjel, 2006. **Szerkesztőként**: *Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés*. Bp. ELTE ÁJK Tempus, 1995. **Társszerkesztőként**: *Az egyetemes politikai gondolkodás története*. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Paczolay Péter és Szabó Máté. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1990, 1993.
- Paksy Máté: A keresztény politikai filozófia elmélete és gyakorlata. Jacques Maritain munkássága. = *Jogelmélet és önreflexió*. Szerk.: Nagy T. - Nagy Zs. Szeged, Pólay E. Alapítvány, 2007.
- Papp Zsolt: *A válság filozófiájától a „konszenzus” szociológiájáig*. Útvesztők és útelágazások a huszadik századi német polgári filozófia és szociológia történetében. Bp. Kossuth, 1980. **Egyéb művek**: *Konszenzus és kihívás*. Nyugatnémet változatok. Bp. Kossuth, 1985; *Hétköznapok és filozófiák*. Bp. Kossuth, 1981.
- Peschka Vilmos: A modern jogfilozófia alapproblémái. Bp. Gondolat, 1972; Max Weber jogszociológiája. Bp. Akadémiai, 1975. **Egyéb művek**: A jogviszonyelmélet alapvető kérdései. Bp. KJK, 1960; Jogforrás és jogalkotás. Bp. Akadémiai, 1965; A jogszabályok elmélete. Bp. Akadémiai, 1979; A jog sajátossága. Bp. Akadémiai, 1988; Jog és jogfilozófia. Bp. KJK, 1980; Az etika vonzásában. Bp. Akadémiai, 1980; Appendix „A jog sajátosságaihoz”. Tanulmányok. Bp. KJK - MTA, 1992.
- Péteri Zoltán: *Természetjog, államtudomány*. Eszmetörténeti, rendszer- és módszertani alapok. Bp. Szent István Társulat, 1997, 2003. **Társszerzőként**: *Állam- és jogbölcselet*. Kezdetektől a felvilágosodásig [Hörcher Ferencsel és Takács Péterrel]. Bp.: Szent István Társulat, 1997, 2005. **Egyéb művek**: *Jogösszehasonlítás*. Történeti, rendszertani és módszertani problémák. Bp. PPKE JÁK, 2010.
- Pokol Béla: *Politikai reform és modernizáció*. Bp. Magvető, 1989; *A magyar parlamentarizmus*. Bp. Cserépfalvi, 1994; *Pénz és politika*. Bp. Aula, 1993; *Politikaelmélet*. Társadalomtudományi trilógia III. Bp. Századvég, 2006. *A globális uralmi rend*. 1-2. Bp. Kairosz, 2006. **Egyéb művek**: *A jog szerkezete*. Bp. Gondolat, 1991; *Jogbölcseleti vizsgálódások*. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994; *Complex society*. Bp. 1991; *Komplexe Gesellschaft*. N. Brockmeyer, 1990; *A szociológiaelmélet új útjai*. Bp. Akadémiai, 1988; Társadalomtudományi trilógia: *Szociológiaelmélet*. Bp. Századvég, 2004; *Jogelmélet*. Századvég, 2005; *Politikaelmélet*. Bp. Századvég, 2006. *Moráleméleti vizsgálódások*. A közmorál elméleti eltűnésének kritikája. Bp. Kairosz, 2010. **Társszerzőként**: *Politológia* [Bihari Mihállyal]. Bp. Universitas, 1992, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2009.
- Révész Béla: *A titok mint politika*. A titkosszolgálatok politológiai kutatásának lehetőségei. Szeged, SZTE AJK, 2007; A szocialista állam és professzora. Szélszövegek Antalffy György portréjához. = *Jogelméleti Szemle*. 2003/4; Az állambizton-

- ságtól a nemzetvédelemig. = *Acta Juridica et Politica* [Szeged], 2003; Állambiztonság és pszichológia. = *Beszélő*. 2005/5.
- Sajó András: Az önkorlátozó hatalom. Bp. KJK – MTA ÁJI, 1995; Jogosultságok. Bp. Seneca, 1996. **Egyéb művek:** Társadalmi szabályozottság és jogi szabályozás. Bp. Akadémiai, 1978; Jogkövetés és társadalmi magatartás. Bp. Akadémiai, 1980; Gazdaság és jog kapcsolata - jogelméleti szempontból. Bp. Akadémiai, 1980; Kritikai értekezés a jogtudományról. Bp. Akadémiai, 1983; Látszat és valóság a jogban. Bp. KJK, 1986; Társadalmi-jogi változás. Bp. Akadémiai, 1988. **Egyéb művek:** Útmutató az elkárhozáshoz. Bp. Kozmosz, 1982.
- Samu Mihály: Az állam és a jog a szocializmus és a kommunizmus építésének időszakában. Bp. 1963; A hatalom és az állam. Bp. KJK, 1977; Hatalom és állam. Bp. KJK, 1982; Államelmélet. Bp. Püski, 1992; Alkotmányozás, alkotmány, alkotmányosság. Bp. Korona, 1997. **Társszerzőként:** Állam- és jogelmélet [Antalffy Györggyel, Szabó Imrével Szotáczy Mihállyal közösen]. Bp. Tankönyvkiadó, 1970, 1973, 1985. Állam- és jogelmélet [Antalffy Györggyel közösen]. Bp. Tankönyvkiadó, 1987, Jogbölcselet [Szilágyi Péterrel]. Bp. Rejtjel, 1998. **Egyéb művek:** A szocialista jogrendszer tagozódásának alapja. Bp. KJK, 1964; Jogpolitika - jogelmélet. Bp. KJK, 1989; Jogpolitika. Bp. Akadémiai. 2008.
- Sári János: *A hatalommegosztás*. Bp. Osiris, 1995.
- Schlett István: A magyar politikai gondolkodás története. I. és II/1. Bp. Korona, 1996, ²2004, 1999, A politikai gondolkodás története Magyarországon. I. Bp. Századvég, 2009; Eötvös József. Bp. Gondolat, 1987. **Egyéb művek:** A szociáldemokrácia és a magyar társadalom 1914-ig. Bp. Gondolat, 1982; Az opportunizmus dicsérete. Bp. Magvető, 1990; Kisebbségnézőben. Bp. Kossuth, 1993; Színjáték vagy háború. Bp. Cserépfalvi, 1995.
- Schöpflin György: *Politics in Eastern Europe 1945-1992*. Oxford, Blackwell, 1993; *Nations, Identity, Power*. London, Hurst, 2000; *A modern nemzet*. Gödöllő, Attraktor, 2003; *Az identitások dilemmája*. Gödöllő, Attraktor, 2004. **Társszerzőként:** *Post-Communist Transition* [Boróki Andrással és Körösi Andrással]. London Pinter, 1992; *State Building in the Balkans. Dilemmas on the Eve of the 21st Century* [Stefano Bianchinivel]. Ravenna, Longo, 1998.
- Szabó Imre: *A burzsoá állam- és jogbölcselet Magyarországon*. Bp. Akadémiai, 1955, ²1980; *A szocialista jog*. Bp. KJK, 1963. **Társszerzőként:** *Állam- és jogelmélet* [Antalffy Györggyel, Halász Pállal és Vas Tiborral] Bp. 1961. *Állam- és jogelmélet* [Antalffy Györggyel, Samu Mihállyal és Szotáczy Mihállyal közösen]. Bp. Tankönyvkiadó, 1970. **Egyéb művek:** *A nürnbergi per és a nemzetközi büntetőjog*. Bp. Officina, 1946; *Az emberi jogok mai értelme*. Bp. Hungária, 1948; *A jogszabály értelmezése*. Bp. KJK, 1960; *Társadalmi jog*. Bp. Akadémiai, 1964; *Szocialista jogelmélet - népi demokratikus jog*. Bp. KJK, 1967; *Az emberi jogok*. Bp. Akadémiai, 1968, ²1978; *A jogelmélet alapjai*. Bp. Akadémiai, 1971; *A jogösszehasonlítás szocialista elmélete*. Bp. Akadémiai, 1975; *Jogelmélet*. Bp. KJK, 1977; *Előadások Marxról és a jogról*. Bp. Gondolat, 1976; *A jog és elmélete*. Bp. Akadémiai, 1978; *Ember és jog*. Bp. Akadémiai, 1987.
- Szabó Máté: *Civil társadalom: elmélet és gyakorlat*. Bp. Rejtjel, 2005; *Globalizáció, regionalizmus, civil társadalom*. Bp. Századvég, 2004; *Ungarn auf dem Weg zur Demokratie*. Modernisierung, politische Innovation und Systemwandel. Bonn, Europa Union Verl., 1994; *Társadalmi mozgalmak és politikai tiltakozás történeti*

- és összehasonlító perspektívában. Bp. Rejtjel, 2001. **Társszerzőként:** *A politikatudomány kialakulása. A politikaelmélet története az ókortól a huszadik századig* [Paczolay Péterrel]. Bp. Kossuth, 1988 - Tankönyvkiadó, 1996; Rejtjel, 2006. **Társszerkesztőként:** *Az egyetemes politikai gondolkodás története.* Szöveggyűjtemény. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1990, 1993.
- Szabó Miklós: Politikai kultúra Magyarországon 1896-1986. Válogatott tanulmányok. Bp. Medvetánc könyvek 1989; Az újkonzervativizmus és a jobboldali radikalizmus története (1867-1918). Bp. Új Mandátum, 2003.
- Szabó Miklós: Modern állam a nemzet előtt. Hugo Grotius. = *Dum spiro doceo.* Miskolc, Bíbor, 2000; Alkotmánybíráskodás a jog koncepciói között = *Dimenziók.* 1994/3.; Transition into Rule of Law. = *Rechtstheorie.* 2002/33.2-4. 283-295. **Szerkesztőként:** *Fejezetek a jogbölcseleti gondolkodás történetéből.* Miskolc, Bíbor, 1999, ²2004; *Jogelmélet.* Miskolc, 1992. **Társszerkesztőként:** *Logikai olvasókönyv joghallgatók számára.* Miskolc, Bíbor, 1996; *Jog és nyelv.* Bp. 2000. **Egyéb művek:** *Ars iuris. A jogdogmatika alapjai.* Miskolc, Bíbor, 2005. 2007.
- Szamuely László: *A jóléti állam ma.* Bp. Magvető /Gyorsuló idő/, 1985; A haldokló jóléti állam az 1990-es években. = *Közgazdasági Szemle.* 2004/10.
- Szigeti Péter: *Világrendszerképben.* Globális „szabad verseny” – a világkapitalizmus jelenlegi stádiuma. Bp. Napvilág, 2005. *Jogtani és államtani alapvonalak.* Bp. Rejtjel, 2002. **Társszerzőként:** *A jogállamiság jogelmélete* [Takács Péterrel]. Bp. Napvilág, 1998. ²2004. **Egyéb művek:** *Szervezett kapitalizmus.* Bp. Mediant, 1991; *A magyar köztársaság jogrendszerének állapota 1989-2006.* Bp. Akadémiai, 2007.
- Szilágyi Péter: *Jogi alaptan.* Bp. Osiris, 1998; Az államelmélet mint valóságstudomány: Hermann Heller vitája Hans Kelsennel = *Hans Kelsen jogtudománya.* Bp. 2007; A Weimari Köztársaság államelméleti vitái. = *Köztársaság a modern kori történelem fényében.* Bp. Napvilág, 2007; A szuverenitáselméletek válsága és a népszuverenitás. = *Ius unum, lex multiplex.* Bp. Szent István Társulat, 2005; Szuverenitás, globalizáció, europaizálódás. = *Jog – Állam – Politika* [Győr] 2009/1.; Jhering jogbölcselete és hatása az államelméletre. = *Rudolf von Jhering és jogelméletének hatása.* Bp. PPKE, 2011. **Egyéb művek:** *A szankcionálás és a szankció a jogi felelősségi rendszerben.* Bp. ELTE, 1990. **Társszerzőként:** *Jogbölcselet*[Samu Mihállyal]. Bp. Rejtjel, 1998; *Bevezetés az állam- és jogtudományokba* [Samu Mihállyal]. Bp. Tankönyvkiadó, 1984.
- Szotáczy Mihály: *A jogi akarat osztálytartalma.* Bp. Tankönyvkiadó, 1959. **Egyéb művek:** *Az egyéni érdek és az osztályérdek viszonya a tárgyi jogban.* Bp. Tankönyvkiadó, 1962; A jog lényege. Bp. KJK, 1970
- Szűcs Jenő: Vázlat Európa három történeti régiójáról. Bp. Magvető, 1983; Nemzet és történelem. Bp. Gondolat, 1984.
- Takács József: Modern magyar politikai eszmetörténet. Bp. Osiris, 2007.
- Takács Péter: Eszmék és elméletek az államról a XIX–XX. században. Bp. PPKE JÁK, 1997. Államtan. Négy fejezet az általános államtan köréből. Bp. BCE, 2011. **Társszerzőként:** *Állam- és jogbölcselet. Kezdetektől a felvilágosodásig* [Hörcher Ferencsel és Péteri Zoltánnal]. Bp. PPKE JÁK, 1997; *A jogállamiság jogelmélete* [Szigeti Péterrel]. Bp. Napvilág Kiadó, 1998, ²2004. **Szerkesztőként:** *Joguralom és jogállam. Antológia a Rule of Law és a Rechtsstaat irodalmának köréből.* Bp. ELTE ÁJK, 1995; *Államtan. Írások a XX. századi általános államtudomány köréből.* Bp. Szent István Társulat, 2003. **Társszerkesztőként:** *A magyar jogrendszer átala-*

- kulása 1985/1990-2005: Jog, rendszerváltozás, EU-csatlakozás. [Jakab Andrással] Bp. 2007. **Egyéb művek:** Nehéz jogi esetek. Jogelmélet és jogászi érvelés. Bp. Napvilág Kiadó, 2000; John Austin és a klasszikus analitikus iskola jogelmélete. Bp. 2010.
- Tamás András: *Állam- és jogelmélet*. Bp. Unió, 1994, ²1998, ³2003; *A közigazgatási jog elmélete*. Bp. Szent István Társulat, ³2005; *Magyar közigazgatási szervezeti jog I.* Bp. Szent István Társulat, ⁶2007; *Előadások a közigazgatási jog köréből*. Szeged, JATE Kiadó, 1991; *Közigazgatási jog*. 1. kötet *Előadások*. Szeged, JATEPress, 1993. **Egyéb művek:** *Bíró és társadalom*. A jogtudat és a jogérvénysülés dialektikája. Bp. KJK, 1977; *Legistica*. A jogalkotástan vázlatja. Bp. ⁵2005.
- Tattay Szilárd: Demokrácia és/vagy képviselő. A 'képviseleti demokrácia' Hans Kelsen és Carl Schmitt államelméletében. = *Világosság* 2005/10.
- Tomka Béla: *A jóléti állam*. Bp. Corvina, 2007; *Szociálpolitika a 20. századi Magyarországon európai perspektívában*. Bp. Századvég Kiadó, 2002; *Wohlfahrtsstaatliche Entwicklung in Ostmitteleuropa und das Europäische Sozialmodell, 1945-1990*. = *Das Europäische Sozialmodell*. Szerk.: Hartmut Kaelble und Günter Schmid. Berlin, Hartmut, 2004
- Tóth Gábor Attila: *Túl a szövegen*. Értekezés a magyar alkotmányról. Bp. Osiris, 2009. **Társzerkesztőként:** *Emberi jogok*. Bp. Osiris, 2003, 2008.
- Varga Csaba: *Politikum és logikum a jogban. A jog társadalomelmélete*. Bp. Magvető, 1987. **Egyéb művek:** *A kodifikáció mint társadalmi-történeti jelenség*. Bp. Akadémiai, 1979; *A jog helye Lukács György világképében*. Bp. Magvető, 1981; *A bírói ténymegállapítási folyamat természete*. Bp. Akadémiai, 1992; *Law and Philosophy. Selected papers in Legal Theory*. Bp. 1994; *Jogi elméletek, jogi kultúrák*. Bp. 1994; *A jog társadalomelmélete felé*. Bp. Osiris, 1999.
- Vas Tibor: *Die Bedeutung der Transzendentalen Logik in der Rechtsphilosophie*. Szeged, 1935. **Szerkesztőként:** *Állam- és jogelmélet*. Bp. ELTE ÁJK. Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalat, 1955.
- Visegrády Antal: *A jog- és állambölcselet alapjai*. Bp. – Pécs, Dialóg Campus, 2001; *Államtan*. Bp. – Pécs, Dialóg Campus, 2004; *Jog- és állambölcselet*. Bp. – Pécs, Dialóg Campus, 2002. **Egyéb művek:** *A bírói gyakorlat jogfejlesztő szerepe*. Bp. KJK. 1988; *Modern jogbölcseleti irányzatok*. Pécs, JPTE, 1995; *A jog hatékonysága*. Bp. Unió, 1997.
- Zsidai Ágnes: Legitimität kraft Legalität. = *Zeitschrift für Rechtssoziologie*. 1996/2. **Egyéb művek:** *A Tiszta Jogszociológia*. Horváth Barna szinoptikus jogbölcselete. Bp. 2008; *Jogbölcseleti torzó*. Bibó István jogbölcseleti írásainak rekonstrukciója. Bp. Szent István Társulat, 2008.